

તમારા ગ્રાહકને જાણો અને મની લોન્ડરિંગ વિરોધી પોલિસી

ભલામણ કરે છે

સીઈઓ

ઉદભવની તારીખ - 6.8.2011

અનુગામી ફેરફારોની તારીખ:- 1.10.2013 , 11.11.2015, 25.7.2017 , 10.5.2018 , 27.4.2019, 11.7.2020,
8.2.21, 30.04.2022 , 28.04.2023 , 19.11.2023 , 6.11.2024 , 27.01.2025, 05.02.2025, 05.08.25.

આમના દ્વારા માન્ય થયેલ છે:

બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ

મંજૂરીની તારીખ: 27.09.25

અનુક્રમણિકા

Sr.No	શીર્ષક	પાનાંઓ
1	<u>પ્રકરણ - I: પ્રારંભિક</u>	4 – 10
2	ઉદ્દેશો	4
3	પ્રયોજ્યતા	4
4	વ્યાખ્યાઓ	4
5	<u>પ્રકરણ - II: સામાન્ય</u>	11 – 12
6	<u>એમએચએફસીએલ દ્વારા મની લોન્ડરિંગ અને આતંકવાદી ધિરાણ માટેનું જોખમ મૂલ્યાંકન</u>	11
7	નિયુક્ત નિયામક	12
8	મુખ્ય અધિકારી	12
9	કેવાયસી નીતિનું પાલન	12
10	<u>પ્રકરણ - III: ગ્રાહક સ્વીકૃતિ નીતિ</u>	13
11	<u>પ્રકરણ - IV: જોખમનું વ્યવસ્થાપન</u>	14
12	<u>પ્રકરણ - V: ગ્રાહક ઓળખ પ્રક્રિયા (સીઆઇપી)</u>	15
13	<u>પ્રકરણ - VI: ગ્રાહક યથોચિત પરિશ્રમ (સીડીડી) પ્રક્રિયા</u>	16 – 29
14	<u>ભાગ I - વ્યક્તિઓના કિસ્સામાં ગ્રાહક યોગ્ય પરિશ્રમ (સીડીડી) પ્રક્રિયા</u>	16 – 21
15	<u>ભાગ II - એકમાત્ર માલિકીની કંપનીઓ માટે સીડીડી પગલાં</u>	22
16	<u>ભાગ III - કાનૂની સંસ્થાઓ માટે સીડીડી પગલાં</u>	23
17	<u>ભાગ IV - લાભદાયી માલિકની ઓળખ</u>	24
18	<u>ભાગ V - ચાલુ યોગ્ય ખંત</u>	25 – 27
19	<u>ભાગ છઠ્ઠો - ઉન્નત ડ્યુ ડિલિજન્સ પ્રક્રિયા</u>	28 – 29
20	<u>પ્રકરણ - VII: રેકોર્ડ મેનેજમેન્ટ</u>	30
21	<u>પ્રકરણ VIII - નાણાકીય ગુપ્ત માહિતીને રિપોર્ટિંગ આવશ્યકતાઓ એકમ - ભારત</u>	31
22	<u>પ્રકરણ - IX: આંતરરાષ્ટ્રીય કરારો હેઠળની આવશ્યકતાઓ / જવાબદારીઓ - આંતરરાષ્ટ્રીય એજન્સીઓ પાસેથી સંદેશાવ્યવહાર</u>	32 – 33
23	<u>પ્રકરણ - X: અન્ય સૂચનાઓ</u>	34 – 36
23	<u>પરિશિષ્ટ I - ડિજિટલ કેવાયસી પ્રક્રિયા</u>	37 – 38
24	<u>પરિશિષ્ટ II - જોખમ શ્રેણીઓ</u>	39 – 40
25	<u>પરિશિષ્ટ III - શંકાસ્પદ વ્યવહારોની યાદી</u>	41 – 42
26	જૂથ-વ્યાપી એએમએલ નીતિ	42
27	નીતિની સમીક્ષા	42

નેશનલ હાઉસિંગ બેંક (એનએચબી) / રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (આરબીઆઈ) એ તમામ એચએફસીને સલાહ આપી હતી કે તે સુનિશ્ચિત કરે કે તમારા ગ્રાહકને જાણો અને મની લોન્ડરિંગ વિરોધી પગલાં પર યોગ્ય નીતિ માળખું ઘડવામાં આવે અને બોર્ડની મંજૂરી સાથે અમલમાં મૂકવામાં આવે. આ નીતિ નાણાકીય છેતરપિંડીને નિયંત્રિત કરવા, મની લોન્ડરિંગ અને શંકાસ્પદ વ્યવહારોને ઓળખવા, આતંકવાદને ધિરાણ સામે લડવા અને રોકડ વ્યવહારોના મોટા મૂલ્યની કાળજીપૂર્વક તપાસ/દેખરેખમાં મદદ કરવા માટે સિસ્ટમો અને પ્રક્રિયાઓ નક્કી કરવાની હતી. એનએચબી/આરબીઆઈની સલાહ અનુસાર, બોર્ડની મંજૂરીથી “તમારા ગ્રાહકને જાણો” અને મની લોન્ડરિંગ વિરોધી નીતિ (ધ નીતિ) મૂકવામાં આવી હતી.

ત્યારથી, નિયમનકારો દ્વારા જારી કરાયેલ કેવાયસી અને એએમએલ પરની માર્ગદર્શિકા અનુસાર, બોર્ડની મંજૂરી સાથે નીતિની સમીક્ષા અને સુધારો કરવામાં આવ્યો છે.

આ નીતિને શંકાસ્પદ ટ્રાન્ઝેક્શન ડિટેક્ટિંગ અને રિપોર્ટિંગ નીતિ સાથે મળીને વાંચવી જોઈએ. મુથુટ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ કંપની લિમિટેડ (એમએચએફસીએલ), જે એનએચબી/આરબીઆઈ સાથે રજિસ્ટર્ડ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ કંપની (એચએફસી) છે, તેના ગ્રાહકોને હાઉસિંગ લોન, પ્રોપર્ટી લોન અને પ્લોટ ફાઇનાન્સ પ્રદાન કરે છે.

એમએચએફસીએલ સમયસર અને અસરકારક રીતે હાઉસિંગની બિઝનેસ લોનની જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરતી વખતે પારદર્શિતા, પાલન અને વાજબી વ્યવહારના ઉચ્ચતમ ધોરણો માટે પોતાને પ્રતિબદ્ધ કરે છે. એવો આશય છે કે, એચએફસી (એમએચએફસીએલ)નો વ્યવસાય કાર્યદક્ષતા, ગ્રાહકલક્ષી અભિગમ અને કોર્પોરેટ વહીવટનાં સિદ્ધાંતો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને પ્રવર્તમાન વૈધાનિક અને નિયમનકારી જરૂરિયાતો અનુસાર હાથ ધરવામાં આવે.

એમએચએફસીએલ સમયાંતરે એનએચબી/આરબીઆઈ દ્વારા સૂચિત તમામ શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓ અપનાવશે અને સૂચિત માપદંડોને સુસંગત કરવા માટે આ સંહિતામાં જો કોઈ જરૂરી હોય તો યોગ્ય ફેરફારો કરશે. આ નીતિ એમએચએફસીએલની તમામ શાખાઓ/બિઝનેસ સેગમેન્ટમાં લાગુ પડે છે.

પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ એક્ટ, 2002 અને પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ (મેઇન્ટેનન્સ ઓફ રેકોર્ડ્સ) નિયમો, 2005ની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં, ભારત સરકાર દ્વારા સમયાંતરે સુધાર્યાં મુજબ, નિયમનકારી સંસ્થાઓ (એચએફસી)એ ટ્રાન્ઝેક્શન હાથ ધરતી વખતે ખાતા-આધારિત સંબંધ સ્થાપિત કરીને અથવા અન્યથા તેમના વ્યવહારો પર દેખરેખ રાખતી વખતે કેટલીક ગ્રાહક ઓળખ પ્રક્રિયાઓનું પાલન કરવું જરૂરી છે. એચએફસી ઉપરોક્ત કાયદા અને નિયમોની જોગવાઈઓને અમલ કરવા પગલાં લેશે, જેમાં આ પ્રકારનાં સુધારા(ઓ)નાં સંબંધમાં જારી થયેલી કાર્યકારી સૂચનાઓ સામેલ છે.

પ્રકરણ - I: પ્રારંભિક

1. ઉદ્દેશો

નીતિના મૂળ ઉદ્દેશો નીચે મુજબ છે

- એનએચબી/આરબીઆઈ દ્વારા જારી કરાયેલી "તમારા ગ્રાહકને જાણો" (કેવાયસી) નીતિઓ અને પ્રક્રિયાઓનું પાલન સક્ષમ કરવા માટે
- પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ એક્ટ (પીએમએલએ), 2002માં જારી કરાયેલી માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરવું.

2. પ્રયોજ્યતા

એ નોંધનીય છે કે આ દસ્તાવેજમાં જણાવ્યા મુજબ કેવાયસી – એએમએલ નીતિ આ સંદર્ભે અન્ય કોઈ પણ દસ્તાવેજ/પ્રક્રિયા/પરિપત્ર/પત્ર/સૂચનામાં સમાવિષ્ટ અન્ય કોઈ પણ બાબત પર પ્રબળ રહેશે. આ નીતિ એમએચએફસીએલના તમામ વર્ટિકલ્સ/ઉત્પાદનોને લાગુ થશે, પછી ભલે તે હાલના હોય કે ભવિષ્યમાં અમલમાં હોય.

કેવાયસી અને એએમએલ નીતિ માર્ગદર્શિકા ગ્રાહકો, વિકેતાઓ/સેવા પ્રદાતાઓ અને કર્મચારીઓ સાથે વ્યવહાર કરતા એમએચએફસીએલના તમામ કાર્યોને લાગુ પડે છે. કાર્યોએ આ નીતિમાં ઉલ્લેખિત માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરવું જોઈએ અને અન્ય આંતરિક નીતિઓ, પ્રક્રિયાઓ, ઉત્પાદનો વગેરેની રચના કરતી વખતે તેનો સમાવેશ કરવો જોઈએ.

આ નીતિને એનએચબી/આરબીઆઈ દ્વારા સમયાંતરે જારી કરવામાં આવતી સંબંધિત આંતરિક પરિચાલન માર્ગદર્શિકા સાથે મળીને વાંચવી જાઈએ.

3. વ્યાખ્યાઓ:

આ નિર્દેશોમાં, જ્યાં સુધી સંદર્ભ અન્યથા જરૂરી ન હોય, ત્યાં સુધી અહીં આપવામા અં આવેલા શબ્દોનો અર્થો ધરાવે છે:

- પ્રિવેન્શન ઓફ મની-લોન્ડરિંગ એક્ટ, 2002 અને પ્રિવેન્શન ઓફ મની-લોન્ડરિંગ (મેઇન્ટેનન્સ ઓફ રેકર્ડ્સ) નિયમો, 2005ના સંદર્ભમાં સોંપવામાં આવેલી શરતો:
 - "આધાર નંબર"નો અર્થ આધાર (નાણાકીય અને અન્ય સબસિડીઓ, લાભો અને સેવાઓની લક્ષિત ડિલિવરી) અધિનિયમ, 2016 (2016ના 18)ની કલમ 2ની કલમ (એ)માં આપવામાં આવ્યો હશે;
 - "અધિનિયમ" અને "નિયમો" એટલે મની લોન્ડરિંગ નિવારણ અધિનિયમ, 2002 અને મની લોન્ડરિંગ નિવારણ (રેકોર્ડની જાળવણી) નિયમો, 2005, અનુક્રમે અને તેમાં સુધારા.
 - આધાર પ્રમાણીકરણના સંદર્ભમાં "પ્રમાણીકરણ"નો મતલબ આધાર (નાણાકીય અને અન્ય સબસિડીઓ, લાભો અને સેવાઓની લક્ષિત ડિલિવરી) અધિનિયમ, 2016ની કલમ 2ની પેટા-કલમ (સી) હેઠળ પરિભાષિત કરવામાં આવેલી પ્રક્રિયા.
 - બેનિફિશિયલ ઓનર (બીઓ)

- જ્યાં ગ્રાહક એક કંપની છે, ત્યાં લાભદાયી માલિક કુદરતી વ્યક્તિ (ઓ) છે, જે એકલા અથવા સાથે કામ

કરે છે, અથવા એક અથવા વધુ ન્યાયિક વ્યક્તિઓ દ્વારા, નિયંત્રિત માલિકીનું હિત ધરાવે છે અથવા જે અન્ય માધ્યમો દ્વારા નિયંત્રણનો ઉપયોગ કરે છે.

સમજૂતી- આ પેટા-કલમના હેતુ માટે-

1. "માલિકીના હિતને નિયંત્રિત કરવું" એટલે કંપનીના 10 ટકાથી વધુ શેર અથવા મૂડી અથવા નફાની માલિકી / હકદાર.
 2. "નિયંત્રણ" માં મોટાભાગના ડિરેક્ટર્સની નિમણૂક કરવાનો અથવા તેમના શેરહોલ્ડિંગ અથવા મેનેજમેન્ટ અધિકારો અથવા શેરહોલ્ડરોના કરારો અથવા મતદાન કરારો સહિતના મેનેજમેન્ટ અથવા નીતિગત નિર્ણયોને નિયંત્રિત કરવાના અધિકારનો સમાવેશ થાય છે.
 - b) જ્યાં ગ્રાહક ભાગીદારી પેઢી છે, ત્યાં લાભદાયી માલિક કુદરતી વ્યક્તિ (ઓ) છે, જે એકલા અથવા સાથે કામ કરે છે, અથવા એક અથવા વધુ ન્યાયિક વ્યક્તિ દ્વારા, ભાગીદારીના 10 ટકાથી વધુ મૂડી અથવા નફાની માલિકી / હકદાર છે.
 - c) જ્યાં ગ્રાહક એક અસંગઠિત સંગઠન અથવા વ્યક્તિઓની સંસ્થા છે, ત્યાં લાભદાયી માલિક કુદરતી વ્યક્તિ (ઓ) છે, જે એકલા અથવા સાથે કામ કરે છે, અથવા એક અથવા વધુ ન્યાયિક વ્યક્તિ દ્વારા, અસંગઠિત સંગઠન અથવા વ્યક્તિઓના મંડળની મિલકત અથવા મૂડી અથવા નફાના 15 ટકાથી વધુ માલિકી / હકદાર છે.
- સમજૂતી : 'વ્યક્તિઓનું મંડળ' શબ્દમાં સમાજોનો સમાવેશ થાય છે. જ્યાં ઉપરોક્ત (એ), (બી) અથવા (સી) હેઠળ કોઈ કુદરતી વ્યક્તિની ઓળખ કરવામાં આવતી નથી, ત્યાં લાભદાયી માલિક સંબંધિત કુદરતી વ્યક્તિ છે જે વરિષ્ઠ મેનેજિંગ અધિકારીનું પદ ધરાવે છે.
- d) જ્યાં ગ્રાહક ટ્રસ્ટ છે, ત્યાં લાભદાયી માલિક (ઓ) ની ઓળખમાં ટ્રસ્ટના કર્તા, ટ્રસ્ટી, ટ્રસ્ટમાં 10 ટકા અથવા તેથી વધુ હિત ધરાવતા લાભાર્થીઓ અને નિયંત્રણ અથવા માલિકીની સાંકળ દ્વારા ટ્રસ્ટ પર અંતિમ અસરકારક નિયંત્રણનો ઉપયોગ કરતી અન્ય કોઈપણ કુદરતી વ્યક્તિની ઓળખનો સમાવેશ થાય છે.

- v. "પ્રમાણિત નકલ" - આરઠ દ્વારા પ્રમાણિત નકલ મેળવવાનો અર્થ એ થશે કે આધાર નંબરના કબજાના પુરાવાની નકલ જ્યાં ઓફલાઇન ચકાસણી હાથ ધરી શકાતી નથી અથવા ગ્રાહક દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા સત્તાવાર રીતે માન્ય દસ્તાવેજની મૂળ સાથે સરખામણી કરવી અને કાયદામાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ અનુસાર આરઠના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા નકલ પર તેને રેકોર્ડ કરવી.

શરત એ છે કે વિદેશી વિનિમય વ્યવસ્થાપન (થાપણ) નિયમો, 2016 (ફેમા 5(આર))માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ, બિન-નિવાસી ભારતીયો (એનઆરઆઈ) અને ભારતીય મૂળની વ્યક્તિઓ (પીઆઈઓ)ના કિસ્સામાં, વૈકલ્પિક રીતે, નીચેનામાંથી કોઈ એક દ્વારા પ્રમાણિત મૂળ પ્રમાણિત નકલ મેળવી શકાય છે:

- ભારતમાં નોંધાયેલ અનુસૂચિત કોમર્શિયલ બેંકોની વિદેશી શાખાઓના અધિકૃત અધિકારીઓ,
- ભારતીય બેંકો સાથે સંબંધ ધરાવતા વિદેશી બેંકોની શાખાઓ,
- વિદેશમાં નોટરી પબ્લિક,
- કોર્ટ મેજિસ્ટ્રેટ,
- ન્યાયાધીશ,
- બિન-નિવાસી ગ્રાહક જ્યાં રહે છે તે દેશમાં ભારતીય દૂતાવાસ / કોન્સુલેટ જનરલ.

- vi. "સેન્ટ્રલ કેવાયસી રેકોર્ડ્સ રજિસ્ટ્રી" (સીકેવાયસીઆર)નો મતલબ નિયમોના નિયમ 2(1) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરાયેલી એન્ટિટી, ગ્રાહકના ડિજિટલ સ્વરૂપમાં કેવાયસી રેકોર્ડ્સ મેળવવા, સંગ્રહિત કરવા, સુરક્ષિત કરવા અને પુનઃપ્રાપ્ત કરવા માટે.
- vii. "નિયુક્ત નિયામક" એટલે પીએમએલ એક્ટ અને નિયમોના પ્રકરણ IV હેઠળ લાદવામાં આવેલી જવાબદારીઓનું એકંદર પાલન સુનિશ્ચિત કરવા માટે આરઇ દ્વારા નિયુક્ત વ્યક્તિ અને તેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:
- મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અથવા પૂર્ણ-સમયના નિયામક, બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા યોગ્ય રીતે અધિકૃત, જો આરઇ કંપની હોય,
 - મેનેજિંગ પાર્ટનર, જો આરઇ ભાગીદારી પેઢી હોય,
 - માલિક, જો આરઇ માલિકીનો વ્યવસાય છે,
 - મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી, જો આરઇ ટ્રસ્ટ છે,
 - એક વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિ, જે પણ કે કેસ હોઈ શકે છે, જે આરઇની બાબતોને નિયંત્રિત કરે છે અને તેનું સંચાલન કરે છે, જો આરઇ એક અસંગઠિત સંગઠન અથવા વ્યક્તિઓની સંસ્થા છે, અને
 - એક વ્યક્તિ કે જે સહકારી બેંકો અને પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકોના સંદર્ભમાં 'નિયુક્ત નિયામક' તરીકે નિયુક્ત વરિષ્ઠ મેનેજમેન્ટ અથવા સમકક્ષ હોદ્દો ધરાવે છે.
- સમજૂતી - આ કલમના હેતુ માટે, "મેનેજિંગ ડિરેક્ટર" અને "પૂર્ણ-સમયના ડિરેક્ટર" શબ્દોનો અર્થ કંપની એક્ટ, 2013 માં તેમને સોંપવામાં આવ્યો છે.
- viii. "ડિજિટલ કેવાયસી"નો અર્થ એ છે કે ગ્રાહકનો લાઇવ ફોટો કેપ્ચર કરવો અને સત્તાવાર રીતે માન્ય દસ્તાવેજ અથવા આધારના કબજાનો પુરાવો, જ્યાં ઓફલાઇન ચકાસણી હાથ ધરી શકાતી નથી, તે સ્થળના અક્ષાંશ અને રેખાંશ સાથે જ્યાં આવા જીવંત ફોટો કાયદામાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ અનુસાર આરઇના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા લેવામાં આવી રહ્યા છે.
- ix. "ડિજિટલ હસ્તાક્ષર"નો અર્થ ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી અધિનિયમ, 2000 (2000ના 21)ની કલમ (2)ની પેટાકલમ (1)ની કલમ (પી)માં આપવામાં આવ્યો છે તે જ હશે.
- x. "સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ"નો મતલબ થાય એવા દસ્તાવેજની ઇલેક્ટ્રોનિક સમકક્ષ, જે આવા દસ્તાવેજના ઇશ્યૂ કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા તેના માન્ય ડિજિટલ હસ્તાક્ષર સાથે જારી કરવામાં આવે છે, જેમાં ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી (ડિજિટલ લોકર સુવિધાઓ પૂરી પાડતા મધ્યસ્થીઓ દ્વારા માહિતીની જાળવણી અને સંરક્ષણ) નિયમો, 2016ના નિયમ 9 મુજબ ગ્રાહકના ડિજિટલ લોકર ખાતામાં જારી કરાયેલા દસ્તાવેજો સામેલ છે.
- xi. "જૂથ" - "જૂથ" શબ્દનો અર્થ આવકવેરા અધિનિયમ, 1961 (1961 નો 43) ની કલમ 286 ની પેટા-કલમ (9) ની કલમ (ઇ) માં આપવામાં આવ્યો છે.
- xii. "તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ઓળખકર્તા" એટલે સેન્ટ્રલ કેવાયસી રેકોર્ડ્સ રજિસ્ટ્રી દ્વારા ગ્રાહકને સોંપવામાં આવેલ અનન્ય નંબર અથવા કોડ.
- xiii. "બિન-નફાકારક સંસ્થાઓ" (એનપીઓ) એટલે આવકવેરા અધિનિયમ, 1961 (1961 ની 43) ની કલમ 2 ની કલમ (15) માં ઉલ્લેખિત ધાર્મિક અથવા સખાવતી હેતુઓ માટે રચાયેલી કોઈપણ એન્ટિટી અથવા સંસ્થા, જે સોસાયટીઝ રજિસ્ટ્રેશન એક્ટ, 1860 અથવા સમાન કોઈપણ રાજ્ય કાયદા અથવા કંપની એક્ટ, 2013 (2013

ના 18)ની કલમ 8 હેઠળ નોંધાયેલી કંપની હેઠળ ટ્રસ્ટ અથવા સોસાયટી તરીકે નોંધાયેલ છે.

- xiv. "સત્તાવાર માન્ય દસ્તાવેજ" (ઓવીડી) એટલે પાસપોર્ટ, ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ, આધાર નંબરના કબજાનો પુરાવો, ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા જારી કરાયેલ મતદાર ઓળખ કાર્ડ, રાજ્ય સરકારના અધિકારી દ્વારા યોગ્ય રીતે હસ્તાક્ષર કરાયેલ નરેગા દ્વારા જારી કરાયેલ જોબ કાર્ડ અને નામ અને સરનામાની વિગતો ધરાવતો રાષ્ટ્રીય વસ્તી રજિસ્ટર દ્વારા જારી કરાયેલ પત્ર. એ શરતે કે,
- જ્યાં ગ્રાહક ઓવીડી તરીકે આધાર નંબરના કબજાનો પુરાવો સબમિટ કરે છે, ત્યારે તે તેને યુનિક આઈડેન્ટિફિકેશન ઓથોરિટી ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા ફોર્મમાં સબમિટ કરી શકે છે.
 - જ્યાં ગ્રાહક દ્વારા આપવામાં આવેલ ઓવીડીમાં અપડેટ કરેલું સરનામું ન હોય, ત્યાં નીચેના દસ્તાવેજો અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજો સરનામાના પુરાવાના મર્યાદિત હેતુ માટે ઓવીડી તરીકે ગણવામાં આવશે:-
 - યુટિલિટી બિલ જે કોઈ પણ સર્વિસ પ્રોવાઇડરનું બે મહિનાથી વધુ જૂનું ન હોય (વીજળી, ટેલિફોન, પોસ્ટ-પેઇડ મોબાઇલ ફોન, પાઇપ ગેસ, પાણીનું બિલ).
 - મિલકત અથવા મ્યુનિસિપલ ટેક્સ રસીદ.
 - સરકારી વિભાગો અથવા જાહેર ક્ષેત્રના ઉપક્રમો દ્વારા નિવૃત્ત કર્મચારીઓને જારી કરાયેલા પેન્શન અથવા ફેમિલી પેન્શન પેમેન્ટ ઓર્ડર (પીપીઓ), જો તેમાં સરનામું હોય.
 - રાજ્ય સરકાર અથવા કેન્દ્ર સરકારના વિભાગો, વૈધાનિક અથવા નિયમનકારી સંસ્થાઓ, જાહેર ક્ષેત્રના સાહસો, અનુસૂચિત વ્યાપારી બેંકો, નાણાકીય સંસ્થાઓ અને લિસ્ટેડ કંપનીઓ દ્વારા જારી કરાયેલા નોકરીદાતા પાસેથી આવાસની ફાળવણીનો પત્ર અને સત્તાવાર આવાસની ફાળવણી કરતા આવા નોકરીદાતાઓ સાથે રજા અને લાયસન્સ કરાર.
 - ગ્રાહકે ઉપરોક્ત 'બી'માં ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજો સબમિટ કર્યાના ત્રણ મહિનાના સમયગાળાની અંદર વર્તમાન સરનામું સાથે ઓવીડી સબમિટ કરવાની રહેશે.
 - જ્યાં વિદેશી નાગરિક દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ઓવીડીમાં સરનામાની વિગતો ન હોય, આવા કિસ્સામાં વિદેશી અધિકારક્ષેત્રના સરકારી વિભાગો દ્વારા જારી કરાયેલા દસ્તાવેજો અને ભારતમાં વિદેશી દૂતાવાસ અથવા મિશન દ્વારા જારી કરાયેલા પત્રને સરનામાના પુરાવા તરીકે સ્વીકારવામાં આવશે. સમજૂતી: આ કલમના હેતુ માટે, દસ્તાવેજને ઓવીડી તરીકે ગણવામાં આવશે, ભલે તે જારી થયા પછી નામમાં ફેરફાર થાય તો પણ, જો તે રાજ્ય સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલા લગ્ન પ્રમાણપત્ર અથવા ગેઝેટ નોટિફિકેશન દ્વારા સમર્થિત હોય, જે નામના આવા ફેરફાર સૂચવે છે.
- xv. "ઓફલાઇન વેરિફિકેશન"નો અર્થ આધાર (નાણાકીય અને અન્ય સબસિડીઓ, લાભો અને સેવાઓની લક્ષિત ડિલિવરી) અધિનિયમ, 2016 (2016ના 18)ની કલમ 2ની કલમ (પીએ)માં આપવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ હશે.
- xvi. "વ્યક્તિ" નો અધિનિયમમાં સોંપવામાં આવેલ સમાન અર્થ છે અને તેમાં શામેલ છે:
- એક વ્યક્તિ,
 - એક અવિભાજિત હિન્દુ કુટુંબ,
 - એક કંપની,
 - એક પેઢી,
 - વ્યક્તિઓનું સંગઠન અથવા વ્યક્તિઓનું મંડળ, પછી ભલે તે સમાવિષ્ટ હોય કે ન હોય,
 - દરેક કૃત્રિમ ન્યાયિક વ્યક્તિ, ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓમાંથી કોઈ પણ એક (એ થી ઇ) માં આવતી નથી, અને
 - ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓમાંથી કોઈ પણ વ્યક્તિની માલિકીની અથવા નિયંત્રિત કોઈપણ એજન્સી, ઓફિસ

અથવા શાખા (એ થી એક).

- xvii. "મુખ્ય અધિકારી"નો મતલબ થાય આરઇ દ્વારા નામાંકિત મેનેજમેન્ટ લેવલ પરનો અધિકારી, જે નિયમોના નિયમ 8 મુજબ માહિતી આપવા માટે જવાબદાર છે.
- xviii. "શંકાસ્પદ વ્યવહાર" એટલે નીચે વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ "વ્યવહાર", જેમાં ટ્રાન્ઝેક્શનનો સમાવેશ થાય છે, પછી ભલે તે રોકડમાં કરવામાં આવે કે ન હોય, જે સદ્ભાવનાથી કામ કરતી વ્યક્તિને આપવામાં આવેલ હોય:
- શંકાના વાજબી આધારને જન્મ આપે છે કે તેમાં કાચદાની અનુસૂચિમાં ઉલ્લેખિત ગુનાની આવક શામેલ હોઈ શકે છે, જેમાં શામેલ મૂલ્ય કોઈપણ હોય; અથવા
 - અસામાન્ય અથવા ગેરવાજબી જટિલતાના સંજોગોમાં બનાવવામાં આવે છે; અથવા
 - આર્થિક તર્ક અથવા વાસ્તવિક હેતુ ન હોવાનું જણાય છે; અથવા
 - શંકાના વાજબી આધારને જન્મ આપે છે કે તેમાં આતંકવાદને લગતી પ્રવૃત્તિઓને ધિરાણ શામેલ હોઈ શકે છે.

સમજૂતી: આતંકવાદને લગતી પ્રવૃત્તિઓના ધિરાણ સાથે સંકળાયેલા વ્યવહારમાં આતંકવાદ, આતંકવાદી કૃત્યો અથવા આતંકવાદી, આતંકવાદી સંગઠન અથવા આતંકવાદને નાણાં પૂરા પાડતા અથવા નાણાં આપવાનો પ્રયાસ કરતા લોકો દ્વારા સંકળાયેલા અથવા સંબંધિત હોવાની શંકાસ્પદ ભંડોળ સાથે સંકળાયેલા વ્યવહારનો સમાવેશ થાય છે.

- xix. 'સ્મોલ એકાઉન્ટ' એટલે એવું બચત ખાતું જે પીએમએલ નિયમો, 2005 ના નિયમ 9 ના પેટાનિયમ (5) ના સંદર્ભમાં ખોલવામાં આવે છે. નાના ખાતાની કામગીરી અને આવા ખાતા માટે ઉપયોગમાં લેવાતા નિયંત્રણોની વિગતો આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 23 માં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવી છે.
- xx. "ટ્રાન્ઝેક્શન" એટલે ખરીદી, વેચાણ, લોન, પ્રતિજ્ઞા, ભેટ, સ્થાનાંતરણ, ડિલિવરી અથવા તેની વ્યવસ્થા અને તેમાં શામેલ છે:
- ખાતું ખોલવું.
 - કોઈપણ ચલણમાં ભંડોળની થાપણ, ઉપાડ, વિનિમય અથવા સ્થાનાંતરિત કરવું, પછી ભલે તે રોકડમાં હોય અથવા ચેક, ચુકવણી ઓર્ડર અથવા અન્ય સાધનો દ્વારા અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક અથવા અન્ય બિન-ભૌતિક માધ્યમો દ્વારા.
 - સેફ્ટી ડિપોઝિટ બોક્સ અથવા સેફ ડિપોઝિટના અન્ય કોઈપણ સ્વરૂપનો ઉપયોગ.
 - કોઈ પણ વિશ્વાસપાત્ર સંબંધમાં પ્રવેશ કરવો.
 - કોઈપણ કરાર અથવા અન્ય કાનૂની જવાબદારી માટે સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે કરવામાં આવેલી અથવા પ્રાપ્ત કરવામાં આવેલી કોઈપણ ચુકવણી; અથવા
 - કાનૂની વ્યક્તિ અથવા કાનૂની વ્યવસ્થાની સ્થાપના અથવા બનાવવું.
- (b) આ પોલિસીમાં સોંપાયેલ અર્થ ધરાવતી શરતો, સિવાય કે સંદર્ભ અન્યથા જરૂરી ન હોય, તેમને નીચે સોંપવામાં આવેલા અર્થો ધરાવે છે:
- "કોમન રિપોર્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ્સ" (સીઆરએસ) નો અર્થ એ છે કે કર બાબતોમાં મ્યુચ્યુઅલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ આસિસ્ટન્સ પરના સંમેલનના આર્ટિકલ 6 પર આધારિત માહિતીની આપમેળે આપવે કરવા માટે હસ્તાક્ષર

કરાયેલ બહુપક્ષીય કારારના અમલીકરણ માટે સુયોજિત અહેવાલ ધોરણો છે.

- ii. "ગ્રાહક" એટલે તે વ્યક્તિ જે નિયમનકારી એન્ટિટી (આરઇ) સાથે નાણાકીય વ્યવહાર અથવા પ્રવૃત્તિમાં રોકાયેલ છે અને તેમાં તે વ્યક્તિનો સમાવેશ થાય છે જેના વતી વ્યવહાર અથવા પ્રવૃત્તિમાં રોકાયેલી વ્યક્તિ કાર્ય કરે છે.
- iii. "વોક-ઇન કસ્ટમર" એટલે એવી વ્યક્તિ કે જેનો આરઇ સાથે એકાઉન્ટ-આધારિત સંબંધ નથી, પરંતુ તે આરઇ સાથે વ્યવહારો કરે છે.
- iv. "કસ્ટમર ડ્યુ ડિલિજન્સ (સીડીડી)" નો અર્થ એ છે કે ઓળખના વિશ્વસનીય અને સ્વતંત્ર સ્ત્રોતોનો ઉપયોગ કરીને ગ્રાહક અને લાભદાયી માલિકને ઓળખવું અને ચકાસવું.

સમજૂતી - સીડીડી, એકાઉન્ટ-આધારિત સંબંધની શરૂઆત કરતી વખતે અથવા પચાસ હજાર રૂપિયાની સમકક્ષ અથવા તેથી વધુની રકમના પ્રસંગોપાત વ્યવહાર કરતી વખતે, પછી ભલે તે એક જ વ્યવહાર તરીકે હાથ ધરવામાં આવે અથવા ઘણા વ્યવહારો કે જે જોડાયેલા હોવાનું જણાય છે, અથવા કોઈપણ આંતરરાષ્ટ્રીય મની ટ્રાન્સફર ઓપરેશન્સ તરીકે હાથ ધરવામાં આવે છે, તેમાં શામેલ રહેશે:

(a) ગ્રાહકની ઓળખ, ઓળખના વિશ્વસનીય અને સ્વતંત્ર સ્ત્રોતોનો ઉપયોગ કરીને તેમની ઓળખની ચકાસણી, જ્યાં લાગુ પડે ત્યાં વ્યવસાયિક સંબંધોના હેતુ અને હેતુ પ્રકૃતિ વિશે માહિતી મેળવવી;

(બ) ગ્રાહકના વ્યવસાયની પ્રકૃતિ અને તેની માલિકી અને નિયંત્રણને સમજવા માટે વાજબી પગલાં લેવાં;

(c) ગ્રાહક લાભાર્થી માલિક વતી કાર્ય કરી રહ્યો છે કે કેમ તે નક્કી કરવું અને લાભદાયી માલિકની ઓળખ કરવી અને ઓળખના વિશ્વસનીય અને સ્વતંત્ર સ્ત્રોતોનો ઉપયોગ કરીને લાભાર્થી માલિકની ઓળખની ચકાસણી કરવા માટે તમામ પગલાં લેવા.

- v. "ગ્રાહક ઓળખ" એટલે સીડીડીની પ્રક્રિયા હાથ ધરવી.
- vi. "એફએટીસીએ" નો અર્થ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરિકા (યુએસએ) નો ફોરેન એકાઉન્ટ ટેક્સ કમ્પ્લાયન્સ એક્ટ છે, જેમાં, અન્ય બાબતોની સાથે, વિદેશી નાણાકીય સંસ્થાઓને યુએસ કરદાતાઓ અથવા વિદેશી સંસ્થાઓ દ્વારા રાખવામાં આવેલા નાણાકીય એકાઉન્ટ્સ વિશે જાણ કરવાની જરૂર છે જેમાં યુએસ કરદાતાઓ નોંધપાત્ર માલિકીનું હિત ધરાવે છે.
- vii. "આઈજીએ" એટલે આંતરરાષ્ટ્રીય કર અનુપાલનમાં સુધારો કરવા અને યુએસએના એફએટીસીએનો અમલ કરવા માટે ભારત અને યુએસએ સરકારો વચ્ચેની આંતર સરકારી સમજૂતી.
- viii. "કેવાયસી ટેમ્પલેટ્સ" એટલે વ્યક્તિઓ અને કાનૂની સંસ્થાઓ માટે સીકેવાયસીઆરને કેવાયસી ડેટાને એકત્રિત કરવા અને જાણ કરવાની સુવિધા માટે તૈયાર કરેલા નમૂનાઓ.
- ix. "નોન-ફેસ-ટુ-ફેસ ગ્રાહકો" એટલે એવા ગ્રાહકો કે જેઓ એમએચએફસીએલની શાખા / કચેરીઓની મુલાકાત લીધા વિના અથવા એમએચએફસીએલના અધિકારીઓને મળ્યા વિના ખાતા ખોલે છે.
- x. "ચાલુ ડ્યુ ડિલિજન્સ" એટલે ખાતાઓમાં વ્યવહારોની નિયમિત દેખરેખ રાખવી જેથી તે ગ્રાહકો, ગ્રાહકોના

વ્યવસાય અને જોખમ પ્રોફાઇલ, ભંડોળ / સંપત્તિના સ્ત્રોત વિશેના આરંભના જ્ઞાન સાથે સુસંગત છે.

- xii. ચૂકવવાપાત્ર એકાઉન્ટ્સ: ચૂકવવાપાત્ર એકાઉન્ટ્સ શબ્દ સંવાદદાતા એકાઉન્ટ્સનો સંદર્ભ આપે છે જેનો ઉપયોગ તૃતીય પક્ષો દ્વારા તેમના પોતાના વતી વ્યવસાય કરવા માટે સીધો થાય છે.
- xiii. "સામયિક અપડેટ"નો અર્થ એ છે કે સીડીડી પ્રક્રિયા હેઠળ એકત્રિત કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજો, ડેટા અથવા માહિતીને રિઝર્વ બેંક દ્વારા નિર્ધારિત સમયાંતરે હાલના રેકોર્ડ્સની સમીક્ષા હાથ ધરીને અદ્યતન અને સુસંગત રાખવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે લેવામાં આવેલા પગલાં.
- xiv. "રેગ્યુલેટેડ એન્ટિટીઝ" (આરઇ) એટલે મુથુટ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ કંપની લિમિટેડ.
- xv. "વીડિયો આધારિત કસ્ટમર આઇડેન્ટિફિકેશન પ્રોસેસ (વી-સીઆઇપી)": સીડીડી હેતુ માટે જરૂરી ઓળખ માહિતી મેળવવા માટે ગ્રાહક સાથે સીમલેસ, સુરક્ષિત, જીવંત, જાણકાર સંમતિ આધારિત ઓડિયો-વિઝ્યુઅલ ક્રિયાપ્રતિક્રિયા હાથ ધરીને આરંભના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા ચહેરાની ઓળખ અને ગ્રાહકની યોગ્ય ખંત સાથે ગ્રાહકની ઓળખની વૈકલ્પિક પદ્ધતિ છે, અને સ્વતંત્ર ચકાસણી અને ઓડિટ ટ્રેઇલ જાળવવા દ્વારા ગ્રાહક દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતીની સચ્ચાઈ નક્કી કરવા માટે પ્રક્રિયા. નિર્ધારિત ધોરણો અને પ્રક્રિયાઓનું પાલન કરતી આવી પ્રક્રિયાઓને માસ્ટર ડિરેક્શનના હેતુ માટે રૂબરૂ સીઆઇપીની સમકક્ષ ગણવામાં આવશે.
 - a. "વાયર ટ્રાન્સફર" સંબંધિત વ્યાખ્યાઓ
 - b. બેચ ટ્રાન્સફર: બેચ ટ્રાન્સફર એ એક ટ્રાન્સફર છે જેમાં સંખ્યાબંધ વ્યક્તિગત વાયર ટ્રાન્સફરનો સમાવેશ થાય છે જે સમાન નાણાકીય સંસ્થાઓમાં મોકલવામાં આવે છે, પરંતુ આખરે વિવિધ વ્યક્તિઓ માટે હોઈ શકે છે.
 - c. લાભાર્થી: લાભાર્થી કુદરતી અથવા કાનૂની વ્યક્તિ અથવા કાનૂની વ્યવસ્થાનો સંદર્ભ આપે છે, જેને મૂળ ઉદ્ભવ દ્વારા વિનંતી કરાયેલ વાયર ટ્રાન્સફરના રીસીવર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
 - d. લાભાર્થી આરંભ: તે આરબીઆઈ દ્વારા નિયમન કરતી નાણાકીય સંસ્થાનો સંદર્ભ આપે છે, જે ઓર્ડર આપતી નાણાકીય સંસ્થા પાસેથી સીધી અથવા મધ્યસ્થી આરંભ દ્વારા વાયર ટ્રાન્સફર મેળવે છે અને લાભાર્થીને ભંડોળ ઉપલબ્ધ કરાવે છે.
 - e. કવર ચૂકવણી: કવર ચૂકવણી એક વાયર ટ્રાન્સફરનો સંદર્ભ આપે છે જે ઓર્ડર આપતી નાણાકીય સંસ્થા દ્વારા લાભાર્થી નાણાકીય સંસ્થાને સીધા મોકલવામાં આવેલા ચૂકવણી સંદેશને એક અથવા વધુ મધ્યસ્થી નાણાકીય સંસ્થાઓ દ્વારા લાભાર્થી નાણાકીય સંસ્થાને ભંડોળ સૂચના (કવર) સાથે જોડે છે.
 - f. ક્રોસ-બોર્ડર વાયર ટ્રાન્સફર: ક્રોસ-બોર્ડર વાયર ટ્રાન્સફર કોઈપણ વાયર ટ્રાન્સફરનો સંદર્ભ આપે છે જ્યાં ઓર્ડરિંગ નાણાકીય સંસ્થા અને લાભાર્થી નાણાકીય સંસ્થા વિવિધ દેશોમાં સ્થિત છે. આ શબ્દ વાયર ટ્રાન્સફરની કોઈપણ સાંકળનો પણ સંદર્ભ આપે છે જેમાં સામેલ નાણાકીય સંસ્થાઓમાંથી ઓછામાં ઓછી એક અલગ દેશમાં સ્થિત છે.
 - g. ડોમેસ્ટિક વાયર ટ્રાન્સફર: ડોમેસ્ટિક વાયર ટ્રાન્સફર કોઈપણ વાયર ટ્રાન્સફરનો સંદર્ભ આપે છે જ્યાં ઓર્ડર આપતી નાણાકીય સંસ્થા અને લાભાર્થી નાણાકીય સંસ્થા ભારતમાં સ્થિત છે. તેથી, આ શબ્દ વાયર ટ્રાન્સફરની કોઈપણ સાંકળનો સંદર્ભ આપે છે જે સંપૂર્ણપણે ભારતની સરહદોની અંદર થાય છે, તેમ છતાં ચૂકવણી સંદેશને સ્થાનાંતરિત કરવા માટે વપરાતી સિસ્ટમ અન્ય દેશમાં સ્થિત હોઈ શકે છે.
 - h. નાણાકીય સંસ્થા: વાયર-ટ્રાન્સફર સૂચનાઓના સંદર્ભમાં 'નાણાકીય સંસ્થા' શબ્દનો અર્થ એ જ હશે જે એફએટીએફની ભલામણોમાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે, જે સમયાંતરે સુધારવામાં આવે છે.

- i. મધ્યસ્થી આરઇ: મધ્યસ્થી આરઇ એ નાણાકીય સંસ્થા અથવા અન્ય કોઈપણ એન્ટિટીનો સંદર્ભ આપે છે, જે આરબીઆઈ દ્વારા નિયમન કરવામાં આવે છે જે સીરીયલ અથવા કવર પેમેન્ટ ચેઇનમાં વાયર ટ્રાન્સફરના મધ્યસ્થી તત્વને સંભાળે છે અને જે ઓર્ડર આપતી નાણાકીય સંસ્થા અને લાભાર્થી નાણાકીય સંસ્થા અથવા અન્ય મધ્યસ્થી નાણાકીય સંસ્થા વતી વાયર ટ્રાન્સફર મેળવે છે અને પ્રસારિત કરે છે.
 - j. ઓર્ડરિંગ આરઇ: આરઇ ઓર્ડર આપવું એ નાણાકીય સંસ્થાનો સંદર્ભ આપે છે, જે આરબીઆઈ દ્વારા નિયમન કરવામાં આવે છે, જે વાયર ટ્રાન્સફર શરૂ કરે છે અને મૂળ વતી વાયર ટ્રાન્સફર માટેની વિનંતી પ્રાપ્ત કર્યા પછી ભંડોળ સ્થાનાંતરિત કરે છે.
 - k. ઓરિજિનેટર: ઓરિજિનેટર એ એકાઉન્ટ ધારકનો સંદર્ભ આપે છે જે તે એકાઉન્ટમાંથી વાયર ટ્રાન્સફરને મંજૂરી આપે છે, અથવા જ્યાં કોઈ એકાઉન્ટ નથી, તે મૂળ અથવા કાનૂની વ્યક્તિ જે વાયર ટ્રાન્સફર કરવા માટે ઓર્ડર આપતી નાણાકીય સંસ્થાને ઓર્ડર આપે છે.
 - l. સીરીયલ પેમેન્ટ: સીરીયલ પેમેન્ટ એ ચુકવણીની સીધી ક્રમિક સાંકળનો સંદર્ભ આપે છે જ્યાં વાયર ટ્રાન્સફર અને તેની સાથેનો ચુકવણી સંદેશ ઓર્ડર આપતી નાણાકીય સંસ્થાથી લાભાર્થી નાણાકીય સંસ્થા સુધી સીધા અથવા એક અથવા વધુ મધ્યસ્થી નાણાકીય સંસ્થાઓ (દા.ત., સંવાદદાતા બેંકો) દ્વારા એક સાથે મુસાફરી કરે છે.
 - m. સ્ટ્રેટ-થ્રુ પ્રોસેસિંગ: સ્ટ્રેટ-થ્રુ પ્રોસેસિંગ એ ચુકવણી વ્યવહારોનો સંદર્ભ આપે છે જે મેન્યુઅલ હસ્તક્ષેપની જરૂરિયાત વિના ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે હાથ ધરવામાં આવે છે.
 - n. અનન્ય વ્યવહાર સંદર્ભ નંબર: અનન્ય વ્યવહાર સંદર્ભ નંબર એ ચુકવણી સેવા પ્રદાતા દ્વારા નક્કી કરાયેલા અક્ષરો, નંબરો અથવા પ્રતીકોના સંયોજનનો સંદર્ભ આપે છે, જે ચુકવણી અને સેટલમેન્ટ સિસ્ટમ અથવા વાયર ટ્રાન્સફર માટે ઉપયોગમાં લેવાતી મેસેજિંગ સિસ્ટમના પ્રોટોકોલ અનુસાર છે.
 - o. વાયર ટ્રાન્સફર: વાયર ટ્રાન્સફર એ નાણાકીય સંસ્થા દ્વારા ઇલેક્ટ્રોનિક માધ્યમથી પ્રાપ્તકર્તા વતી કરવામાં આવતા કોઈપણ વ્યવહારનો ઉલ્લેખ કરે છે, જેનો હેતુ લાભાર્થી નાણાકીય સંસ્થામાં લાભાર્થીને ચોક્કસ રકમનું ભંડોળ ઉપલબ્ધ કરાવવાનો છે, પછી ભલે તે પ્રાપ્તકર્તા અને લાભાર્થી એક જ વ્યક્તિ હોય.
- (c) અન્ય તમામ અભિવ્યક્તિઓ જ્યાં સુધી અહીં વ્યાખ્યાયિત ન થાય ત્યાં સુધી તે જ અર્થ હશે જે તેમને બેંકિંગ રેગ્યુલેશન એક્ટ, 1949, રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા એક્ટ, 1935, પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ એક્ટ, 2002, પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ (રેકોર્ડ્સની જાળવણી) નિયમો, 2005, આધાર (નાણાકીય અને અન્ય સબસિડી, લાભો અને સેવાઓની લક્ષિત ડિલિવરી) એક્ટ, 2016 અને તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમો, તેમાં કોઈપણ વૈધાનિક ફેરફાર અથવા પુનઃઅધિનિયમ અથવા વાણિજ્યિક ભાષામાં ઉપયોગમાં લેવાતી, જેમ કે કેસ હોઈ શકે તે મુજબ, તે જ અર્થ હશે.

પ્રકરણ - II: સામાન્ય

1. એમએચએફસીએલના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા યોગ્ય રીતે મંજૂર કરાયેલી તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) નીતિ છે. એમએચએફસીએલ સુનિશ્ચિત કરશે કે આ નીતિનો અમલ મની લોન્ડરિંગ નિવારણ અધિનિયમ, 2002 (2003ના 15)ના પ્રકરણ IV ની જોગવાઈઓ હેઠળ જવાબદારીઓ નિભાવવાના હેતુથી કરવામાં આવે.

એમએચએફસીએલ નીતિ માળખું પીએમએલ કાયદા/નિયમોનું પાલન સુનિશ્ચિત કરવા ઇચ્છે છે, જેમાં આ સંબંધમાં નિયમનકારી સૂચનાઓ સામેલ છે અને મની લોન્ડરિંગ, આતંકવાદીઓને ધિરાણ આપવા, પ્રસાર ધિરાણ અને અન્ય સંબંધિત જોખમોથી ઊભા થતાં જોખમો સામે રક્ષણ પ્રદાન કરવું જોઈએ. જ્યારે એમએચએફસીએલ ઉપર જણાવ્યા મુજબ કાયદાકીય/નિયમનકારી જરૂરિયાતોનું પાલન સુનિશ્ચિત કરે છે, ત્યારે એમએચએફસીએલ જોખમોનું વધારે સારી રીતે વ્યવસ્થાપન કરવા એફએટીએફના ધારાધોરણો અને એફએટીએફની માર્ગદર્શિકા નોંધોને ધ્યાનમાં રાખીને શ્રેષ્ઠ આંતરરાષ્ટ્રીય પદ્ધતિઓ અપનાવવા વિચારણા કરી શકે છે.

2. કેવાયસી નીતિમાં નીચેના ચાર મુખ્ય તત્વોનો સમાવેશ થાય છે:

- (a) ગ્રાહક સ્વીકૃતિ નીતિ.
- (b) જોખમ વ્યવસ્થાપન.
- (c) ગ્રાહક ઓળખ પ્રક્રિયાઓ (સીઆઈપી).
- (d) વ્યવહારો પર નજર રાખવી.

3. એમએચએફસીએલ દ્વારા મની લોન્ડરિંગ અને આતંકવાદી ધિરાણ જોખમ મૂલ્યાંકન:

- (a) એમએચએફસીએલ સમયાંતરે 'મની લોન્ડરિંગ (એમએલ) અને આતંકવાદી ધિરાણ (ટીએફ) જોખમ મૂલ્યાંકન' કવાયત હાથ ધરશે, જેથી ગ્રાહકો, દેશો અથવા ભૌગોલિક વિસ્તારો, ઉત્પાદનો, સેવાઓ, વ્યવહારો અથવા ડિલિવરી ચેનલો વગેરે માટે તેની મની લોન્ડરિંગ અને આતંકવાદી ધિરાણના જોખમને જોખમનું મૂલ્યાંકન કરો અને તેને ઘટાડવા માટે અસરકારક પગલાં લેવામાં આવે.

મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયામાં એકંદર જોખમનું સ્તર નક્કી કરતા પહેલા તમામ સંબંધિત જોખમ પરિબલોને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ અને યોગ્ય સ્તર અને શમનનો પ્રકાર લાગુ કરવો જોઈએ. આંતરિક જોખમ મૂલ્યાંકન તૈયાર કરતી વખતે, એમએચએફસીએલ એકંદરે ક્ષેત્ર-વિશિષ્ટ નબળાઈઓ, જો કોઈ હોય તો, તેની નોંધ લેશે જે નિયમનકાર/સુપરવાઇઝર સમયાંતરે એમએચએફસીએલ સાથે શેર કરી શકે છે.

- (b) એમએચએફસીએલ દ્વારા જોખમનું મૂલ્યાંકનનું યોગ્ય દસ્તાવેજીકરણ કરવામાં આવશે અને

એચએફસીની પ્રકૃતિ, કદ, ભૌગોલિક હાજરી, પ્રવૃત્તિઓ/માળખાની જટિલતા વગેરેને અનુરૂપ હશે. વધુમાં, જોખમ મૂલ્યાંકન કવાયતનો સમયાંતરે બોર્ડ અથવા એમએચએફસીએલના બોર્ડની કોઈપણ સમિતિ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે, જે જોખમ મૂલ્યાંકન કવાયતના પરિણામોને અનુરૂપ આ સંબંધમાં સત્તા સોંપવામાં આવી છે. જો કે, ઓછામાં ઓછા વાર્ષિક ધોરણે તેની સમીક્ષા થવી જોઈએ.

- (c) આ કવાયતનું પરિણામ બોર્ડ કે બોર્ડની કોઈપણ સમિતિને સોંપવામાં આવશે, જેને આ સંબંધમાં સત્તા સોંપવામાં આવી છે અને સક્ષમ સત્તામંડળો અને સ્વ-નિયમનકારી સંસ્થાઓને ઉપલબ્ધ હોવી જોઈએ.
- (d) એમએચએફસીએલ જોખમોના ઘટાડા અને વ્યવસ્થાપન માટે જોખમ આધારિત અભિગમ (આરબીએ) લાગુ કરશે (તેમના પોતાના દ્વારા અથવા રાષ્ટ્રીય જોખમ મૂલ્યાંકન દ્વારા ઓળખવામાં આવે છે) અને આ સંદર્ભે બોર્ડ દ્વારા માન્ય નીતિઓ, નિયંત્રણો અને પ્રક્રિયાઓ હોવી જોઈએ. એમએચએફસીએલ ઓળખી કાઢવામાં આવેલા એમએલ/ટીએફ જોખમો અને વ્યવસાયના કદને ધ્યાનમાં રાખીને સીડીડી કાર્યક્રમનો અમલ કરશે. વધુમાં, એમએચએફસીએલ નિયંત્રણોના અમલીકરણ પર દેખરેખ રાખશે અને જો જરૂર જણાય તો તેમાં વધારો કરશે.

4. નિયુક્ત નિયામક:

એમએચએફસીએલ પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ (સુધારા) નિયમ 2013 ની દ્રષ્ટિએ કંપનીના પૂર્ણ-સમયના ડિરેક્ટરની નિમણૂક કરી છે. પીએમએલએ હેઠળ એકંદર પાલન અને તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમો અને નિયમન માટે તે/તેણી જવાબદાર રહેશે. નિયુક્ત નિયામકનું નામ, તેના/તેણીના હોદ્દા, સરનામું અને સમયાંતરે ફેરફારો સહિત સંપર્ક વિગતો, ડાયરેક્ટર, એફઆઈયુ-આઈએનડી અને એનએચબી/આરબીઆઈને પણ જાણ કરવામાં આવશે.

5. મુખ્ય અધિકારી :

એમએચએફસીએલ કંપનીની હેડ કેડિટને 'મુખ્ય અધિકારી' તરીકે નિયુક્ત કરી છે. આ રીતે નિયુક્ત મુખ્ય અધિકારીનું નામ, તેમનો હોદ્દો, સરનામું અને સમયાંતરે થતા ફેરફારો સહિત સંપર્કની વિગતો નિયામક, એફઆઈયુ-આઈએનડી અને એનએચબી/આરબીઆઈને પણ જણાવવામાં આવશે.

તે કાયદા/નિયમો હેઠળ જરૂરી તમામ વ્યવહારોની દેખરેખ અને રિપોર્ટિંગ અને માહિતીની વહેંચણી માટે જવાબદાર રહેશે.

6. કેવાયસી નીતિનું પાલન

(a) એમએચએફસીએલ નીચેની બાબતો દ્વારા કેવાયસી નીતિનું પાલન સુનિશ્ચિત કરશે:

- i. કેવાયસી પાલનના હેતુ માટે હેડ ઓપરેશન્સના રેન્કમાં વરિષ્ઠ અધિકારીની રચના 'સિનિયર મેનેજમેન્ટ' તરીકે કરવામાં આવશે.
- ii. એચઓ/ઝોનલ ઓફિસ/સર્કલ ઓફિસ સ્તરે નીતિઓ અને પ્રક્રિયાઓના અસરકારક અમલીકરણ માટે ઓફિસ ઓર્ડર દ્વારા જવાબદારીની ફાળવણી.
- iii. એમએચએફસીએલની નીતિઓ અને પ્રક્રિયાઓના પાલન કાર્યોનું સ્વતંત્ર મૂલ્યાંકન, જેમાં કાનૂની અને નિયમનકારી આવશ્યકતાઓ શામેલ છે, જેમાં પાલન વિભાગ, એચઓ દ્વારા કરવામાં આવશે.
- iv. કેવાયસી/એએમએલ નીતિઓ અને પ્રક્રિયાઓના પાલનની ચકાસણી કરવા અને ત્રિમાસિક ઓડિટ નોંધો અને ઓડિટ કમિટીને અનુપાલન સુપરત કરવા માટે સહવર્તી / આંતરિક ઓડિટ સિસ્ટમ.

(b) એમએચએફસીએલ એ બાબતની ખાતરી કરશે કે, કેવાયસીના માપદંડોનું પાલન નક્કી કરવા માટે નિર્ણય લેવાની કામગીરી આઉટસોર્સ કરવામાં ન આવે.

પ્રકરણ – III: ગ્રાહક સ્વીકૃતિ નીતિ

1. એમએચએફસીએલ એક મજબૂત ગ્રાહક સ્વીકૃતિ નીતિ ધડી છે, જેનો ઉદ્દેશ વિશ્વસનીય, સ્વતંત્ર સ્ત્રોત દસ્તાવેજો, ડેટા અથવા માહિતીનો ઉપયોગ કરીને ગ્રાહકની ઓળખ અને સરનામાની ચકાસણી કરવાનો છે. જો કે, તે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે કે ગ્રાહક સ્વીકૃતિ નીતિ કોઈ ગ્રાહક સત્તામણી તરફ દોરી ન જાય અથવા સામાન્ય જનતાને નાણાકીય સેવાનો ઇનકાર કરવા તરફ દોરી જાય છે, ખાસ કરીને જેઓ નાણાકીય અથવા સામાજિક રીતે વંચિત છે.
2. ગ્રાહક સ્વીકૃતિ નીતિમાં સમાવિષ્ટ પાસની સામાન્યતા પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના, એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે:
 - (a) અનામી અથવા કાલ્પનિક / બેનામી નામે કોઈ ખાતું ખોલવામાં આવતું નથી.
 - (b) ગ્રાહકના અસહકારને કારણે અથવા ગ્રાહક દ્વારા આપવામાં આવેલા દસ્તાવેજો/માહિતીની વિશ્વસનીયતાને કારણે એમએચએફસીએલ યોગ્ય સીડીડી પગલાં લાગુ કરવામાં અસમર્થ હોય ત્યાં કોઈ ખાતું ખોલવામાં આવતું નથી. એમએચએફસીએલ એસટીઆર ફાઇલ કરવાનું વિચારશે, જો જરૂરી હોય તો, જ્યારે તે ગ્રાહકના સંબંધમાં સંબંધિત સીડીડી પગલાંનું પાલન કરવામાં અસમર્થ હોય.
 - (c) સીડીડી પ્રક્રિયાને અનુસર્યા વિના કોઈ વ્યવહાર અથવા એકાઉન્ટ-આધારિત સંબંધ હાથ ધરવામાં આવતો નથી.
 - (d) ખાતું ખોલાવતી વખતે અને સમયાંતરે અપડેટ કરતી વખતે કેવાયસી હેતુ માટે માંગવાની ફરજિયાત માહિતી સ્પષ્ટ કરવામાં આવી છે.
 - (e) વધારાની માહિતી, જ્યાં આવી માહિતીની આવશ્યકતા એમએચએફસીએલની આંતરિક કેવાયસી નીતિમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવી નથી, તે ગ્રાહકની સ્પષ્ટ સંમતિથી મેળવવામાં આવે છે.
 - (f) એમએચએફસીએલ યુસીઆઈસી સ્તરે સીડીડી પ્રક્રિયા લાગુ કરશે. આમ, જો આરઇનો હાલનો કેવાયસી સુસંગત ગ્રાહક બીજું ખાતું ખોલવા અથવા તે જ આરઇમાંથી અન્ય કોઈ ઉત્પાદન અથવા સેવાનો લાભ લેવાની ઇચ્છા રાખે છે, તો જ્યાં સુધી ગ્રાહકની ઓળખની વાત છે ત્યાં સુધી નવી સીડીડી કવાયતની જરૂર રહેશે નહીં.
 - (g) સંયુક્ત ખાતું ખોલાવતી વખતે, તમામ સંયુક્ત ખાતાધારકો માટે સીડીડી પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવે છે.
 - (h) એવા સંજોગો કે જેમાં ગ્રાહકને અન્ય વ્યક્તિ / એન્ટિટી વતી કાર્ય કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે, તે સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવે છે.
 - (i) ગ્રાહકની ઓળખ કોઈ પણ વ્યક્તિ અથવા એન્ટિટી સાથે મેળ ખાતી નથી, જેનું નામ આરબીઆઈ કેવાયસી માસ્ટર ડાયરેક્શનના પ્રકરણ IX માં દર્શાવેલ મંજૂરીની યાદીમાં દેખાય છે તેની ખાતરી કરવા માટે યોગ્ય સિસ્ટમ મૂકવામાં આવી છે.
 - (j) જ્યાં પરમેનન્ટ એકાઉન્ટ નંબર (પાન) પ્રાપ્ત થાય છે, ત્યાં તેની ચકાસણી ઇશ્યૂ કરનાર સત્તાધિકારીની ચકાસણી સુવિધામાંથી કરવામાં આવશે.

(કા) જ્યાં ગ્રાહક પાસેથી સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ મેળવવામાં આવે છે, ત્યારે એમએચએફસીએલ ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી એક્ટ, 2000 (2000 ના 21) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ડિજિટલ હસ્તાક્ષરની ચકાસણી કરશે.

(II) જ્યાં ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (જીએસટી)ની વિગતો ઉપલબ્ધ હોય, ત્યાં જીએસટી નંબર જારી કરનાર સત્તાધિકારીની શોધ/ચકાસણી સુવિધામાંથી ચકાસવામાં આવશે.

3. ગ્રાહક સ્વીકૃતિ નીતિ સામાન્ય જનતાના સભ્યોને, ખાસ કરીને જેઓ આર્થિક અથવા સામાજિક રીતે વંચિત છે તેમને નાણાકીય સુવિધાનો ઇનકાર કરવામાં પરિણમશે નહીં.
4. જ્યાં એમએચએફસીએલ મની લોન્ડરિંગ અથવા આતંકવાદી ધિરાણની શંકા બનાવે છે, અને તે વાજબી રીતે માને છે કે સીડીડી પ્રક્રિયા કરવાથી ગ્રાહકને ટીપ-ઓફ કરવામાં આવશે, તે સીડીડી પ્રક્રિયાને આગળ વધારશે નહીં, અને તેના બદલે એફઆઈયુ-આઈએનડી સાથે એસટીઆર ફાઇલ કરશે.

પ્રકરણ – IV: જોખમ વ્યવસ્થાપન

1. જોખમ વ્યવસ્થાપન માટે, એમએચએફસીએલ જોખમ-આધારિત અભિગમ અપનાવશે જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે.
 - (a) એમએચએફસીએલના મૂલ્યાંકન અને જોખમની ધારણાના આધારે ગ્રાહકોને નીચા, મધ્યમ અને ઉચ્ચ જોખમ શ્રેણીમાં વર્ગીકૃત કરવામાં આવશે.
 - (b) એમએચએફસીએલ દ્વારા ગ્રાહકોના જોખમ-વર્ગીકરણ માટે વ્યાપક સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કરવામાં આવી શકે છે.
 - (c) ગ્રાહકની ઓળખ, સામાજિક/નાણાકીય સ્થિતિ, વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિની પ્રકૃતિ અને ગ્રાહકના વ્યવસાય અને તેમના સ્થાન વિશેની માહિતી, ગ્રાહકો તેમજ તેમના સ્થાનને આવરી લેતા ભૌગોલિક જોખમ, ઓફર કરવામાં આવતા ઉત્પાદનો/સેવાઓનો પ્રકાર, ઉત્પાદનો/સેવાઓની ડિલિવરી માટે ઉપયોગમાં લેવાતી ડિલિવરી ચેનલ, હાથ ધરવામાં આવેલા વ્યવહારના પ્રકારો - રોકડ, ચેક/નાણાકીય સાધનો, વાયર ટ્રાન્સફર, ફોરેક્સ વ્યવહારો, વગેરે જેવા પરિમાણોના આધારે જોખમ વર્ગીકરણ હાથ ધરવામાં આવશે. ગ્રાહકની ઓળખને ધ્યાનમાં લેતી વખતે, ઇશ્યુ કરનાર અધિકારીઓ દ્વારા ઓફર કરવામાં આવતી ઓનલાઇન અથવા અન્ય સેવાઓ દ્વારા ઓળખ દસ્તાવેજોની પુષ્ટિ કરવાની ક્ષમતાને પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવી શકે છે.
 - (d) ગ્રાહકનું જોખમ વર્ગીકરણ અને આવા વર્ગીકરણ માટેના ચોક્કસ કારણો ગોપનીય રાખવામાં આવશે અને ગ્રાહકને સૂચના આપવાનું ટાળવા માટે ગ્રાહકને જાહેર કરવામાં આવશે નહીં.

શરત એ છે કે ગ્રાહકોની વિવિધ શ્રેણીઓ પાસેથી કથિત જોખમને લગતી અન્ય વિવિધ માહિતી, બિન-ઘૂસણખોરી છે અને તે કેવાયસી નીતિમાં નિર્દિષ્ટ છે.

સમજૂતી: એફએટીએફનું જાહેર નિવેદન, ઇન્ડિયન બેંક્સ એસોસિએશન (આઇબીએ) અને અન્ય એજન્સીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ કેવાયસી/એએમએલ પરના અહેવાલો અને માર્ગદર્શિકા નોંધો વગેરેનો પણ ઉપયોગ જોખમ મૂલ્યાંકનમાં થઈ શકે છે.

પ્રકરણ – V: ગ્રાહક ઓળખ પ્રક્રિયા (સીઆઈપી)

1. એમએચએફસીએલ નીચેના કિસ્સાઓમાં ગ્રાહકોની ઓળખ હાથ ધરશે:

- ગ્રાહક સાથે એકાઉન્ટ આધારિત સંબંધની શરૂઆત.
- એમએચએફસીએલના ખાતાધારક ન હોય તેવી વ્યક્તિ માટે કોઈપણ આંતરરાષ્ટ્રીય મની ટ્રાન્સફર કામગીરી હાથ ધરવી.
- જ્યારે ગ્રાહક ઓળખ ડેટાની પ્રામાણિકતા અથવા પર્યાપ્તતા વિશે શંકા હોય ત્યારે.
- એજન્ટ તરીકે તૃતીય પક્ષના ઉત્પાદનોનું વેચાણ કરવું, તેમના પોતાના ઉત્પાદનોનું વેચાણ કરવું, ક્રેડિટ કાર્ડની બાકી નીકળતી રકમની ચુકવણી / વેચાણ અને પ્રીપેઇડ/ટ્રાવેલ કાર્ડ્સ અને અન્ય કોઈપણ ઉત્પાદનનું રિલોડિંગ રૂપિયા પચાસ હજારથી વધુ.
- બિન-ખાતા ધારક ગ્રાહક માટે વ્યવહારો હાથ ધરવા, એટલે કે વોક-ઇન ગ્રાહક છે, જ્યાં સામેલ રકમ પચાસ હજાર રૂપિયાની બરાબર અથવા તેથી વધુ હોય, પછી ભલે તે એક જ વ્યવહાર કે અથવા ઘણા વ્યવહારો તરીકે હાથ ધરવામાં આવે કે જે જોડાયેલા હોવાનું જણાય છે.
- જ્યારે એમએચએફસીએલ પાસે એવું માનવાનું કારણ હોય કે ગ્રાહક (એકાઉન્ટ આધારિત અથવા વોક-ઇન) ઇરાદાપૂર્વક પચાસ હજાર રૂપિયાની મર્યાદાથી નીચેના વ્યવહારોની શ્રેણીમાં વ્યવહારની રચના કરી રહ્યો છે.
- એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે કે ખાતું ખોલાવતી વખતે પરિચયની માંગ ન કરવામાં આવી હોય.

2. એકાઉન્ટ-આધારિત સંબંધની શરૂઆત સમયે ગ્રાહકોની ઓળખની ચકાસણી કરવાના હેતુ માટે, એમએચએફસીએલ, તેમના વિકલ્પ પ્રમાણે, નીચેની શરતોને આધિન તૃતીય પક્ષ દ્વારા કરવામાં આવેલ ગ્રાહકના પરિશ્રમ પર આધાર રાખશે:

- તૃતીય પક્ષ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી ગ્રાહકની યોગ્ય ખંતના રેકોર્ડ્સ અથવા માહિતી તૃતીય પક્ષ અથવા સેન્ટ્રલ કેવાયસી રેકોર્ડ્સ રજિસ્ટ્રીમાંથી તરત જ મેળવવામાં આવે છે.
- એમએચએફસીએલ દ્વારા પોતાને સંતોષ થાય તે માટે પર્યાપ્ત પગલાં લેવામાં આવે છે કે ઓળખ ડેટાની નકલો અને ગ્રાહકની યોગ્ય ખંતની જરૂરિયાતો સંબંધિત અન્ય સંબંધિત દસ્તાવેજોની નકલો વિલંબ કર્યા વિના વિનંતી પર તૃતીય પક્ષ પાસેથી ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે.
- તૃતીય પક્ષનું નિયમન, દેખરેખ અથવા નિરીક્ષણ રાખવામાં આવે છે, અને પીએમએલ એક્ટ હેઠળની જરૂરિયાતો અને જવાબદારીઓને અનુરૂપ ગ્રાહકના યોગ્ય પરિશ્રમ અને રેકોર્ડ-કીપિંગ આવશ્યકતાઓનું પાલન કરવા માટેના પગલાં ધરાવે છે.
- તૃતીય પક્ષ ઉચ્ચ જોખમ તરીકે મૂલ્યાંકન કરેલા દેશ અથવા અધિકારક્ષેત્રમાંથી ન હોવું જોઈએ.
- ગ્રાહકના યોગ્ય પરિશ્રમ અને ઉન્નત યોગ્ય ખંતના પગલાં લેવાની અંતિમ જવાબદારી એમએચએફસીએલની રહેશે.

પ્રકરણ – VI: ગ્રાહક ડ્યુ ડિલિજન્સ (સીડીડી) પ્રક્રિયા

ભાગ I - વ્યક્તિઓના કિસ્સામાં ગ્રાહક ડ્યુ ડિલિજન્સ (સીડીડી) પ્રક્રિયા

1. સીડીડી હાથ ધરવા માટે, એમએચએફસીએલ એકાઉન્ટ-આધારિત સંબંધ સ્થાપિત કરતી વખતે અથવા કોઈ પણ કાનૂની એન્ટિટી સાથે સંબંધિત લાભદાયી માલિક, અધિકૃત હસ્તાક્ષર કરનાર અથવા પાવર ઓફ એટર્ની ધારક વ્યક્તિ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે વ્યક્તિ પાસેથી નીચેની બાબતો મેળવશે:

(a) આધાર નંબર,

(i) તેઓ આધાર (નાણાકીય અને અન્ય સબસિડી, લાભો અને સેવાઓની લક્ષિત ડિલિવરી) અધિનિયમ, 2016 (2016 ના 18) ની કલમ 7 હેઠળ સૂચિત કોઈપણ યોજના હેઠળ કોઈપણ લાભ અથવા સબસિડી મેળવવા ઇચ્છે છે; અથવા

(ii) તે પીએમએલ એક્ટની કલમ 11 એની પેટા-કલમ (1) ની પ્રથમ જોગવાઈ હેઠળ સૂચિત એમએચએફસીએલને પોતાનો આધાર નંબર સ્વૈચ્છિક રીતે સબમિટ કરવાનો નિર્ણય લે છે; અથવા

(aa) આધાર નંબરના કબજાનો પુરાવો જ્યાં ઓફલાઇન ચકાસણી કરી શકાય છે; અથવા

(ab) આધાર નંબરના કબજાનો પુરાવો જ્યાં ઓફલાઇન ચકાસણી હાથ ધરી શકાતી નથી અથવા કોઈ પણ ઓવીડી અથવા તેની સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ જેમાં તેની ઓળખ અને સરનામાની વિગતો હોય છે.

(ac) સીકેવાયસીઆર પાસેથી રેકોર્ડ્સ ડાઉનલોડ કરવા માટે સ્પષ્ટ સંમતિ સાથે કેવાયસી ઓળખકર્તા; અને

(b) કાયમી ખાતા નંબર અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ અથવા આવકવેરા નિયમો, 1962માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ ફોર્મ નંબર 60; અને

(c) વ્યવસાયની પ્રકૃતિ અને ગ્રાહકની નાણાકીય સ્થિતિના સંદર્ભમાં આવા અન્ય દસ્તાવેજો, અથવા એમએચએફસીએલ દ્વારા જરૂરી હોઈ શકે તેવા સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજો:

શરત એ છે કે જ્યાં ગ્રાહકે સબમિટ કર્યું હોય,

i) પીએમએલ કાયદાની કલમ 11એની પેટાકલમ (1)ની પ્રથમ જોગવાઈ હેઠળ સૂચિત એચએફસીને ઉપરોક્ત કલમ (એ) હેઠળ આધાર નંબર, એમએચએફસીએલ યુનિક આઈડેન્ટિફિકેશન ઓથોરિટી ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી ઇ-કેવાયસી પ્રમાણીકરણ સુવિધાનો ઉપયોગ કરીને

ગ્રાહકના આધાર નંબરનું પ્રમાણીકરણ કરશે. વધુમાં, આવા કિસ્સામાં, જો ગ્રાહક સેન્ટ્રલ આઇડેન્ટિટી ડેટા રિપોઝિટરીમાં ઉપલબ્ધ ઓળખની માહિતી મુજબ સરનામાંથી અલગ વર્તમાન સરનામું પ્રદાન કરવા માંગે છે, તો તે એમએચએફસીએલને તે અંગે સ્વ-ઘોષણા આપી શકે છે.

- ii) ઉપરોક્ત કલમ (એએ) હેઠળ આધારના કબજાનો પુરાવો જ્યાં ઓફલાઇન વેરિફિકેશન હાથ ધરી શકાય છે, એમએચએફસીએલ ઓફલાઇન વેરિફિકેશન હાથ ધરશે.
- iii) કોઈપણ ઓવીડીના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ, એમએચએફસીએલ ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી અધિનિયમ, 2000 (2000 ના 21) ની જોગવાઈઓ અને તેના હેઠળના કોઈપણ નિયમો મુજબ ડિજિટલ હસ્તાક્ષરની ચકાસણી કરશે અને અને પરિશિષ્ટ 1 હેઠળ નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ લાઇવ ફોટો વેશે.
- iv) ઉપરોક્ત કલમ (એબી) હેઠળ કોઈ પણ ઓવીડી અથવા આધાર નંબરના કબજાનો પુરાવો જ્યાં ઓફલાઇન ચકાસણી હાથ ધરી શકાતી નથી, એમએચએફસીએલ પરિશિષ્ટ 1 હેઠળ નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ ડિજિટલ કેવાયસી દ્વારા ચકાસણી હાથ ધરશે.
- v) ઉપરોક્ત કલમ (એસી) હેઠળ કેવાયસી આઇડેન્ટિફાયર, એમએચએફસીએલ આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડાયરેક્શન, 2016ના ફકરા 56 અનુસાર સીકેવાયસીઆરમાંથી કેવાયસી રેકોર્ડ્સ ઓનલાઇન મેળવવા માટે સક્ષમ હશે.

શરત એ છે કે એચએફસીના વર્ગ માટે સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવેલી તારીખથી વધુ સમયગાળા માટે, ડિજિટલ કેવાયસી હાથ ધરવાને બદલે, એમએચએફસીએલ આધાર નંબર અથવા ઓવીડીના કબજાના પુરાવાની પ્રમાણિત નકલ અને તાજેતરનો ફોટોગ્રાફ મેળવી શકે છે જ્યાં સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ સબમિટ કરવામાં આવ્યો નથી.

જો આધાર (નાણાકીય અને અન્ય સબસિડી, લાભો અને સેવાઓની લક્ષિત ડિલિવરી) અધિનિયમ, 2016 ની કલમ 7 હેઠળ સૂચિત કોઈપણ યોજના હેઠળ કોઈ લાભ અથવા સબસિડી મેળવવા ઇચ્છુક વ્યક્તિ માટે ઇ-કેવાયસી પ્રમાણીકરણ કરી શકાતું નથી, વૃદ્ધાવસ્થા અથવા અન્યથા અને સમાન કારણોસર, એમએચએફસીએલ, આધાર નંબર મેળવવા ઉપરાંત, પ્રાધાન્ય ઓફલાઇન ચકાસણી કરીને અથવા વૈકલ્પિક રીતે ગ્રાહક પાસેથી અન્ય કોઈપણ ઓવીડી અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજની પ્રમાણિત નકલ મેળવીને ઓળખ કરશે. આ રીતે કરવામાં આવેલી સીડીડી હંમેશાં એમએચએફસીએલના અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવશે અને આવા અપવાદ સંચાલન પણ

આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 8 માં ફરજિયાત સમવર્તી ઓડિટનો એક ભાગ હશે. એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે કે કેન્દ્રીયકૃત અપવાદ ડેટાબેઝમાં અપવાદ હેન્ડલિંગના કેસોની યોગ્ય રીતે નોંધ લેવામાં આવે. ડેટાબેઝમાં અપવાદ આપવાના કારણોની વિગતો, ગ્રાહકની વિગતો, અપવાદને અધિકૃત કરનાર નિયુક્ત અધિકારીનું નામ અને વધારાની વિગતો, જો કોઈ હોય તો હોવી જોઈએ. ડેટાબેઝ એમએચએફસીએલ દ્વારા સમયાંતરે આંતરિક ઓડિટ/નિરીક્ષણને આધિન રહેશે અને સુપરવાઇઝરી સમીક્ષા માટે ઉપલબ્ધ રહેશે.

સમજૂતી 1: એમએચએફસીએલ, જ્યાં તેનો ગ્રાહક આધાર નંબર ધરાવતા આધાર નંબરના કબજાનો પુરાવો સબમિટ કરે છે, તે સુનિશ્ચિત કરશે કે આવા ગ્રાહક યોગ્ય માધ્યમો દ્વારા તેના આધાર નંબરને સુધારે છે અથવા બ્લેક આઉટ કરે છે જ્યાં ઉપરોક્ત જોગવાઈ (i) મુજબ આધાર નંબરનું પ્રમાણીકરણ જરૂરી નથી.

સમજૂતી 2: આધારનો ઉપયોગ, આધારના કબજાનો પુરાવો વગેરે, આધાર (નાણાકીય અને અન્ય સબસિડીની લક્ષિત ડિલિવરી લાભો અને સેવાઓ) અધિનિયમ, 2016 અને તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમો અનુસાર રહેશે.

- i. આધાર ઓટીપી આધારિત e-કેવાયસીનો ઉપયોગ કરીને નોન-ફેસ-ટુ-ફેસ મોડમાં ખોલવામાં આવેલા ખાતાઓ નીચેની શરતોને આધિન છે: ઓટીપી દ્વારા પ્રમાણીકરણ માટે ગ્રાહકની ચોક્કસ સંમતિ હોવી આવશ્યક છે.
- ii. આવા ખાતાઓ માટે જોખમ ઘટાડવાના પગલા તરીકે, એમએચએફસીએલ સુનિશ્ચિત કરશે કે ટ્રાન્ઝેક્શન એલર્ટ, ઓટીપી વગેરે આધાર સાથે નોંધાયેલા ગ્રાહકના મોબાઇલ નંબર પર જ મોકલવામાં આવે. એમએચએફસીએલ પાસે બોર્ડની મંજૂર કરેલી નીતિ હશે જેમાં બાકી પ્રક્રિયાને નિર્ધારિત કરવામાં આવશે.
- iii. આવા ખાતાઓમાં મોબાઇલ નંબર બદલવા માટેની વિનંતીઓનું નિરાકરણ માટેની તત્પરતા.
- iv. ગ્રાહકના તમામ ડિપોઝિટ ખાતાઓનું કુલ બેલેન્સ એક લાખ રૂપિયાથી વધુ ન હોવું જોઈએ. જો બેલેન્સ થ્રેશોલ્ડથી વધી જાય છે, તો જ્યાં સુધી નીચે (v) માં જણાવ્યા મુજબ સીડીડી પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી એકાઉન્ટ કાર્યરત રહેશે નહીં.
- v. નાણાકીય વર્ષમાં તમામ કેડિટની કુલ રકમ, તમામ ડિપોઝિટ ખાતાઓમાં, બે લાખથી વધુ ન હોવી જોઈએ.
- vi. ઋણ ખાતાઓના સંદર્ભમાં, માત્ર ટર્મ લોન મંજૂર કરવામાં આવશે. મંજૂર કરાયેલ ટર્મ લોનની કુલ રકમ

એક વર્ષમાં સાઠ હજારથી વધુ ન હોવી જોઈએ.

- vii. ઓટીપી આધારિત ઇ-કેવાયસીનો ઉપયોગ કરીને ખોલવામાં આવેલા ડિપોઝિટ અને ઉધાર બંને ખાતાઓને એક વર્ષથી વધુ સમય માટે મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે ફકરા 16 (આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) દિશા, 2016) અથવા ફકરા 18 (આરબીઆઈ કેવાયસીના એમડી વી-સીઆઈપીની કલમો) મુજબ ઓળખ કરવામાં ન આવે. જો આધાર વિગતોનો ઉપયોગ ફકરા 18 હેઠળ કરવામાં આવે છે, તો નવી આધાર ઓટીપી પ્રમાણીકરણ સહિત પ્રક્રિયાને તેની સંપૂર્ણ રીતે અનુસરવામાં આવશે.
- viii. જો ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત સીડીડી પ્રક્રિયા એક વર્ષની અંદર પૂર્ણ ન થાય તો, ડિપોઝિટ ખાતાઓના સંદર્ભમાં, તે તાત્કાલિક બંધ કરવામાં આવશે. ઋણ ખાતાઓના સંદર્ભમાં, વધુ ડેબિટની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં.
- ix. ગ્રાહક પાસેથી એવી જાહેરાત મેળવવામાં આવશે કે અન્ય કોઈ ખાતું ખોલાવવામાં આવ્યું નથી કે ઓટીપી આધારિત કેવાયસીનો ઉપયોગ કરીને અન્ય કોઈ પણ આરંભ સાથે નોન-ફૂસ-ટુ-ફૂસ મોડમાં ખોલવામાં આવશે. વધુમાં, સીકેવાયસીઆરને કેવાયસી માહિતી અપલોડ કરતી વખતે, એમએચએફસીએલ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે, આવા ખાતાઓ ઓટીપી આધારિત e-કેવાયસીનો ઉપયોગ કરીને ખોલવામાં આવ્યા છે અને અન્ય એચએફસી ઓટીપી આધારિત ઇ-કેવાયસી પ્રક્રિયા દ્વારા ખોલવામાં આવેલા ખાતાઓની કેવાયસી માહિતીના આધારે બિન-રૂબરૂ મોડમાં ખાતું ખોલશે નહીં.
- x. ઉપરોક્ત શરતોનું પાલન સુનિશ્ચિત કરવા એમએચએફસીએલ કોઈ પણ અનુપાલન/ઉલ્લંઘનના કિસ્સામાં એલર્ટ જનરેટ કરવા સિસ્ટમ સહિત કડક મોનિટરિંગ પ્રક્રિયાઓ ધરાવશે.

2. એમએચએફસીએલ નીચેની બાબતો હાથ ધરવા માટે વી-સીઆઈપી હાથ ધરી શકે છે:

i) વ્યક્તિગત ગ્રાહકો માટે નવા ગ્રાહક ઓન-બોર્ડિંગના કિસ્સામાં સીડીડી, માલિકી પેઢીના કિસ્સામાં માલિક, અધિકૃત હસ્તાક્ષર કરનારાઓ અને લીગલ એન્ટિટી (એલઇ) ગ્રાહકોના કિસ્સામાં લાભાર્થી માલિકો (બીઓ).

શરત એ છે કે માલિકીની પેઢીના સીડીડીના કિસ્સામાં, આરંભ માલિકની સીડીડી હાથ ધરવા ઉપરાંત આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 28 અને ફકરા 29 માં ઉલ્લેખ્યા મુજબ, માલિકી પેઢીના સંદર્ભમાં પ્રવૃત્તિના પુરાવાના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ પણ મેળવશે.

આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડાયરેક્શન, 2016 ના ફકરા 17 મુજબ

આધાર ઓટીપી આધારિત ઇ-કેવાયસી ઓથેન્ટિકેશનનો ઉપયોગ કરીને નોન-ટુ ફ્રેસ મોડમાં ખોલવામાં આવેલા હાલના ખાતાઓનું રૂપાંતરણ.

iii) લાયકાત ધરાવતા ગ્રાહકો માટે કેવાયસીનું અપડેટ/સમયાંતરે અપડેટ.

એમએચએફસીએલ, વી-સીઆઈપી હાથ ધરવાનું પસંદ કરે છે, તે નીચેના લઘુત્તમ માપદંડોનું પાલન કરશે

(a) વી-સીઆઈપી ઇન્ફાસ્ટ્રક્ચર:

i) એમએચએફસીએલ એ બેંકો માટે લઘુત્તમ બેઝલાઇન સાયબર સુરક્ષા અને સ્થિતિસ્થાપકતા માળખા પર આરબીઆઈની માર્ગદર્શિકાઓનું પાલન કરવું જોઈએ, જે સમયાંતરે અપડેટ કરવામાં આવે છે તેમજ આઈટી જોખમો પરની અન્ય સામાન્ય માર્ગદર્શિકાઓનું પાલન કરવું જોઈએ. ટેકનોલોજી ઇન્ફાસ્ટ્રક્ચર એમએચએફસીએલના પોતાના પરિસરમાં હોવું જોઈએ અને વી-સીઆઈપી કનેક્શન અને ક્રિયાપ્રતિક્રિયા તેના પોતાના સુરક્ષિત નેટવર્ક ડોમેનમાંથી ઉદ્ભવવી જોઈએ. પ્રક્રિયા માટે કોઈપણ તકનીકી સંબંધિત આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત આરબીઆઈ માર્ગદર્શિકા સાથે સુસંગત હોવું જોઈએ. જ્યાં ક્લાઉડ ડિપ્લોયમેન્ટ મોડલનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, ત્યાં એ સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે કે આવા મોડલમાં ડેટાની માલિકી માત્ર એમએચએફસીએલ પાસે જ રહે અને વીડિયો રેકોર્ડિંગ સહિતનો તમામ ડેટા એમએચએફસીએલની માલિકીના/વીઝ પરના સર્વર (ઓ)ને હસ્તાંતરિત કરવામાં આવે છે, જેમાં ક્લાઉડ સર્વર સામેલ છે, જો કોઈ હોય તો, વી-સીઆઈપી પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા પછી તરત જ અને ક્લાઉડ સર્વિસ પ્રોવાઇડર અથવા એમએચએફસીએલના વી-સીઆઈપીને સહાયતા કરતા તૃતીય-પક્ષ ટેકનોલોજી પ્રદાતા દ્વારા કોઈ ડેટા જાળવવામાં આવશે નહીં.

ii) એમએચએફસીએલ ગ્રાહક ઉપકરણ અને વી-સીઆઈપી એપ્લિકેશનના હોસ્ટિંગ પોઇન્ટ વચ્ચે ડેટાનું એન્ડ-ટુ-એન્ડ એન્ક્રિપ્શન યોગ્ય એન્ક્રિપ્શન માપદંડો અનુસાર સુનિશ્ચિત કરશે. ગ્રાહકની સંમતિ ઓડિટેબલ અને ફેરફાર પુરાવા રીતે રેકોર્ડ થવી જોઈએ.

iii) વી-સીઆઈપી ઇન્ફાસ્ટ્રક્ચર / એપ્લિકેશન ભારતની બહારના આઈપી સરનામાંઓમાંથી અથવા સ્પૂફ્ડ આઈપી સરનામાંઓથી જોડાણને રોકવા માટે સક્ષમ હોવી જોઈએ.

iv) વીડિયો રેકોર્ડિંગમાં વી-સીઆઈપી અને ડેટ-ટાઇમ સ્ટેમ્પ લેતા ગ્રાહકના લાઇવ જીપીએસ કો-ઓર્ડિનેટ્સ (જીઓ-ટેગિંગ) હોવા જોઈએ. વી-સીઆઈપીમાં લાઇવ વીડિયોની ગુણવત્તા ગ્રાહકની શંકા વિના ઓળખ કરવા માટે પર્યાપ્ત હોવી જોઈએ.

- v) એપ્લિકેશનમાં ફ્રેસ લાઇવનેસ/સ્પૂફ ડિટેક્શન તેમજ ઉચ્ચ ડિગ્રીની ચોકસાઈ સાથે ફ્રેસ મેચિંગ ટેકનોલોજી સાથેના ઘટકો હશે, તેમ છતાં કોઈપણ ગ્રાહકની ઓળખની અંતિમ જવાબદારી એમએચએફસીએલ પર છે. વી-સીઆઈપી મજબૂત છે તેની ખાતરી કરવા માટે યોગ્ય આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (એઆઈ) તકનીકનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.
- vi) બનાવટી ઓળખના શોધી કાઢવામાં આવેલા/પ્રયાસ/ચૂકી જવાના કેસોના અનુભવના આધારે, એપ્લિકેશન સોફ્ટવેર તેમજ વર્કફ્લો સહિતના ટેકનોલોજી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને નિયમિતપણે અપગ્રેડ કરવામાં આવશે. વી-સીઆઈપી દ્વારા બનાવટી ઓળખના કોઈપણ શોધી કાઢવામાં આવેલા કેસને હાલની નિયમનકારી માર્ગદર્શિકા હેઠળ સાયબર ઇવેન્ટ તરીકે જાણ કરવામાં આવશે.
- vii) વી-સીઆઈપી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર તેની મજબૂતાઈ અને એન્ડ-ટુ-એન્ડ એન્ક્રિપ્શન ક્ષમતાઓને સુનિશ્ચિત કરવા માટે નબળાઈ મૂલ્યાંકન, ધૂંસપેઠ પરીક્ષણ અને સુરક્ષા ઓડિટ જેવા જરૂરી પરીક્ષણોમાંથી પસાર થશે. આ પ્રક્રિયા હેઠળ નોંધાયેલ કોઈપણ ગંભીર અંતરને તેના અમલીકરણ પહેલાં ઘટાડવામાં આવશે. આવા પરીક્ષણો ઇન્ડિયન કમ્પ્યુટર ઇમરજન્સી રિસ્પોન્સ ટીમ (સીઈઆરટી-ઇન)ના પેનલમાં સામેલ ઓડિટર્સ દ્વારા હાથ ધરવા જોઈએ. આવા પરીક્ષણો આંતરિક/ નિયમનકારી માર્ગદર્શિકાને અનુરૂપ સમયાંતરે હાથ ધરવા જોઈએ.
- viii) વી-સીઆઈપી એપ્લિકેશન સોફ્ટવેર અને સંબંધિત એપીઆઈ / વેબ સર્વિસીસ પણ લાઇવ એન્વાયર્નમેન્ટમાં ઉપયોગ કરતા પહેલા કાર્યાત્મક, કામગીરી, જાળવણી શક્તિના યોગ્ય પરીક્ષણમાંથી પસાર થશે. આવા પરીક્ષણો દરમિયાન જોવા મળતા કોઈપણ ગંભીર અંતરને બંધ કર્યા પછી જ એપ્લિકેશન રોલ આઉટ થવી જોઈએ. આવા પરીક્ષણો આંતરિક/ નિયમનકારી માર્ગદર્શિકા અનુસાર સમયાંતરે પણ હાથ ધરવામાં આવશે.
- (b) વી-સીઆઈપી પ્રક્રિયા
- i) એમએચએફસીએલ વી-સીઆઈપી માટે સ્પષ્ટ કાર્યપ્રવાહ અને માનક કાર્યપદ્ધતિ તૈયાર કરશે અને તેનું પાલન સુનિશ્ચિત કરશે. વી-સીઆઈપી પ્રક્રિયા માત્ર આ હેતુ માટે વિશેષ તાલીમ પામેલા એમએચએફસીએલના અધિકારીઓ જ ચલાવશે. અધિકારી જીવંતતા તપાસ કરવા અને ગ્રાહકની અન્ય કોઈપણ છેતરપિંડી મેનીપ્યુલેશન અથવા શંકાસ્પદ વર્તનને શોધવા અને તેના પર કાર્યવાહી કરવા માટે સક્ષમ હોવા જોઈએ.

- ii) વિડિઓને વિરામ આપવા, કોલ્સને ફરીથી કનેક્ટ કરવા, વગેરે સહિત કોઈપણ પ્રકારના વિક્ષેપના પરિણામે બહુવિધ વિડિઓ ફાઇલોની રચના થવી જોઈએ નહીં. જો વિરામ અથવા વિક્ષેપ બહુવિધ ફાઇલો બનાવવા તરફ દોરી જતો નથી, તો પછી એમએચએફસીએલ દ્વારા નવું સત્ર શરૂ કરવાની જરૂર નથી. જોકે કોલ ડ્રોપ કરવા/ડિસ્કનેક્શન તોડવાના કિસ્સામાં નવું સત્ર શરૂ કરવામાં આવશે.
- iii) વીડિયો ક્રિયાપ્રતિક્રિયા દરમિયાન ક્રિયાપ્રતિક્રિયાની જીવંતતા દર્શાવતા પ્રશ્નો સહિતના પ્રશ્નોના ક્રમ અને/અથવા પ્રકારમાં ફેરફાર કરવામાં આવશે જેથી તે સ્થાપિત કરી શકાય કે ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓ વાસ્તવિક સમયની છે અને અગાઉથી રેકોર્ડ કરવામાં આવી નથી.
- iv) ગ્રાહક તરફથી મળેલા કોઈપણ સંકેત એકાઉન્ટ ખોલવાની પ્રક્રિયાને સ્વીકાર કરવા તરફ દોરી જશે.
- v) વી-સીઆઈપી ગ્રાહક હાલના અથવા નવા ગ્રાહક હોવાની હકીકત અથવા જો તે અગાઉ નકારી કાઢવામાં આવેલા કેસ સાથે સંબંધિત હોય અથવા જો કોઈ નકારાત્મક યાદીમાં દેખાતું નામ વર્ક-ફ્લોના યોગ્ય તબક્કે પરિબળ હોવું જોઈએ.
- vi) વી-સીઆઈપી કરનાર એમએચએફસીએલના અધિકૃત અધિકારી ઓડિયો-વીડિયો રેકોર્ડ કરશે તેમજ ઓળખ માટે હાજર ગ્રાહકનો ફોટોગ્રાફ લેશે અને નીચેનામાંથી કોઈ પણ એકનો ઉપયોગ કરીને ઓળખની માહિતી મેળવશે:
 - a) ઓટીપી આધારિત આધાર ઈ-કેવાયસી પ્રમાણીકરણ.
 - b) ઓળખ માટે આધારની ઓફલાઇન ચકાસણી
 - c) ગ્રાહક દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા કેવાયસી આઇડેન્ટિફાયરનો ઉપયોગ કરીને આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016ના ફકરા 56 અનુસાર સીકેવાયસીઆર પરથી કેવાયસી રેકોર્ડ્સ ડાઉનલોડ કરવામાં આવ્યા છે.
 - d) ડિજિટાઇઝેશન દ્વારા જારી કરાયેલા દસ્તાવેજો સહિત ઓવીડીનો સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ. એમએચએફસીએલે આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 16 ના સંદર્ભમાં આધાર નંબરને રિડેક્ટ અથવા બ્લેકઆઉટ કરવાની ખાતરી કરવી જોઈએ.
 - e) એક્સએમએલ ફાઇલ અથવા આધાર સિક્યોર ક્યુઆર કોડનો ઉપયોગ કરીને આધારની ઓફલાઇન ચકાસણીના કિસ્સામાં, તે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે કે એક્સએમએલ ફાઇલ અથવા ક્યુઆર કોડ જનરેશન

તારીખ વી-સીઆઈપી હાથ ધરવાની તારીખથી ત્રણ કામકાજના દિવસોથી વધુ જૂની નથી.

- f) વધુમાં, આધાર એક્સએમએલ ફાઇલ / આધાર ક્યુઆર કોડના ઉપયોગ માટે ત્રણ દિવસના નિર્ધારિત સમયગાળાને અનુરૂપ, એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે વી-સીઆઈપીની વીડિયો પ્રક્રિયા સીકેવાયસીઆર / આધાર પ્રમાણીકરણ / સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ દ્વારા ઓળખની માહિતી ડાઉનલોડ કરવા/મેળવવાના ત્રણ કામકાજના દિવસોમાં હાથ ધરવામાં આવે, જો દુર્લભ કિસ્સાઓમાં, સમગ્ર પ્રક્રિયા એક જ સમયે અથવા એકીકૃત રીતે પૂર્ણ કરી શકાતી નથી. જોકે એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે કે, એના કારણે કોઈ જોખમ વધશે નહીં.
- vii) જો ગ્રાહકનું સરનામું ઓવીડીમાં દર્શાવેલ સરનામું કરતાં અલગ હોય, તો હાલની જરૂરિયાત મુજબ, વર્તમાન સરનામાનો યોગ્ય રેકોર્ડ મેળવવામાં આવશે. ગ્રાહક દ્વારા સબમિટ કરવામાં આવેલી આર્થિક અને નાણાકીય પ્રોફાઇલ/માહિતી પણ યોગ્ય રીતે વી-સીઆઈપી હાથ ધરતા ગ્રાહક પાસેથી પુષ્ટિ થાય તે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે.
- viii) એમએચએફસીએલ પ્રક્રિયા દરમિયાન ગ્રાહક દ્વારા પ્રદર્શિત કરવામાં આવનાર પાન કાર્ડની સ્પષ્ટ છબી લેશે, સિવાય કે ગ્રાહક દ્વારા ઇ-પાન પ્રદાન કરવામાં આવ્યું હોય. પાન વિગતોની ચકાસણી ડિજિટાઇઝેશન સહિત ઇશ્યુ કરનાર ઓથોરિટીના ડેટાબેઝમાંથી કરવામાં આવશે.
- ix) ઇ-પાન સહિત સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજની પ્રિન્ટેડ નકલનો ઉપયોગ વી-સીઆઈપી માટે માન્ય નથી.
- x) એમએચએફસીએલના અધિકૃત અધિકારીએ સુનિશ્ચિત કરવું પડશે કે આધાર/ઓવીડી અને પાન/ઇ-પાનમાં ગ્રાહકનો ફોટોગ્રાફ વી-સીઆઈપી કરનાર ગ્રાહક સાથે મેળ ખાય છે અને આધાર/ઓવીડી અને પાન/ઇ-પાનમાં ઓળખની વિગતો ગ્રાહક દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલી વિગતો સાથે મેળ ખાય છે.
- xi) જ્યારે બેન્કો બિઝનેસ કોરસપોન્ડન્ટ્સ (બીસી)ની મદદ લે છે ત્યારે સહાયક વી-સીઆઈપીને મંજૂરી આપવામાં આવશે, જે માત્ર ગ્રાહક અંતે જ પ્રક્રિયાની સુવિધા આપે છે. બેન્કો ગ્રાહકને મદદ કરતા બીસીની વિગતો જાળવશે, જ્યાં બીસીની સેવાઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ગ્રાહકની યોગ્ય ખંતની અંતિમ જવાબદારી બેન્કની રહેશે.
- xii) વી-સીઆઈપી દ્વારા ખોલવામાં આવેલા તમામ ખાતાઓ પ્રક્રિયાની અખંડિતતા અને પરિણામની તેની સ્વીકાર્યતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે સમવર્તી ઓડિટને આધિન થયા પછી જ કાર્યરત કરવામાં આવશે.
- xiii) ફકરા હેઠળ ઉલ્લેખિત ન હોય પરંતુ ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી (આઇટી) એક્ટ જેવા અન્ય કાયદાઓ હેઠળ જરૂરી

તમામ બાબતોનું એમએચએફસીએલ દ્વારા યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવશે.

(c) વી-સીઆઈપી રેકોર્ડ્સ અને ડેટા મેનેજમેન્ટ

i) વી-સીઆઈપીનો સંપૂર્ણ ડેટા અને રેકોર્ડિંગ્સ ભારતમાં સ્થિત સિસ્ટમમાં સંગ્રહિત કરવામાં આવશે. એમએચએફસીએલ સુનિશ્ચિત કરશે કે વીડિયો રેકોર્ડિંગ સલામત અને સુરક્ષિત રીતે સંગ્રહિત થાય અને તેની તારીખ અને સમયનો સ્ટેમ્પ હોય જે સરળ ઐતિહાસિક ડેટા શોધ કરી શકે. રેકોર્ડ મેનેજમેન્ટ પરની હાલની સૂચનાઓ, આ એમડીમાં નિર્ધારિત કર્યા મુજબ, વી-સીઆઈપી માટે પણ લાગુ પડશે.

ii) વી-સીઆઈપી કરતા અધિકારીના ઓળખપત્રો સાથે પ્રવૃત્તિનો લોગ સાચવવામાં આવશે. નોન-બેંકિંગ ફાઇનાન્સ કંપનીઓ (એનબીએફસી) દ્વારા ખાતું ખોલવા માટેની સરળ પ્રક્રિયા:

જો કોઈ વ્યક્તિ ખાતું ખોલવા માંગતી હોય તો તે દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે સક્ષમ ન હોય તો, આ નીતિના પ્રકરણ VI માં ઉલ્લેખિત કર્યા મુજબ, એનબીએફસી તેમની મુનસફી પર નીચેની શરતોને આધિન ખાતા ખોલી શકે છે:

- એનબીએફસીએ ગ્રાહક પાસેથી સ્વ-પ્રમાણિત ફોટોગ્રાફ મેળવવાનો રહેશે.
- એનબીએફસીના નિયુક્ત અધિકારી તેમના હસ્તાક્ષર હેઠળ પ્રમાણિત કરે છે કે ખાતું ખોલનાર વ્યક્તિએ તેમની હાજરીમાં તેમની સહી અથવા અંગૂઠાની છાપ લગાવી છે.
- આ ખાતું શરૂઆતમાં બાર મહિનાના સમયગાળા માટે કાર્યરત રહેશે, જેમાં આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 16 અથવા ફકરા 18 મુજબ સીડીડી હાથ ધરવામાં આવશે.
- તેમના બધા ખાતામાં બેલેન્સ કોઈ પણ સમયે પચાસ હજાર રૂપિયાથી વધુ ન હોવું જોઈએ.
- તમામ ખાતાઓમાં કુલ જમા રકમ એક વર્ષમાં એક લાખ રૂપિયાથી વધુ ન હોવી જોઈએ.
- ગ્રાહકને જાગૃત કરવામાં આવશે કે ઉપરોક્ત નિર્દેશો (ડી) અને (ઇ) ના કિસ્સામાં તેમના દ્વારા સંપૂર્ણ કેવાયસી પ્રક્રિયા પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી કોઈ વધુ વ્યવહારોને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં.
- જ્યારે બેલેન્સ ચાલીસ હજાર રૂપિયા સુધી પહોંચે છે અથવા એક વર્ષમાં કુલ ક્રેડિટ એંસી હજાર સુધી પહોંચે છે ત્યારે ગ્રાહકને જાણ કરવામાં આવશે કે કેવાયસી હાથ ધરવા માટે યોગ્ય દસ્તાવેજો સબમિટ કરવા આવશ્યક છે, અન્યથા જ્યારે તમામ ખાતાઓમાં કુલ બેલેન્સ ઉપરોક્ત નિર્દેશ (ડી) અને (ઇ) માં નિર્ધારિત મર્યાદાથી વધુ થાય ત્યારે ખાતામાં કામગીરી બંધ કરવામાં આવશે.
- એકાઉન્ટ પર નજર રાખવામાં આવશે અને જ્યારે એમએલ / ટીએફ પ્રવૃત્તિઓ અથવા અન્ય ઉચ્ચ જોખમી પરિસ્થિતિઓની શંકા હોય, ત્યારે ગ્રાહકની ઓળખ આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 16 અથવા ફકરા 18 મુજબ સ્થાપિત કરવામાં આવશે.

3. એમએચએફસીએલની એક શાખા/ઓફિસ દ્વારા એકવાર કેવાયસી ચકાસણી થયા પછી એમએચએફસીએલની

અન્ય કોઈ શાખા/ઓફિસમાં ખાતું હસ્તાંતરિત કરવા માટે માન્ય ગણાશે, જો કે સંબંધિત ખાતા માટે સંપૂર્ણ

કેવાયસી ચકાસણી પહેલાંથી જ થઈ ચૂકી છે અને તે સમયાંતરે અપડેટ કરવાની બાકી નથી.

ભાગ II - એકમાત્ર માલિકીની કંપનીઓ માટે સીડીડી પગલાં

1. એકમાત્ર માલિકીની પેઢીના નામે ખાતું ખોલવા માટે, વ્યક્તિ (માલિક)ની સીડીડી હાથ ધરવામાં આવશે.
2. ઉપરોક્ત ઉપરાંત, માલિકીની પેઢીના નામે વ્યવસાય / પ્રવૃત્તિના પુરાવા તરીકે નીચેનામાંથી કોઈપણ બે દસ્તાવેજો અથવા સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજો પણ મેળવવામાં આવશે:
 - (a) સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલ ઉદ્યમ નોંધણી પ્રમાણપત્ર (યુઆરસી) સહિતનું નોંધણી પ્રમાણપત્ર
 - (b) દુકાન અને સ્થાપના અધિનિયમ હેઠળ મ્યુનિસિપલ સત્તાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર / લાઇસન્સ.
 - (c) સેલ્સ અને ઇન્કમેટેક્સ રિટર્ન.
 - (d) જીએસટી સર્ટિફિકેટ.
 - (e) સેલ્સ ટેક્સ/સર્વિસ ટેક્સ/પ્રોફેશનલ ટેક્સ ઓથોરિટીઝ દ્વારા જારી કરાયેલ સર્ટિફિકેટ/રજિસ્ટ્રેશન ડોક્યુમેન્ટ.
 - (f) ડીજીએફટીની કચેરી દ્વારા માલિકીની કંપનીને જારી કરાયેલ આઇઇસી (ઇમ્પોર્ટર એક્સપોર્ટર કોડ) અથવા કાયદા હેઠળ સમાવિષ્ટ કોઈપણ વ્યાવસાયિક સંસ્થા દ્વારા માલિકીની કંપનીના નામે જારી કરાયેલ લાયસન્સ / પ્રેક્ટિસનું પ્રમાણપત્ર.
 - (g) એકમાત્ર માલિકના નામે સંપૂર્ણ આવકવેરા રિટર્ન (માત્ર સ્વીકૃતિ જ નહીં) જ્યાં પેઢીની આવક પ્રતિબિંબિત થાય છે, આવકવેરા સત્તાવાળાઓ દ્વારા યોગ્ય રીતે પ્રમાણિત / સ્વીકૃતિ આપવામાં આવે છે.
 - (h) યુટિલિટી બિલ જેમ કે વીજળી, પાણી, લેન્ડલાઇન ટેલિફોન બિલ, વગેરે.
3. એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં એમએચએફસીએલને સંતોષ થાય છે કે આવા બે દસ્તાવેજો રજૂ કરવું શક્ય નથી, એમએચએફસીએલ, તેમની મુનસફી પર, વ્યવસાય / પ્રવૃત્તિના પુરાવા તરીકે તેમાંથી ફક્ત એક દસ્તાવેજ સ્વીકારી શકે છે.
4. શરત એ છે કે એમએચએફસીએલ સંપર્ક બિંદુની ચકાસણી હાથ ધરે અને આવી પેઢીના અસ્તિત્વને સ્થાપિત કરવા માટે જરૂરી અન્ય માહિતી અને સ્પષ્ટતા એકત્રિત કરે અને પોતાને પુષ્ટિ અને સંતોષ આપશે કે વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિની માલિકીની કંપનીના સરનામાંથી ચકાસણી કરવામાં આવી છે.

ભાગ III- કાનૂની સંસ્થાઓ માટે સીડીડી પગલાં

1. કંપનીનું ખાતું ખોલવા માટે, નીચેના દરેક દસ્તાવેજોની પ્રમાણિત નકલો અથવા તેની સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજો મેળવવામાં આવશે:
 - (a) સમાવેશનું પ્રમાણપત્ર
 - (b) મેમોરેન્ડમ અને આર્ટિકલ્સ ઓફ એસોસિએશન
 - (c) કંપનીનો કાયમી એકાઉન્ટ નંબર
 - (d) બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ અને પાવર ઓફ એટર્નીનો ઠરાવ તેના મેનેજરો, અધિકારીઓ અથવા કર્મચારીઓને તેના વતી વ્યવહાર કરવા માટે આપવામાં આવ્યો હતો
 - (e) ફકરા 16 (આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડાયરેક્શન, 2016 ના ફકરા માં ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજો, જેમ કે કંપની વતી વ્યવહાર કરવા માટે એટર્ની રાખે છે
 - (f) વરિષ્ઠ મેનેજમેન્ટ હોદ્દો ધરાવતા સંબંધિત વ્યક્તિઓના નામ; અને
 - (g) રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ અને તેના વ્યવસાયનું મુખ્ય સ્થળ, જો તે અલગ હોય.
2. ભાગીદારી પેઢીનું ખાતું ખોલવા માટે, નીચેના દરેક દસ્તાવેજોની પ્રમાણિત નકલો અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજો મેળવવામાં આવશે:
 - (a) નોંધણી પ્રમાણપત્ર
 - (b) ભાગીદારી ખત
 - (c) ભાગીદારી પેઢીનો કાયમી ખાતા નંબર
 - (d) ફકરા 16 (આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા મુજબ, લાભદાયી માલિક, મેનેજરો, અધિકારીઓ અથવા કર્મચારીઓને લગતા દસ્તાવેજો, તેના વતી વ્યવહાર કરવા માટે એટર્ની રાખે છે
 - (e) બધા ભાગીદારોના નામ; અને
 - (f) રજિસ્ટર્ડ ઓફિસનું સરનામું, અને તેના વ્યવસાયનું મુખ્ય સ્થળ, જો તે અલગ હોય.
3. ટ્રસ્ટનું ખાતું ખોલવા માટે, નીચેના દરેક દસ્તાવેજોની પ્રમાણિત નકલો અથવા તેની સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજો મેળવવામાં આવશે:
 - (a) નોંધણી પ્રમાણપત્ર
 - (b) ટ્રસ્ટ ડીડ
 - (c) ટ્રસ્ટનો પરમેનન્ટ એકાઉન્ટ નંબર અથવા ફોર્મ નંબર 60
 - (d) ફકરા 16 (આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 16 માં નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ, લાભદાયી માલિક, મેનેજરો, અધિકારીઓ અથવા કર્મચારીઓને લગતા દસ્તાવેજો, તેના વતી વ્યવહાર કરવા માટે એટર્નીને રાખે છે
 - (e) ટ્રસ્ટના લાભાર્થીઓ, ટ્રસ્ટીઓ, વસાહતીઓ અને કર્તાઓના નામ
 - (f) ટ્રસ્ટની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસનું સરનામું; અને
 - (g) ટ્રસ્ટી તરીકેની ભૂમિકા નિભાવતા અને ટ્રસ્ટ વતી વ્યવહાર કરવા માટે અધિકૃત લોકો માટે ફકરા 16 (આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા મુજબ ટ્રસ્ટીઓ અને દસ્તાવેજોની યાદી.

ભાગ IV - લાભદાયી માલિકની ઓળખ

1. કાનૂની વ્યક્તિનું ખાતું ખોલવા માટે, જે કુદરતી વ્યક્તિ નથી, લાભદાયી માલિક (ઓ) ની ઓળખ કરવામાં આવશે અને તેની ઓળખની ચકાસણી કરવા માટે નિયમોના નિયમ 9 ના પેટા-નિયમ (3) ની દ્રષ્ટિએ તમામ વાજબી પગલાં નીચેનાને ધ્યાનમાં રાખીને હાથ ધરવામાં આવશે:
 - (a) જ્યાં ગ્રાહક અથવા નિયંત્રણ હિતનો માલિક (i) ભારતમાં સ્ટોક એક્સચેન્જમાં સૂચિબદ્ધ એન્ટિટી છે, અથવા (ii) તે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સૂચિત અધિકારક્ષેત્રોમાં નિવાસી છે અને આવા અધિકારક્ષેત્રોમાં સ્ટોક એક્સચેન્જમાં સૂચિબદ્ધ છે, અથવા (iii) તે આવી સૂચિબદ્ધ સંસ્થાઓની પેટાકંપની છે; આવી સંસ્થાઓના કોઈપણ શેરહોલ્ડર અથવા લાભદાયી માલિકની ઓળખ અને ચકાસણી કરવી જરૂરી નથી.
 - (b) ટ્રસ્ટ/નોમિની અથવા ડિડ્યુશિયરી ખાતાઓના કિસ્સામાં ગ્રાહક અન્ય વ્યક્તિ વતી ટ્રસ્ટી/નોમિની અથવા અન્ય કોઈ મધ્યસ્થી તરીકે કામ કરી રહ્યો છે કે કેમ તે નક્કી કરવામાં આવે છે. આવા કિસ્સાઓમાં, મધ્યસ્થીઓ અને તેઓ જે વ્યક્તિઓ વતી કામ કરી રહ્યા છે તેમની ઓળખના સંતોષકારક પુરાવા, તેમજ ટ્રસ્ટની પ્રકૃતિ અથવા અન્ય વ્યવસ્થાઓની વિગતો પણ મેળવવામાં આવશે.

ભાગ v - ચાલુ યોગ્ય પરિશ્રમ

1. એમએચએફસીએલ તેના ગ્રાહકો પર સતત ડ્યુ ડિવિજન્સ કરશે જેથી ખાતરી કરી શકાય કે તેના વ્યવહારો ગ્રાહકોના જ્ઞાન, ગ્રાહકોના વ્યવસાય અને જોખમ પ્રોફાઇલ અને ભંડોળ/સંપત્તિના સ્ત્રોત સાથે સુસંગત છે.
2. નજીકની દેખરેખની માંગ કરતા પરિબલોની સામાન્યતા માટે પૂર્વગ્રહ વિના, નીચેના પ્રકારના વ્યવહારો પર નજર રાખવી આવશ્યક છે:
 - a. આરટીજીએસ વ્યવહારો સહિતના મોટા અને જટિલ વ્યવહારો, અને અસામાન્ય પેટર્ન સાથે, ગ્રાહકની સામાન્ય અને અપેક્ષિત પ્રવૃત્તિ સાથે અસંગત છે, જેનો કોઈ સ્પષ્ટ આર્થિક તર્ક અથવા કાયદેસર હેતુ નથી.
 - b. વ્યવહારો કે જે ખાતાઓની ચોક્કસ શ્રેણીઓ માટે નિર્ધારિત થ્રેશોલ્ડને વટાવી જાય છે.
 - c. ઉચ્ચ એકાઉન્ટ ટર્નઓવર જાળવવામાં આવેલા બેલેન્સના કદ સાથે અસંગત છે.
 - d. હાલના અને નવા ખોલેલા ખાતાઓમાં તૃતીય-પક્ષ ચેક, ડ્રાફ્ટ વગેરે જમા કરાવવા અને ત્યારબાદ મોટી રકમ માટે રોકડ ઉપાડ.

ચાલી રહેલી યોગ્ય ખંત માટે, એમએચએફસીએલ અસરકારક દેખરેખને ટેકો આપવા માટે આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ અને મશીન લર્નિંગ (એઆઈ અને એમએલ) તકનીકો સહિત યોગ્ય નવીનતાઓ અપનાવવા વિચારણા કરી શકે છે.

- a. મોનિટરિંગની હદ ગ્રાહકની જોખમ શ્રેણી સાથે સંરેખિત હોવી જોઈએ. એકાઉન્ટ્સના જોખમ વર્ગીકરણની સમયાંતરે સમીક્ષાની સિસ્ટમ, આ પ્રકારનો સમયગાળો છ મહિનામાં ઓછામાં ઓછો એક વખત હોય અને ઉન્નત યોગ્ય ખંતના પગલાં લાગુ કરવાની જરૂરિયાત અમલમાં મૂકવામાં આવશે.
- b. માર્કેટિંગ કંપનીઓના ખાતાઓમાં, ખાસ કરીને મલ્ટિ-લેવલ માર્કેટિંગ (એમએલએમ) કંપનીઓના ખાતાઓમાં વ્યવહારો પર નજીકથી નજર રાખવામાં આવશે.

સમજૂતી: ઉચ્ચ જોખમ ધરાવતા એકાઉન્ટ્સને વધુ સઘન દેખરેખને આધિન રહેવું પડશે.

3. કેવાયસીનું અપડેટ/સમયાંતરે અપડેટ

એમએચએફસીએલ સમયાંતરે કેવાયસીના અપડેટ માટે જોખમ-આધારિત અભિગમ અપનાવશે એ સુનિશ્ચિત કરશે કે સીડીડી હેઠળ એકત્ર કરવામાં આવેલી માહિતી અથવા ડેટા અપ-ટુ-ડેટ અને સુસંગત રાખવામાં આવે, ખાસ કરીને જ્યાં વધુ જોખમ હોય. જો કે, ઉચ્ચ જોખમ ધરાવતા ગ્રાહકો માટે દર બે વર્ષમાં ઓછામાં ઓછું એક વખત, મધ્યમ જોખમ ધરાવતા ગ્રાહકો માટે દર આઠ વર્ષમાં એકવાર અને ખાતું ખોલવાની/છેલ્લી કેવાયસી અપડેટની તારીખથી દર દસ વર્ષમાં એક વખત સમયાંતરે અપડેટ કરવામાં આવશે. આ અંગેની નીતિનું એમએચએફસીએલની આંતરિક કેવાયસી નીતિના ભાગ રૂપે દસ્તાવેજીકરણ કરવામાં આવશે જે એમએચએફસીએલના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ અથવા બોર્ડની કોઈપણ સમિતિ દ્વારા યોગ્ય રીતે મંજૂર કરવામાં આવશે જેને સત્તા સોંપવામાં આવી છે.

ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ હોવા છતાં, ઓછા જોખમ તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવેલા વ્યક્તિગત ગ્રાહકના

સંદર્ભમાં, એમએચએફસીએલ તમામ વ્યવહારોને મંજૂરી આપશે અને કેવાયસી માટે બાકી રહેલા એક વર્ષની અંદર અથવા 30 જૂન, 2026 સુધી, બેમાંથી જે મોડું હોય તે સુનિશ્ચિત કરશે. એમએચએફસીએલ આવા ગ્રાહકોના ખાતાઓને નિયમિત દેખરેખને આધિન કરશે. આ ઓછા જોખમ ધરાવતા વ્યક્તિગત ગ્રાહકોને પણ લાગુ પડશે જેમના માટે કેવાયસીનું સમયાંતરે અપડેટ થવાનું બાકી છે.

a) વ્યક્તિઓ:

કેવાયસી માહિતીમાં કોઈ ફેરફાર નથી: કેવાયસી માહિતીમાં કોઈ ફેરફાર ન થવાના કિસ્સામાં, એમએચએફસીએલ સાથે નોંધાયેલા ગ્રાહકના ઇમેઇલ-આઈડી, એમએચએફસીએલ સાથે નોંધાયેલા ગ્રાહકનો મોબાઇલ નંબર, એટીએમ, ડિજિટલ ચેનલો (જેમ કે ઓનલાઇન બેંકિંગ / ઇન્ટરનેટ બેંકિંગ, એમએચએફસીએલની મોબાઇલ એપ્લિકેશન), પત્ર વગેરે દ્વારા ગ્રાહક પાસેથી સ્વ-ઘોષણા મેળવવામાં આવશે.

સરનામામાં ફેરફાર: ગ્રાહકના સરનામાની વિગતોમાં ફેરફારના કિસ્સામાં, ગ્રાહક પાસેથી એમએચએફસીએલ સાથે રજિસ્ટર્ડ ગ્રાહકના ઇમેઇલ-આઈડી, એમએચએફસીએલમાં નોંધાયેલા ગ્રાહકનો મોબાઇલ નંબર, એટીએમ, ડિજિટલ ચેનલો (જેમ કે ઓનલાઇન બેંકિંગ / ઇન્ટરનેટ બેંકિંગ, એમએચએફસીએલની મોબાઇલ એપ્લિકેશન), પત્ર, વગેરે દ્વારા ગ્રાહક પાસેથી નવા સરનામાની સ્વ-ઘોષણા મેળવવામાં આવશે અને જાહેર કરેલા સરનામાની બે મહિનાની અંદર હકારાત્મક પુષ્ટિ દ્વારા ચકાસણી કરવામાં આવશે, જેમ કે સરનામું ચકાસણી પત્ર, સંપર્ક બિંદુ ચકાસણી, ડિલિવરેબલ્સ, વગેરે.

વધુમાં, એમએચએફસીએલ, તેમના વિકલ્પ પર, આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 3 (એ) (xiii) માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ, સમયાંતરે અપડેટ સમયે ગ્રાહક દ્વારા જાહેર કરાયેલા સરનામાના પુરાવાના હેતુ માટે, ઓવીડી અથવા ડીઝ ઓવીડી અથવા તેની સમકક્ષ ઇ-ડોક્યુમેન્ટની નકલ મેળવી શકે છે. જો કે, આવી આવશ્યકતા એમએચએફસીએલ દ્વારા તેમની આંતરિક કેવાયસી નીતિમાં સ્પષ્ટપણે નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવશે જે એમએચએફસીએલના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ અથવા બોર્ડની કોઈપણ સમિતિ દ્વારા યોગ્ય રીતે મંજૂરી આપવામાં આવી છે જેને સત્તા સોંપવામાં આવી છે.

નોન-ફેસ મોડમાં આધાર ઓટીપી આધારિત ઇ-કેવાયસીનો ઉપયોગ સમયાંતરે અપડેટ માટે થઈ શકે છે. સ્પષ્ટ કરવા માટે, આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 17 માં નિર્ધારિત શરતો આધાર ઓટીપી આધારિત ઇ-કેવાયસી દ્વારા નોન-ફેસ મોડમાં કેવાયસીના અપડેટ / સમયાંતરે અપડેટ કરવાના કિસ્સામાં લાગુ પડતી નથી.

વર્તમાન સરનામાની ઘોષણા, જો વર્તમાન સરનામું આધારના સરનામાંથી અલગ હોય, તો આ કિસ્સામાં હકારાત્મક પુષ્ટિની જરૂર રહેશે નહીં. એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે કે આધાર પ્રમાણીકરણ માટેનો મોબાઇલ નંબર ગ્રાહકની પ્રોફાઇલમાં તેમની પાસે ઉપલબ્ધ છે તે જ છે, જેથી કોઈ પણ છેતરપિંડી અટકાવી શકાય.

b) વ્યક્તિઓ સિવાયના ગ્રાહકો:

કેવાયસી માહિતીમાં કોઈ ફેરફાર નથી: એલઇ (લીગલ એવિટી) ગ્રાહકની કેવાયસી માહિતીમાં કોઈ ફેરફાર ન થવાના કિસ્સામાં, આ સંદર્ભે એલઇ ગ્રાહક પાસેથી એમએચએફસીએલ સાથે નોંધાયેલ તેના ઇમેઇલ આઇડી, એટીએમ, ડિજિટલ ચેનલો (જેમ કે ઓનલાઇન બેંકિંગ / ઇન્ટરનેટ બેંકિંગ, એમએચએફસીએલની મોબાઇલ એપ્લિકેશન) દ્વારા મેળવવામાં આવશે, આ સંદર્ભે અધિકૃત અધિકારીનો પત્ર, બોર્ડ રિઝોલ્યુશન, વગેરે. વધુમાં, એમએચએફસીએલ આ પ્રક્રિયા દરમિયાન સુનિશ્ચિત કરશે કે તેમની પાસે ઉપલબ્ધ બેનિફિશિયલ ઓનરશિપ (બીઓ) માહિતી સચોટ છે અને જો જરૂર પડશે તો, તેને શક્ય તેટલું અપડેટ રાખવા માટે તેને અપડેટ કરશે.

કેવાયસી માહિતીમાં ફેરફાર: કેવાયસી માહિતીમાં ફેરફારના કિસ્સામાં, એમએચએફસીએલ નવા એલઇ ગ્રાહકને બોર્ડિંગ કરવા માટે લાગુ પડતી કેવાયસી પ્રક્રિયા હાથ ધરશે.

c) વધારાના પગલાં: ઉપરોક્ત ઉપરાંત એમએચએફસીએલ સુનિશ્ચિત કરશે કે,

વર્તમાન સીડીડી ધોરણો મુજબ ગ્રાહકના કેવાયસી દસ્તાવેજો તેમની પાસે ઉપલબ્ધ છે. ગ્રાહકની માહિતીમાં કોઈ ફેરફાર ન થાય તો પણ આ લાગુ પડે છે, પરંતુ એમએચએફસીએલ પાસે ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજો વર્તમાન સીડીડી ધોરણો અનુસાર નથી. વધુમાં, જો એમએચએફસીએલ પાસે ઉપલબ્ધ સીડીડી દસ્તાવેજોની માન્યતા કેવાયસીના સમયાંતરે અપડેટ સમયે સમાપ્ત થઈ ગઈ હોય, તો એમએચએફસીએલ નવા ગ્રાહકને બોર્ડ કરવા માટે લાગુ પડતી કેવાયસી પ્રક્રિયા હાથ ધરશે.

ગ્રાહકની પાન વિગતો, જો એમએચએફસીએલ પાસે ઉપલબ્ધ હોય તો, કેવાયસીના સમયાંતરે અપડેટ સમયે ઇશ્યુ કરનાર સત્તાધિકારના ડેટાબેઝમાંથી ચકાસણી કરવામાં આવે છે.

સમયાંતરે અપડેટ કરવા માટે ગ્રાહક તરફથી સેલ્ફ-ડેકલેરેશન સહિત, સંબંધિત દસ્તાવેજો(ઓ) ની પ્રાપ્તિની તારીખનો ઉલ્લેખ કરીને ગ્રાહકને સ્વીકૃતિ આપવામાં આવે છે. વધુમાં, તે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે કે કેવાયસીના સમયાંતરે અપડેટ કરતી વખતે ગ્રાહકો પાસેથી મેળવેલી માહિતી/દસ્તાવેજો એમએચએફસીએલના રેકોર્ડ્સ / ડેટાબેઝમાં તાત્કાલિક અપડેટ કરવામાં આવે અને કેવાયસી વિગતોના અપડેટની તારીખનો ઉલ્લેખ કરીને ગ્રાહકને સૂચના આપવામાં આવે.

ગ્રાહકોની સુવિધા સુનિશ્ચિત કરવા એમએચએફસીએલ, એમએચએફસીએલના બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટર્સ અથવા બોર્ડની કોઈ પણ સમિતિ કે જેને સત્તા સોંપવામાં આવી છે એ તેમની આંતરિક કેવાયસી નીતિના સંદર્ભમાં કોઈ પણ શાખામાં સમયાંતરે કેવાયસીને અપડેટ કરવાની સુવિધા ઉપલબ્ધ કરાવવા વિચારણા કરી શકે છે.

કેવાયસીને સમયાંતરે અપડેટ કરવાના સંદર્ભમાં એમએચએફસીએલ જોખમ આધારિત અભિગમ અપનાવશે. એમએચએફસીએલ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા કોઈપણ વધારાના અને અપવાદરૂપ પગલાં, જે અન્યથા ઉપરોક્ત સૂચનાઓ હેઠળ ફરજિયાત નથી, જેમ કે તાજેતરના ફોટોગ્રાફ મેળવવાની આવશ્યકતા, ગ્રાહકની પ્રત્યક્ષ હાજરીની આવશ્યકતા, ફક્ત એમએચએફસીએલની શાખામાં જ્યાં ખાતું જાળવવામાં આવે છે ત્યાં જ કેવાયસીના સમયાંતરે અપડેટ કરવાની આવશ્યકતા, લઘુત્તમ નિર્દિષ્ટ સમયગાળા કરતાં કેવાયસી અપડેટનો વધુ વારંવાર સમયગાળો વગેરે, એમએચએફસીએલના બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટર્સ અથવા બોર્ડની કોઈપણ સમિતિ કે

જેને સત્તા સોંપવામાં આવી છે તે દ્વારા યોગ્ય રીતે મંજૂર કરવામાં આવેલી આંતરિક કેવાયસી નીતિમાં સ્પષ્ટપણે નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવશે.

d) એમએચએફસીએલ ગ્રાહકોને સલાહ આપશે કે પીએમએલના નિયમોનું પાલન કરવા માટે, વ્યવસાયિક સંબંધ / એકાઉન્ટ-આધારિત સંબંધની સ્થાપના સમયે અને ત્યારબાદ, જરૂરી મુજબ; ગ્રાહકોએ આવા દસ્તાવેજોનું અપડેટ એમએચએફસીએલને સબમિટ કરવું પડશે. એમએચએફસીએલના અંતે રેકોર્ડ્સને અપડેટ કરવાના હેતુસર દસ્તાવેજોને અપડેટ કર્યાના 30 દિવસની અંદર આ કરવામાં આવશે.

e) કેવાયસીના સમયાંતરે અપડેટ કરવા માટે ડ્યુ નોટિસ: એમએચએફસીએલ તેના ગ્રાહકોને તેમના કેવાયસીને અપડેટ કરવા માટે અગાઉથી જાણ કરશે. કેવાયસીના સમયાંતરે અપડેટની નિયત તારીખ પહેલાં, એમએચએફસીએલ દ્વારા કેવાયસીના સમયાંતરે અપડેટ કરવાની જરૂરિયાતનું પાલન કરવા માટે ઉપલબ્ધ કમ્યુનિકેશન વિકલ્પો/ ચેનલો દ્વારા યોગ્ય સમયાંતરે પત્ર દ્વારા ઓછામાં ઓછી એક જાણ સહિત ઓછામાં ઓછી ત્રણ આગોતરી સૂચના આપવાની રહેશે. નિયત તારીખ પછી, એમએચએફસીએલ આવા ગ્રાહકોને ઓછામાં ઓછા ત્રણ રિમાઇન્ડર આપશે, જેમાં પત્ર દ્વારા ઓછામાં ઓછા એક રિમાઇન્ડરનો સમાવેશ થાય છે, જે આગોતરી સૂચના હોવા છતાં જરૂરિયાતોનું પાલન કર્યું નથી. સૂચના/રિમાઇન્ડરના પત્રમાં, અન્ય બાબતોની સાથે, કેવાયસીને અપડેટ કરવા માટેની સરળ સૂચનાઓ, જે જરૂરી હોય તો મદદ મેળવવા માટે એસ્કેલેશન મિકેનિઝમ અને જો કોઈ હોય તો, તેમના કેવાયસીને સમયસર અપડેટ કરવામાં નિષ્ફળતાના પરિણામો હોઈ શકે છે. આ પ્રકારની આગોતરી સૂચના/રિમાઇન્ડર ઇશ્યુ કરવામાં આવશે, જે દરેક ગ્રાહક વિરુદ્ધ ઓડિટ ટ્રાયલ માટે એમએચએફસીએલ સિસ્ટમમાં યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવશે. એમએચએફસીએલ સુનિશ્ચિત કરશે કે આનો અમલ 01 જાન્યુઆરી, 2026 ના રોજ અથવા તે પહેલાં કરવામાં આવશે.

4. હાલના ગ્રાહકોના કિસ્સામાં, એમએચએફસીએલ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવે તે તારીખ સુધીમાં કાયમી ખાતા નંબર અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ અથવા ફોર્મ નંબર 60 મેળવી લેશે, જે નિષ્ફળ જવા પર એમએચએફસીએલ ગ્રાહક દ્વારા કાયમી ખાતા નંબર અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજો અથવા ફોર્મ નંબર 60 સબમિટ કરવામાં આવે ત્યાં સુધી અસ્થાયી રૂપે ખાતામાં કામગીરી બંધ કરી દેશે.

શરત એ છે કે એકાઉન્ટ માટે કામચલાઉ ધોરણે કામગીરી બંધ કરતા પહેલા, એમએચએફસીએલ ગ્રાહકને સુલભ નોટિસ અને સાંભળવાની વાજબી તક આપશે. વધુમાં, એમએચએફસીએલ તેની આંતરિક નીતિમાં, વૃદ્ધાવસ્થા અથવા અન્યથા ઇજા, માંદગી અથવા નબળાઈને કારણે ઇજા, માંદગી અથવા નબળાઈને કારણે અને આવા જેવા કારણોસર પરમેનન્ટ એકાઉન્ટ નંબર અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ અથવા ફોર્મ નંબર 60 પ્રદાન કરવામાં અસમર્થ હોય તેવા ગ્રાહકો માટે ખાતાઓની કામગીરી ચાલુ રાખવા માટે યોગ્ય છૂટછાટ (ઓ)નો સમાવેશ કરશે. જોકે, આવા ખાતાઓ ઉન્નત દેખરેખને આધિન રહેશે.

જો એમએચએફસીએલ સાથે હાલનો એકાઉન્ટ આધારિત સંબંધ ધરાવતો ગ્રાહક એમએચએફસીએલને લેખિતમાં આપે છે કે તે પોતાનો પરમેનન્ટ એકાઉન્ટ નંબર અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ અથવા ફોર્મ નંબર 60 સબમિટ કરવા માંગતો નથી, તો એમએચએફસીએલ એકાઉન્ટ બંધ કરશે અને ગ્રાહકને લાગુ પડતા ઓળખ દસ્તાવેજો મેળવીને ગ્રાહકની ઓળખ સ્થાપિત કર્યા પછી ખાતાને લગતી તમામ જવાબદારીઓ યોગ્ય રીતે પતાવટ કરવામાં આવશે.

સમજૂતી - આ ફકરા માટે, ખાતાના સંબંધમાં "કામચલાઉ ધોરણે કામગીરી બંધ કરવી" નો અર્થ એ છે કે જ્યાં સુધી ગ્રાહક આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) દિશા, 2016 ના આ ફકરા ની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરે ત્યાં સુધી એમએચએફસીએલ દ્વારા તે ખાતાના સંબંધમાં તમામ વ્યવહારો અથવા પ્રવૃત્તિઓને અસ્થાયી રીતે સ્થગિત કરવામાં આવશે. લોન ખાતા જેવા એસેટ એકાઉન્ટ્સના કિસ્સામાં, ખાતામાં કામગીરી બંધ કરવાના હેતુથી, ફક્ત ક્રેડિટને મંજૂરી આપવામાં આવશે.

ભાગ VI - ઉન્નત ડ્યુ ડિલિજન્સ પ્રક્રિયા

નોન-ફેસ-ટુ-ફેસ કસ્ટમર ઓનબોર્ડિંગ માટે એન્હાન્સ્ડ ડ્યુ ડિલિજન્સ (ઇડીડી) (આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડાયરેક્શન, 2016ના ફકરા 17 ની દ્રષ્ટિએ ગ્રાહક ઓનબોર્ડિંગ સિવાય): નોન-ફેસ-ટુ-ફેસ ઓનબોર્ડિંગ એમએચએફસીએલને ગ્રાહકને શારીરિક રીતે અથવા વી-સીઆઈપી દ્વારા મળ્યા વિના ગ્રાહક સાથે સંબંધ સ્થાપિત કરવાની સુવિધા આપે છે. આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડાયરેક્શન, 2016ના આ ફકરા માટે આવા નોન-ફેસ-ટુ-ફેસ મોડ્સમાં સીકેવાયસીઆર, ડિજિટલોકર, સમકક્ષ ઇ-ડોક્યુમેન્ટ વગેરે જેવી ડિજિટલ ચેનલો અને નોન-ડિજિટલ મોડ્સનો ઉપયોગ શામેલ છે, જેમ કે એનઆરઆઈ અને પીઆઈઓ માટે મંજૂરી આપવામાં આવે તે મુજબ વધારાના પ્રમાણિત સત્તાવાળાઓ દ્વારા પ્રમાણિત ઓવીડીની નકલ મેળવવી. નોન-ફેસ-ટુ-ફેસ કસ્ટમર ઓનબોર્ડિંગ માટે એમએચએફસીએલ દ્વારા નીચેના ઇડીડી પગલાં હાથ ધરવામાં આવશે (આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016ના ફકરા 17 ની દ્રષ્ટિએ ગ્રાહક ઓનબોર્ડિંગ સિવાય):

- a) જો એમએચએફસીએલે વી-સીઆઈપીની પ્રક્રિયા શરૂ કરી હોય તો, રિમોટ ઓનબોર્ડિંગ માટે ગ્રાહકને પ્રથમ વિકલ્પ તરીકે તે પ્રદાન કરવામાં આવશે. તે ફરીથી કહેવામાં આવે છે કે વી-સીઆઈપી માટે નિર્ધારિત ધોરણો અને પ્રક્રિયાઓનું પાલન કરતી પ્રક્રિયાઓને આ માસ્ટર ડિરેક્શનના હેતુ માટે રૂબરૂ સીઆઈપીની સમકક્ષ ગણવામાં આવશે.
- b) છેતરપિંડીને રોકવા માટે, વૈકલ્પિક મોબાઇલ નંબરોને ટ્રાન્ઝેક્શન ઓટીપી, ટ્રાન્ઝેક્શન અપડેટ્સ વગેરે માટે આવા ખાતાઓ સાથે સીડીડી પછી લિંક કરવામાં આવશે નહીં. ખાતું ખોલવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતા મોબાઇલ નંબર પરથી જ વ્યવહારોની મંજૂરી આપવામાં આવશે. એમએચએફસીએલ પાસે બોર્ડ દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત નીતિ હશે, જેમાં રજિસ્ટર્ડ મોબાઇલ નંબર બદલવા માટેની વિનંતીઓનો સામનો કરવા માટે યોગ્ય ખંતની મજબૂત પ્રક્રિયા નક્કી કરવામાં આવશે.
- c) વર્તમાન સરનામાનો પુરાવો મેળવવા ઉપરાંત, એમએચએફસીએલ ખાતામાં કામગીરીને મંજૂરી આપતા પહેલાં હકારાત્મક પુષ્ટિ દ્વારા વર્તમાન સરનામાંની ચકાસણી કરશે. સરનામું ચકાસણી પત્ર, સંપર્ક બિંદુ ચકાસણી, ડિલિવેરેબલ્સ વગેરે જેવા માધ્યમો દ્વારા હકારાત્મક પુષ્ટિ હાથ ધરી શકાય છે.
- d) એમએચએફસીએલ ગ્રાહક પાસેથી પાન મેળવશે અને પાન જારી કરનાર સત્તાધિકારીની ચકાસણી સુવિધામાંથી ચકાસણી કરવામાં આવશે.
- e) આવા ખાતાઓમાં પ્રથમ વ્યવહાર ગ્રાહકના હાલના કેવાયસી-અનુપાલિત બેંક ખાતામાંથી ક્રેડિટ કરવામાં આવશે.
- f) આવા ગ્રાહકોને ઉચ્ચ જોખમવાળા ગ્રાહકો તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવશે અને નોન-ટુ-ફેસ મોડમાં ખોલવામાં આવેલા ખાતાઓ ત્યાં સુધી ઉન્નત દેખરેખને આધિન રહેશે જ્યાં સુધી ગ્રાહકની ઓળખ રૂબરૂ રીતે અથવા વી-સીઆઈપી દ્વારા ચકાસવામાં ન આવે.

1. રાજકીય રીતે ખુલ્લા વ્યક્તિઓના એકાઉન્ટ્સ (પીઇપી)

એમએચએફસીએલ પાસે પીઇપી સાથે સંબંધ સ્થાપિત કરવાનો વિકલ્પ રહેશે (ગ્રાહક તરીકે કે લાભદાયી માલિક

તરીકે) શરત એ છે કે, સામાન્ય ગ્રાહક યોગ્ય ખંત કરવા ઉપરાંત:

- ગ્રાહક અથવા લાભદાયી માલિક પીઇપી છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે એમએચએફસીએલ પાસે યોગ્ય જોખમ વ્યવસ્થાપન સિસ્ટમ્સ છે
- ભંડોળ/સંપત્તિનો સ્ત્રોત સ્થાપિત કરવા માટે એમએચએફસીએલ દ્વારા વાજબી પગલાં લેવામાં આવે છે
- પીઇપી માટે ખાતું ખોલવાની મંજૂરી વરિષ્ઠ મેનેજમેન્ટ પાસેથી મેળવવામાં આવશે
- આવા તમામ ખાતાઓ ચાલુ ધોરણે ઉચ્ચત દેખરેખને આધિન છે
- હાલના ગ્રાહક અથવા હાલના ખાતાના લાભદાયી માલિક પછીથી પીઇપી બનવાના કિસ્સામાં, વ્યવસાયિક સંબંધ ચાલુ રાખવા માટે વરિષ્ઠ મેનેજમેન્ટની મંજૂરી મેળવવામાં આવે છે

આ સૂચનાઓ પરિવારના સભ્યો અથવા પીઇપીના નજીકના સહયોગીઓને પણ લાગુ પડશે.

- સમજૂતી: આ ફકરાના હેતુ માટે, "રાજકીય રીતે ખુલ્લી વ્યક્તિઓ" (પીઇપી) એ એવી વ્યક્તિઓ છે કે જેમને વિદેશી દેશ દ્વારા અગ્રણી જાહેર કાર્યો સોંપવામાં આવ્યા છે, જેમાં રાજ્ય / સરકારોના વડાઓ, વરિષ્ઠ રાજકારણીઓ, વરિષ્ઠ સરકારી અથવા ન્યાયિક અથવા લશ્કરી અધિકારીઓ, રાજ્યની માલિકીની કોર્પોરેશનોના વરિષ્ઠ અધિકારીઓ અને મહત્વપૂર્ણ રાજકીય પક્ષના અધિકારીઓનો સમાવેશ થાય છે. વ્યાવસાયિક મધ્યસ્થીઓ દ્વારા ખોલવામાં આવેલા ક્લાયન્ટ એકાઉન્ટ્સ:

એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે કે જ્યારે વ્યાવસાયિક મધ્યસ્થીઓ દ્વારા ગ્રાહક ખાતું ખોલવામાં આવે છે, કે:

- જ્યારે એક જ ક્લાયન્ટ વતી વ્યાવસાયિક મધ્યસ્થી દ્વારા ક્લાયન્ટ એકાઉન્ટ ખોલવામાં આવે ત્યારે ગ્રાહકોની ઓળખ કરવામાં આવશે.
- એમએચએફસીએલ પાસે મ્યુચ્યુઅલ ફંડ, પેન્શન ફંડ કે અન્ય પ્રકારનાં ફંડ જેવી કંપનીઓ વતી વ્યાવસાયિક મધ્યસ્થીઓ દ્વારા સંચાલિત 'પૂલ્ડ' ખાતાઓ રાખવાનો વિકલ્પ હશે.
- એમએચએફસીએલ આવા વ્યાવસાયિક મધ્યસ્થીઓના ખાતા ખોલશે નહીં જે કોઈપણ ક્લાયન્ટની ગોપનીયતાથી બંધાયેલા હોય જે એમએચએફસીએલને ક્લાયન્ટની વિગતો જાહેર કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે.
- તમામ લાભદાયી માલિકોની ઓળખ કરવામાં આવશે જ્યાં મધ્યસ્થીઓ દ્વારા રાખવામાં આવેલું ભંડોળ કંપનીના સ્તરે સહ-ભાગી ન હોય, અને ત્યાં 'પેટા-ખાતાઓ' છે, જેમાંથી દરેક લાભદાયી માલિકને આભારી છે, અથવા જ્યાં આવા ભંડોળ કંપનીના સ્તરે સહ-ભાગી ગયા હોય, એમએચએફસીએલ લાભદાયી માલિકોની શોધ કરશે.
- એમએચએફસીએલ, તેમની મુનસફી પર, મધ્યસ્થી દ્વારા કરવામાં આવેલા 'ગ્રાહક ડ્યુ ડિલિજન્સ' (સીડીડી) પર આધાર રાખશે, જો કે મધ્યસ્થી એક નિયમનકારી અને દેખરેખ હેઠળની સંસ્થા છે અને ગ્રાહકોની કેવાયસી આવશ્યકતાઓનું પાલન કરવા માટે પૂરતી સિસ્ટમ ધરાવે છે.
- ગ્રાહકને જાણવાની અંતિમ જવાબદારી એમએચએફસીએલની છે.

પ્રકરણ - VII: રેકોર્ડ મેનેજમેન્ટ

1. પીએમએલ એક્ટ અને નિયમોની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં, ગ્રાહકની માહિતીની જાળવણી, સંગ્રહ અને રિપોર્ટિંગ સંબંધિત નીચેના પગલાં લેવામાં આવશે. એમએચએફસીએલ નીચેનું કરશે,
 - (a) એમએચએફસીએલ અને ગ્રાહક વચ્ચેના વ્યવહારોના તમામ જરૂરી રેકોર્ડ્સ, સ્થાનિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય બંને, વ્યવહારની તારીખથી ઓછામાં ઓછા પાંચ વર્ષ સુધી જાળવવું;
 - (b) ખાતું ખોલતી વખતે અને વ્યવસાયિક સંબંધ દરમિયાન, વ્યવસાયિક સંબંધ સમાપ્ત થયા પછી ઓછામાં ઓછા પાંચ વર્ષ સુધી ગ્રાહકોની ઓળખ અને તેમના સરનામાંને લગતા રેકોર્ડ્સને સાચવવા;
 - (c) વિનંતી પર સક્ષમ અધિકારીઓને ઓળખ રેકોર્ડ્સ, વ્યવસાયિક પત્રવ્યવહાર અને વ્યવહાર ડેટા ઝડપથી ઉપલબ્ધ કરાવો.
 - (d) મની લોન્ડરિંગ નિવારણ (રેકોર્ડ્સની જાળવણી) નિયમો, 2005 (પીએમએલ નિયમો, 2005) ના નિયમ 3 હેઠળ નિર્ધારિત વ્યવહારોનો યોગ્ય રેકોર્ડ જાળવવાની સિસ્ટમ રજૂ કરવી;
 - (e) પીએમએલ નિયમ 3 હેઠળ નિર્ધારિત વ્યવહારોના સંદર્ભમાં તમામ જરૂરી માહિતી જાળવવી જેથી વ્યક્તિગત વ્યવહારના પુનર્નિર્માણને મંજૂરી આપી શકાય, જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:
 - (i) વ્યવહારોની પ્રકૃતિ.
 - (ii) વ્યવહારની રકમ અને ચલણ કે જેમાં તે ડિનોમિનેટ કરવામાં આવ્યું હતું.
 - (iii) જે તારીખે વ્યવહાર હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો; અને
 - (iv) ટ્રાન્ઝેક્શનના પક્ષકારો.
 - (f) એકાઉન્ટની માહિતીની યોગ્ય જાળવણી અને સંગ્રહ માટે એવી રીતે સિસ્ટમ વિકસાવવી કે જે જ્યારે પણ જરૂરી હોય ત્યારે અથવા સક્ષમ અધિકારીઓ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવે ત્યારે ડેટાને સરળતાથી અને ઝડપથી પુનઃપ્રાપ્ત કરવાની મંજૂરી આપે;
 - (g) તેમના ગ્રાહકની ઓળખ અને સરનામાંનો રેકોર્ડ જાળવો, અને નિયમ 3 માં ઉલ્લેખિત વ્યવહારોના સંદર્ભમાં સખત અથવા નરમ ફોર્મેટમાં રેકોર્ડ જાળવો.
સ્પષ્ટીકરણ. - આ ફકરા હેતુ માટે, અભિવ્યક્તિઓ "ઓળખ સંબંધિત રેકોર્ડ્સ", "ઓળખ રેકોર્ડ્સ", વગેરે, ઓળખ ડેટા, એકાઉન્ટ ફાઇલો, વ્યવસાય પત્રવ્યવહાર અને હાથ ધરવામાં આવેલા કોઈપણ વિશ્લેષણના પરિણામોના અપડેટ રેકોર્ડ્સ શામેલ હશે.
 - (h) બિન-નફાકારક સંસ્થાઓ ધરાવતા ગ્રાહકોના કિસ્સામાં, આવા ગ્રાહકોની વિગતો નીતિ આયોગના દર્પણ

પોર્ટલ પર નોંધાયેલી છે તેની ખાતરી કરવા માટે. જો આવા ગ્રાહકો નોંધાયેલા ન હોય, તો એમએચએફસીએલ દ્વારા દર્પણ પોર્ટલ પર વિગતો નોંધાવવામાં આવશે. એમએચએફસીએલ ગ્રાહક અને એમએચએફસીએલ વચ્ચેના વ્યવસાયિક સંબંધો સમાપ્ત થયા પછી અથવા એકાઉન્ટ બંધ થયા પછી પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે આવા રજિસ્ટ્રેશન રેકોર્ડ્સ પણ જાળવશે.

આ પ્રકરણ દસ્તાવેજો, ગ્રાહક દસ્તાવેજોની જાળવણી અને રેકોર્ડ્સના નાશ અંગેની બોર્ડ દ્વારા માન્ય નીતિ સાથે મળીને વાંચવું જોઈએ.

પ્રકરણ – VIII: ફાઇનાન્સિયલ ઇન્ટેલિજન્સ યુનિટ – ઇન્ડિયાને રિપોર્ટિંગ આવશ્યકતાઓ

1. એમએચએફસીએલ નિયમ 7ના સંદર્ભમાં પીએમએલ (રેકોર્ડ્સની જાળવણી) નિયમો, 2005ના નિયમ 3માં ઉલ્લેખિત માહિતી ફાઇનાન્સિયલ ઇન્ટેલિજન્સ યુનિટ-ઇન્ડિયા (એફઆઇયુ-આઇએનડી)ના ડાયરેક્ટરને રજૂ કરશે.
સમજૂતી: નિયમ 7 ના પેટા નિયમ 3 અને 4 માં સુધારા અંગે 22 સપ્ટેમ્બર, 2015ના રોજ સૂચિત થયેલ ત્રીજા સુધારા નિયમોના સંદર્ભમાં, ડિરેક્ટર, એફઆઇયુ-આઇએનડીને નિયમ 3 ના પેટા-નિયમ (1)ની વિવિધ કલમોમાં ઉલ્લેખિત વ્યવહારો શોધવા માટે આરંભને માર્ગદર્શિકા જારી કરવા, તેમને માહિતી આપવાના સ્વરૂપ વિશે નિર્દેશ આપવા અને પ્રક્રિયા અને માહિતી આપવાની રીત સ્પષ્ટ કરવાની સત્તા હશે.
2. નિર્ધારિત અહેવાલો તૈયાર કરવામાં રિપોર્ટિંગ સંસ્થાઓને મદદ કરવા માટે એફઆઇયુ-આઇએનડી અને રિપોર્ટ જનરેશન યુટિલિટી અને રિપોર્ટ વેલિડેશન યુટિલિટી દ્વારા નિર્દિષ્ટ/પ્રકાશિત રિપોર્ટિંગ ફોર્મેટ અને વ્યાપક રિપોર્ટિંગ ફોર્મેટ માર્ગદર્શિકાની નોંધ લેવામાં આવશે. ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ ટ્રાન્ઝેક્શન રિપોર્ટ્સ (સીટીઆર) / શંકાસ્પદ ટ્રાન્ઝેક્શન રિપોર્ટ્સ (એસટીઆર) ફાઇલ કરવા માટે એડિટેબલ ઇલેક્ટ્રોનિક યુટિલિટીઝનો ઉપયોગ એચએફસી દ્વારા કરવામાં આવશે જેણે તેમના લાઇવ ટ્રાન્ઝેક્શન ડેટામાંથી સીટીઆર / એસટીઆર કાઢવા માટે યોગ્ય તકનીકી સાધનો ઇન્સ્ટોલ કર્યા નથી. એમએચએફસીએલના મુખ્ય અધિકારી સીટીઆર/એસટીઆરની એડિટેબલ ઇલેક્ટ્રોનિક યુટિલિટીઝની મદદથી ડેટાને ઇલેક્ટ્રોનિક ફાઇલમાં ફીડ કરશે, જે એફઆઇયુ-આઇએનડી દ્વારા તેની વેબસાઇટ <http://fiuindia.gov.in> પર ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી છે.
3. ડિરેક્ટર, એફઆઇયુ-આઇએનડીને માહિતી આપતી વખતે, વ્યવહારની જાણ ન કરવામાં દરેક દિવસનો વિલંબ અથવા નિયમમાં નિર્દિષ્ટ સમયમર્યાદાથી આગળ ખોટી રજૂઆત કરાયેલા વ્યવહારને સુધારવામાં દરેક દિવસનો વિલંબ અલગ ઉલ્લંઘન તરીકે રચવામાં આવશે. એમએચએફસીએલ એવા ખાતાઓમાં કામગીરી પર કોઈ પ્રતિબંધ મૂકશે નહીં જ્યાં એસટીઆર દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. એમએચએફસીએલ, તેના ડિરેક્ટર, અધિકારીઓ અને તમામ કર્મચારીઓએ ખાતરી કરવી જોઈએ કે નિયમ 3 માં ઉલ્લેખિત રેકોર્ડ્સની જાળવણી અને ડિરેક્ટરને માહિતી આપવાની હકીકત ગોપનીય છે. જો કે, આવી ગોપનીયતાની આવશ્યકતા આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) ડિરેક્શન, 2016 ના ફકરા 4 (બી) હેઠળ અસામાન્ય જણાતા વ્યવહારો અને પ્રવૃત્તિઓના કોઈપણ વિશ્લેષણની માહિતીની વહેંચણીને અટકાવશે નહીં, જો આવું કોઈ વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું હોય તો
4. શંકાસ્પદ વ્યવહારોની અસરકારક ઓળખ અને રિપોર્ટિંગના ભાગરૂપે જોખમનું વર્ગીકરણ અને ગ્રાહકોની અપડેટ કરેલી પ્રોફાઇલ સાથે વ્યવહારો પર ચેતવણીઓ આપતું મજબૂત સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે.

પ્રકરણ – IX: આંતરરાષ્ટ્રીય કરારો હેઠળની આવશ્યકતાઓ / જવાબદારીઓ - આંતરરાષ્ટ્રીય એજન્સીઓ
તરફથી સંદેશાવ્યવહાર

1. ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) (યુએપીએ) અધિનિયમ, 1967

એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે કે ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) (યુએપીએ) ધારા, 1967ની કલમ 51એ અને એમાં સુધારાની દ્રષ્ટિએ તેમની પાસે આતંકવાદી જોડાણ હોવાની શંકા ધરાવતી વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓની યાદીમાં દેખાતી વ્યક્તિઓ/સંસ્થાઓનાં નામે કોઈ ખાતું નથી, જેને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદ (યુએનએસસી) દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવે છે અને સમયાંતરે પ્રસારિત કરવામાં આવે છે.

બંને યાદીઓની વિગતો નીચે મુજબ છે:

i. સુરક્ષા પરિષદના ઠરાવો 1267/1989/2253 અનુસાર સ્થાપિત અને જાળવવામાં આવેલી "આઇએસઆઇએલ (દાએશ) અને અલ-કાયદા પ્રતિબંધોની સૂચિ", જેમાં અલ-કાયદા સાથે સંકળાયેલ વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓના નામનો સમાવેશ થાય છે તે અહીં ઉપલબ્ધ છે.

<https://scsanctions.un.org/ohz5jen-al-qaida.html>

2. સુરક્ષા પરિષદના ઠરાવ 1988 (2011) અનુસાર સ્થાપિત અને જાળવવામાં આવેલી "તાલિબાન પ્રતિબંધોની સૂચિ", જેમાં તાલિબાન સાથે સંકળાયેલી વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓના નામ શામેલ છે, તે અહીં ઉપલબ્ધ છે.

<https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/1988/materials> એમએચએફસીએલ એ પણ સુનિશ્ચિત કરશે કે આતંકવાદ નિવારણ અને દમન (સુરક્ષા પરિષદનાં ઠરાવોનાં અમલીકરણ) આદેશ, 2007ની અનુસૂચિમાં સમયાંતરે સુધારા કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત યાદીઓ, એટલે કે, યુએનએસસી પ્રતિબંધોની યાદીઓ અને યાદીઓ, જે આતંકવાદ નિવારણ અને દમન (સુરક્ષા પરિષદ ઠરાવોના અમલીકરણ) આદેશ, 2007ના અનુસૂચિમાં ઉપલબ્ધ છે, જે સમયાંતરે સુધારવામાં આવે છે, તેની દૈનિક ધોરણે ચકાસણી કરવામાં આવશે અને ઉમેરા, કાઢી નાખવા અથવા અન્ય ફેરફારોની દ્રષ્ટિએ યાદીમાં કોઈપણ ફેરફારોને એમએચએફસીએલ દ્વારા સાવચેતીપૂર્વક પાલન માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

2 ફેબ્રુઆરી, 2021 ના રોજ યુએપીએ નોટિફિકેશન (માસ્ટર ડિરેક્શનનું પરિશિષ્ટ II) હેઠળ જરૂરી સલાહ આપવા ઉપરાંત સૂચિમાં કોઈપણ વ્યક્તિઓ / સંસ્થાઓ જેવા ખાતાઓની વિગતો એફઆઈયુ આઈએનડીને જાણ કરવામાં આવશે.

યુએપીએ, 1967 ની કલમ 51 એ હેઠળ સંપત્તિ સ્થગિત કરવી: 2 ફેબ્રુઆરી, 2021 ના રોજ યુએપીએ ઓર્ડર (માસ્ટર ડિરેક્શનના પરિશિષ્ટ II) માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું કડક પાલન કરવામાં આવશે અને સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલા આદેશનું સાવચેતીપૂર્વક પાલન સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે. યુએપીએ માટે નોડલ ઓફિસર એડિશનલ સેક્રેટરી (સીટીસીઆર) છે જે ગૃહ મંત્રાલયની વેબસાઇટ પર ઉપલબ્ધ છે.

2. સામૂહિક વિનાશના શસ્ત્રો (ડબલ્યુએમડી) હેઠળની જવાબદારીઓ

સામૂહિક વિનાશનાં શસ્ત્રો (ડબલ્યુએમડી) અને તેમની ડિલિવરી સિસ્ટમ (ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ પર પ્રતિબંધ) ધારો, 2005 (ડબલ્યુએમડી ધારો, 2005) અંતર્ગત જવાબદારીઓ:

(a) એમએચએફસીએલ ભારત સરકારના નાણા મંત્રાલય દ્વારા 30 જાન્યુઆરી, 2023 ના આદેશ દ્વારા ડબલ્યુએમડી એક્ટ, 2005 ની કલમ 12એ ની દ્રષ્ટિએ નિર્ધારિત "સામૂહિક વિનાશના શસ્ત્રો (ડબલ્યુએમડી) અને તેમની ડિલિવરી સિસ્ટમ્સ (ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ પ્રતિબંધ) અધિનિયમ, 2005 ની કલમ 12એ ના

અમલીકરણ માટેની પ્રક્રિયા" નું સાવચેતીપૂર્વક પાલન સુનિશ્ચિત કરશે.

- (b) ઉપરોક્ત આદેશના ફકરા 3 અનુસાર, એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે કે જો વ્યક્તિ/સંસ્થાની વિગતો નિયુક્ત યાદીમાં વિગતો સાથે મેળ ખાય તો વ્યવહારો હાથ ધરવામાં નહીં આવે.
- (c) વધુમાં, એમએચએફસીએલ ગ્રાહક સાથે સંબંધ સ્થાપિત કરતી વખતે અને નિયત યાદીમાં સામેલ વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓ બેંક ખાતા વગેરેના રૂપમાં કોઈ ભંડોળ, નાણાકીય અસ્કયામતો વગેરે ધરાવે છે કે નહીં તેની ચકાસણી કરવા માટે નિયત માપદંડો પર સમયાંતરે ચકાસણી કરશે.
- (d) ઉપરોક્ત કિસ્સાઓમાં મેળ ખાવાના કિસ્સામાં, એમએચએફસીએલ તાત્કાલિક નાણાકીય ભંડોળ, નાણાકીય અસ્કયામતો અથવા આર્થિક સંસાધનોની સંપૂર્ણ વિગતો સાથે વ્યવહારની વિગતો ડબલ્યુએમડી એક્ટ, 2005ની કલમ 12એ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે સત્તાધિકારી તરીકે નિયુક્ત સેન્ટ્રલ નોડલ ઓફિસર (સીએનઓ)ને કરશે. આ સંદેશાવ્યવહારની એક નકલ સ્ટેટ નોડલ ઓફિસર, જ્યાં ખાતા/વ્યવહાર હોય અને આરબીઆઈને મોકલવામાં આવશે. એમએચએફસીએલ એફઆઈયુ-આઈએનડી સાથે એસટીઆર ફાઇલ કરશે, જેમાં ઉપરોક્ત ખાતાઓમાં તમામ નાણાકીય વ્યવહારો આવરી લેવામાં આવશે, જે દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા અથવા પ્રયાસ કરવામાં આવ્યા છે. નોંધનીય છે કે આદેશના ફકરા 1 ના સંદર્ભમાં, ડાયરેક્ટર, એફઆઈયુ-ઈન્ડિયાને સીએનઓ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.
- (e) એમએચએફસીએલ એફઆઈયુ-ઈન્ડિયાનાં પોર્ટલ પર સમયાંતરે સુધારેલી નિયુક્ત યાદીનો સંદર્ભ લઈ શકે છે.
- (f) જો ગ્રાહક દ્વારા રાખવામાં આવેલા ભંડોળ અથવા અસ્કયામતો ડબલ્યુએમડી અધિનિયમ, 2005ની કલમ 12 એની પેટા-કલમ (2) ની કલમ (એ) અથવા (બી) ના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવશે તેવું માનવા માટે શંકા વિના કારણો હોય તો, એમએચએફસીએલ આવી વ્યક્તિ/સંસ્થાને સીએનઓને ઇમેઇલ, ફેક્સ અને પોસ્ટ દ્વારા જાણ કરીને નાણાકીય વ્યવહારો હાથ ધરવાથી અટકાવશે. વિલંબ કર્યા વિના.
- (g) જો એમએચએફસીએલને સીએનઓ પાસેથી કલમ 12એ અંતર્ગત અસ્કયામતો સ્થગિત કરવાનો આદેશ મળે તો એમએચએફસીએલ વિલંબ કર્યા વિના આ આદેશનું પાલન કરવા માટે જરૂરી પગલાં લેશે.
- (i) ભંડોળ વગેરેને સ્થગિત કરવાની પ્રક્રિયા આદેશના ફકરા 7 મુજબ અવલોકન કરવામાં આવશે. તદનુસાર, અનફીઝિંગ અંગે વ્યક્તિ/સંસ્થા પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલી અરજીની નકલ એમએચએફસીએલ દ્વારા અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલી અસ્કયામતની સંપૂર્ણ વિગતો સાથે સીએનઓને ઇમેઇલ, ફેક્સ અને પોસ્ટ દ્વારા, બે કામકાજના દિવસોની અંદર મોકલવામાં આવશે.

3. યુએનએસસીઆર 1718 નિયુક્ત વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓની પ્રતિબંધોની સૂચિ એમએચએફસીએલ દરરોજ 'યુએનએસસીઆર 1718 મંજૂરીઓની નિયુક્ત વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓની યાદી'ની ચકાસણી કરશે, જે અહીં ઉપલબ્ધ છે.

<https://www.mea.gov.in/Implementation-of-UNSC-Sanctions-DPRK.htm>,

ઉમેરા, કાઠી નાખવા અથવા અન્ય અન્ય ફેરફારોના સંદર્ભમાં યાદીમાં કોઈપણ ફેરફારોને ધ્યાનમાં લેવું અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સમયાંતરે સુધારેલા 'ડેમોક્રેટિક પીપલ્સ રિપબ્લિક ઓફ કોરિયા ઓર્ડર, 2017 પર સુરક્ષા

પરિષદના ઠરાવના અમલીકરણ'નું પાલન સુનિશ્ચિત કરવું.

ઉપરોક્ત ઉપરાંત, એમએચએફસીએલ ધ્યાનમાં લેશે – (એ) અન્ય યુએનએસસીઆર અને (બી) યુએપીએ, 1967ની પ્રથમ અનુસૂચિ અને ચોથી અનુસૂચિમાં યાદીઓ અને યુએપીએની કલમ 51એ અને ડબલ્યુએમડી એક્ટની કલમ 12એના અમલીકરણ અંગેના સરકારના આદેશોનું પાલન કરવા માટે તેમાં કોઈપણ સુધારા.

એમએચએફસીએલ કોઈ પણ આંતરરાષ્ટ્રીય કે આંતરસરકારી સંસ્થા, જેમાં ભારત સભ્ય હોય અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવતી હોય, તેના દ્વારા એમએચએફસીએલ પ્રતિરોધક પગલાં લેશે.

પ્રકરણ – X : અન્ય સૂચનાઓ

1. ગુપ્તતાની જવાબદારીઓ અને માહિતીનું આદાનપ્રદાન:

- (a) એમએચએફસીએલ ગ્રાહકની માહિતી અંગે ગુપ્તતા જાળવશે જે એમએચએફસીએલ અને ગ્રાહક વચ્ચેના કરારના સંબંધમાંથી ઉદ્ભવે છે.
- (b) ખાતું ખોલવાના હેતુ માટે ગ્રાહકો પાસેથી એકત્રિત કરવામાં આવેલી માહિતીને ગુપ્ત ગણવામાં આવશે અને તેની વિગતો કોસ સેલિંગના હેતુ માટે અથવા ગ્રાહકની સ્પષ્ટ પરવાનગી વિના અન્ય કોઈ હેતુ માટે જાહેર કરવામાં આવશે નહીં.
- (c) સરકાર અને અન્ય એજન્સીઓ પાસેથી ડેટા/માહિતી મેળવવાની વિનંતીઓ પર વિચાર કરતી વખતે, એમએચએફસીએલ પોતાને સંતોષ આપશે કે જે માહિતી માંગવામાં આવી રહી છે તે એવી પ્રકૃતિની નથી કે જે વ્યવહારોમાં ગુપ્તતા સંબંધિત કાયદાની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરે.
- (d) ઉપરોક્ત નિયમના અપવાદો નીચે મુજબ રહેશે:
 - i. જ્યાં જાહેરાત કાયદાની મજબૂરી હેઠળ હોય
 - ii. જ્યાં જાહેર કરવાની ફરજ છે,
 - iii. એમએચએફસીએલના હિત માટે ખુલાસો કરવાની જરૂર છે અને
 - iv. જ્યાં ગ્રાહકની સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત સંમતિથી ખુલાસો કરવામાં આવે છે.

2. સીડીડી પ્રક્રિયા અને સેન્ટ્રલ કેવાયસી રેકોર્ડ્સ રજિસ્ટ્રી (સીકેવાયસીઆર) સાથે કેવાયસી માહિતીની વહેંચણી એમએચએફસીએલ નિયમોમાં ઉલ્લેખિત રીતે સીકેવાયસીઆર સાથે વહેંચવા માટે કેવાયસી માહિતી મેળવવાનું રહેશે, જે માટે તૈયાર કરવામાં આવેલા સુધારેલા કેવાયસી નમૂનાઓમાં જરૂરી છે. 'વ્યક્તિઓ' અને 'કાનૂની સંસ્થાઓ' જેમ કે કેસ હોઈ શકે છે.

- (a) ભારત સરકારે સેન્ટ્રલ રજિસ્ટ્રી ઓફ સિક્યોરિટાઇઝેશન એસેટ રિકન્સ્ટ્રક્શન એન્ડ સિક્યોરિટી ઇન્ટરેસ્ટ ઓફ ઇન્ડિયા (સીઇઆરએસએઆઈ)ને ગેઝેટ નોટિફિકેશન નં. એસ.ઓ. 3183 (ઇ) તારીખ 26 નવેમ્બર, 2015.
- (b) પીએમએલ નિયમોના નિયમ 9 (1એ) ની જોગવાઈના સંદર્ભમાં, એમએચએફસીએલ ગ્રાહકના કેવાયસી રેકોર્ડ્સ કેપ્ચર કરશે અને ગ્રાહક સાથે એકાઉન્ટ-આધારિત સંબંધ શરૂ થયાના 10 દિવસની અંદર સીકેવાયસીઆર પર અપલોડ કરશે.

- (c) સીઈઆરએસએઆઈ દ્વારા કેવાયસી ડેટા અપલોડ કરવા માટેની ઓપરેશનલ માર્ગદર્શિકા બહાર પાડવામાં આવી છે.
- (d) એમએચએફસીએલ નિયમોમાં ઉલ્લેખિત રીતે સીકેવાયસીઆર સાથે વહેંચવા માટે કેવાયસી માહિતી મેળવશે, જે 'વ્યક્તિઓ' અને 'કાનૂની સંસ્થાઓ' (એલઇ) માટે તૈયાર કરવામાં આવેલા કેવાયસી ટેમ્પલેટ મુજબ છે. નમૂનાઓમાં સમયાંતરે જરૂર મુજબ સુધારો કરવામાં આવી શકે છે અને સીઈઆરએસએઆઈ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવી શકે છે.
- (e) સીકેવાયસીઆરની 'લાઇવ રન' 15 જુલાઈ, 2016 થી તબક્કાવાર રીતે શરૂ થઈ હતી, જેની શરૂઆત નવા 'વ્યક્તિગત એકાઉન્ટ્સ' સાથે થઈ હતી. તદનુસાર, અનુસૂચિત કોમર્શિયલ બેંકો (એસસીબી) એ સીકેવાયસીઆર સાથે 1 જાન્યુઆરી, 2017 ના રોજ અથવા તે પછી ખોલવામાં આવેલા તમામ નવા વ્યક્તિગત ખાતાઓને લગતા કેવાયસી ડેટાને અચૂકપણે અપલોડ કરવો જરૂરી છે. એસસીબીને શરૂઆતમાં જાન્યુઆરી 2017 દરમિયાન ખોલવામાં આવેલા ખાતાઓના સંદર્ભમાં ડેટા અપલોડ કરવા માટે 1 ફેબ્રુઆરી, 2017 સુધીનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો.
- એસસીબી સિવાયના એમએચએફસીએલને નિયમોની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં સીકેવાયસીઆર સાથે 1 એપ્રિલ, 2017ના રોજ કે પછી ખોલવામાં આવેલા તમામ નવા વ્યક્તિગત ખાતાઓને લગતા કેવાયસી ડેટા અપલોડ કરવાનું શરૂ કરવું જરૂરી હતું.
- (f) એમએચએફસીએલ નિયમોની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં 1 એપ્રિલ, 2021ના રોજ અથવા તે પછી ખોલવામાં આવેલા એવઈના ખાતાઓને લગતા કેવાયસી રેકોર્ડ સીકેવાયસીઆર સાથે અપલોડ કરશે. સીઈઆરએસએઆઈ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા એલઇ ટેમ્પલેટ મુજબ કેવાયસી રેકોર્ડ્સ અપલોડ કરવાના રહેશે.
- (g) એકવાર સીકેવાયસીઆર દ્વારા કેવાયસી આઇડેન્ટિફાયર જનરેટ થયા પછી, એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે કે તેની જાણ વ્યક્તિ/એલઇને કિસ્સા મુજબ કરવામાં આવે.
- (h) તમામ કેવાયસી રેકોર્ડ્સ સીકેવાયસીઆર પર અપલોડ કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે, એમએચએફસીએલ આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન - તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) દિશાના ફકરા 38 માં નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ સમયાંતરે અપડેટ સમયે અનુક્રમે કલમ (ઇ) અને (એફ) મુજબ ઉપરોક્ત તારીખો પહેલા ખોલવામાં આવેલા વ્યક્તિગત ગ્રાહકો અને એલઇના ખાતાને લગતા કેવાયસી ડેટા અપલોડ/અપડેટ કરશે. 2016 અથવા તે પહેલાં, જ્યારે ગ્રાહક પાસેથી અપડેટ કરેલી કેવાયસી માહિતી મેળવવામાં આવે છે.

ઉપરાંત, જ્યારે પણ એમએચએફસીએલ પીએમએલ નિયમોના આ ફકરા અથવા નિયમ 9 (1 સી) માં નીચેની કલમ (જે) મુજબ કોઈપણ ગ્રાહક પાસેથી વધારાની અથવા અપડેટ માહિતી મેળવે છે, ત્યારે એમએચએફસીએલ સાત દિવસની અંદર અથવા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવે તેવા સમયગાળાની અંદર, સીકેવાયસીઆરને અપડેટ માહિતી આપશે, જે સીકેવાયસીઆરમાં હાલના ગ્રાહકના કેવાયસી રેકોર્ડ્સને અપડેટ કરશે. ત્યારબાદ સીકેવાયસીઆર સંબંધિત ગ્રાહક સાથે વ્યવહાર કરનાર તમામ રિપોર્ટિંગ સંસ્થાઓને ઉપરોક્ત ગ્રાહકના કેવાયસી રેકોર્ડ્સના અપડેટ અંગે ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે જાણ કરશે. એકવાર સીકેવાયસીઆર એમએચએફસીએલને હાલના ગ્રાહકના કેવાયસી રેકોર્ડ્સમાં અપડેટ વિશે જાણ કરે છે, ત્યારે એમએચએફસીએલ સીકેવાયસીઆર પાસેથી અપડેટ કરેલા કેવાયસી રેકોર્ડ્સ મેળવશે અને એમએચએફસીએલ દ્વારા જાળવવામાં આવેલા કેવાયસી રેકોર્ડ્સને અપડેટ કરશે.

- (i) એમએચએફસીએલ સુનિશ્ચિત કરશે કે સમયાંતરે અપડેટ દરમિયાન ગ્રાહકોને વર્તમાન સીડીડી સ્ટાન્ડર્ડ પર સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવે.
- (j) એકાઉન્ટ-આધારિત સંબંધ સ્થાપિત કરવા, અપડેટ/સમયાંતરે અપડેટ કરવા અથવા ગ્રાહકની ઓળખની ચકાસણી માટે, એમએચએફસીએલ ગ્રાહક પાસેથી કેવાયસી આઇડેન્ટિફાયર માંગશે અથવા જો ઉપલબ્ધ હોય તો, સીકેવાયસીઆર પાસેથી કેવાયસી આઇડેન્ટિફાયર મેળવશે અને આવા કેવાયસી આઇડેન્ટિફાયરનો ઉપયોગ કરીને ઓનલાઇન કેવાયસી રેકોર્ડ્સ મેળવવા આગળ વધશે અને ગ્રાહકને સમાન કેવાયસી રેકોર્ડ્સ અથવા માહિતી અથવા અન્ય કોઈ વધારાના ઓળખ દસ્તાવેજો અથવા વિગતો સબમિટ કરવાની જરૂર રહેશે નહીં. સિવાય કે –
 - (i) સીકેવાયસીઆરના રેકોર્ડ્સમાં અસ્તિત્વમાં રહેલા ગ્રાહકની માહિતીમાં ફેરફાર થયો છે; અથવા
 - (ii) કેવાયસી રેકોર્ડ અથવા પુનઃપ્રાપ્ત માહિતી અધૂરી છે અથવા વર્તમાન લાગુ કેવાયસી ધોરણો અનુસાર નથી; અથવા
 - (iii) ડાઉનલોડ કરેલા દસ્તાવેજોની માન્યતા અવધિ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે; અથવા
 - (v) એમએચએફસીએલ ગ્રાહકની ઓળખ અથવા સરનામું (વર્તમાન સરનામું સહિત) ચકાસવા માટે અથવા ઉન્નત યોગ્ય ખંત કરવા અથવા ગ્રાહકની યોગ્ય જોખમ પ્રોફાઇલ બનાવવા માટે જરૂરી માને છે.

3. એમએચએફસીએલ દ્વારા વ્યક્તિગત ગ્રાહકો તેમજ હાલના ગ્રાહકો સાથે નવા સંબંધોમાં પ્રવેશ કરતી વખતે યુનિક કસ્ટમર આઇડેન્ટિફિકેશન કોડ (યુસીઆઈસી) ફાળવવામાં આવશે.
4. એમએચએફસીએલ તેમના વિકલ્પ મુજબ વોક-ઇન/પ્રસંગોપાત આવતા તમામ ગ્રાહકોને યુસીઆઈસી ઇશ્યૂ

નહીં કરે, શરત એ સુનિશ્ચિત કરવામાં આવે કે આવા વોક-ઇન ગ્રાહકોને ઓળખવા માટે પર્યાપ્ત વ્યવસ્થા છે કે જેઓ તેમની સાથે વારંવાર વ્યવહાર કરે છે અને તેમને યુસીઆઈસી ફાળવવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવે.

5. નવી ટેકનોલોજીનો પરિચય

એમએચએફસીએલ એમએલ/ટીએફના જોખમોને ઓળખશે અને તેનું મૂલ્યાંકન કરશે, જે નવી પ્રોડક્ટ્સ અને નવી વ્યાવસાયિક પદ્ધતિઓના સંબંધમાં ઊભી થઈ શકે છે, જેમાં નવી ડિલિવરી મિકેનિઝમ અને નવા અને અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા બંને ઉત્પાદનો માટે નવી અથવા વિકાસશીલ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ સામેલ છે. વધુમાં, એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરશે:

(એ) આવા ઉત્પાદનો, પ્રથાઓ, સેવાઓ, તકનીકીઓના લોન્ય અથવા ઉપયોગ પહેલાં એમએલ / ટીએફ જોખમ મૂલ્યાંકન હાથ ધરવા; અને

(બી) યોગ્ય ઇડીડી પગલાં અને ટ્રાન્ઝેક્શન મોનિટરિંગ, વગેરે દ્વારા જોખમોનું સંચાલન અને ઘટાડવા માટે જોખમ-આધારિત અભિગમ અપનાવવો.

6. પાનનો ઉલ્લેખ

સમયાંતરે સુધારેલા બેંકોને લાગુ પડતા આવકવેરા નિયમ 114બીની જોગવાઈઓ અનુસાર વ્યવહારો કરતી વખતે ગ્રાહકોનો કાયમી એકાઉન્ટ નંબર (પાન) અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ મેળવવામાં આવશે અને ચકાસણી કરવામાં આવશે. ફોર્મ 60 એવી વ્યક્તિઓ પાસેથી મેળવવામાં આવશે જેમની પાસે પાન અથવા તેના સમકક્ષ ઇ-દસ્તાવેજ નથી.

7. કર્મચારીઓની ભરતી અને કર્મચારીની તાલીમ

(a) કર્મચારીઓની ભરતી/નોકરીની પ્રક્રિયાના અભિન્ન ભાગ તરીકે તમારા કર્મચારી/સ્ટાફ નીતિ સહિત પર્યાપ્ત સ્ક્રિનિંગ વ્યવસ્થા અમલમાં મૂકવામાં આવશે.

(b) એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો પ્રયાસ કરશે કે કેવાયસી/એએમએલ/સીએફટી બાબતો સાથે વ્યવહાર કરનાર/તૈનાત કરવામાં આવેલ સ્ટાફ પાસે: ઉચ્ચ પ્રામાણિકતા અને નૈતિક ધારાધોરણો, વર્તમાન કેવાયસી/એએમએલ/સીએફટી માપદંડોની સારી સમજણ, અસરકારક વાતચીત કૌશલ્ય અને બદલાતા કેવાયસી/એએમએલ/સીએફટી લેન્ડસ્કેપ સાથે રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે તાલ મિલાવવાની ક્ષમતા હોય છે. એમએચએફસીએલ એક એવું વાતાવરણ વિકસાવવા પણ પ્રયત્નશીલ રહેશે, જે સ્ટાફ વચ્ચે ખુલ્લી વાતચીત અને ઉચ્ચ અખંડિતતાને પ્રોત્સાહન આપે છે.

(c) ચાલુ કર્મચારી તાલીમ કાર્યક્રમ અમલમાં મૂકવામાં આવશે જેથી સ્ટાફના સભ્યોને

કેવાયસી/એએમએલ/સીએફટી નીતિમાં પર્યાપ્ત તાલીમ આપવામાં આવે. તાલીમનું ધ્યાન ફન્ટલાઈન સ્ટાફ, પાલન સ્ટાફ અને નવા ગ્રાહકો સાથે વ્યવહાર કરતા સ્ટાફ માટે અલગ હશે. ફન્ટ ડેસ્ક સ્ટાફને ગ્રાહક શિક્ષણના અભાવને કારણે ઉદ્ભવતી સમસ્યાઓનું સંચાલન કરવા માટે ખાસ તાલીમ આપવામાં આવશે. એમએચએફસીએલની કેવાયસી/એએમએલ/સીએફટી નીતિઓ, નિયમન અને સંબંધિત મુદ્દાઓમાં પર્યાપ્ત તાલીમ પામેલા અને સારી રીતે જાણકાર વ્યક્તિઓ સાથે ઓડિટ ફંક્શનનો યોગ્ય સ્ટાફ સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે.

પરિશિષ્ટ ૧ – ડિજિટલ કેવાયસી પ્રક્રિયા

- A. એમએચએફસીએલ ડિજિટલ કેવાયસી પ્રક્રિયા માટે એક એપ્લિકેશન વિકસાવશે જે તેમના ગ્રાહકોના કેવાયસી હાથ ધરવા માટે ગ્રાહકના ટચ પોઇન્ટ પર ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે અને કેવાયસી પ્રક્રિયા એમએચએફસીએલની આ પ્રમાણિત એપ્લિકેશન મારફતે જ હાથ ધરવામાં આવશે.
- B. એપ્લિકેશનની એક્સેસનું નિયંત્રણ એમએચએફસીએલ દ્વારા કરવામાં આવશે અને તે સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે, તેનો ઉપયોગ અનધિકૃત વ્યક્તિઓ દ્વારા કરવામાં ન આવે. એપ્લિકેશન માત્ર લોગિન-આઈડી અને પાસવર્ડ, અથવા લાઇવ ઓટીપી અથવા એમએચએફસીએલ દ્વારા તેના અધિકૃત અધિકારીઓને આપવામાં આવેલા ટાઇમ ઓટીપી નિયંત્રિત મિકેનિઝમ દ્વારા જ એક્સેસ કરી શકાશે.
- C. ગ્રાહક, કેવાયસીના હેતુ માટે, એમએચએફસીએલના અધિકૃત અધિકારીના સ્થાનની મુલાકાત લેશે અથવા તેનાથી ઊલટું. મૂળ ઓવીડી ગ્રાહકના કબજામાં હોવી જોઈએ.
- D. એમએચએફસીએલ એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે ગ્રાહકનો જીવંત ફોટોગ્રાફ અધિકૃત અધિકારી દ્વારા લેવામાં આવ્યો છે અને તે જ ફોટોગ્રાફ ગ્રાહક એપ્લિકેશન ફોર્મ (સીએએફ)માં એમ્બેડ કરવામાં આવ્યો છે. વધુમાં, એમએચએફસીએલની સિસ્ટમ એપ્લિકેશન ગ્રાહકના કેપ્ચર કરેલા લાઇવ ફોટોગ્રાફ પર સીએએફ નંબર, જીપીએસ કોઓર્ડિનેટ્સ, અધિકૃત અધિકારીનું નામ, અનન્ય કર્મચારી કોડ (એમએચએફસીએલ દ્વારા સોંપાયેલ) અને તારીખ (દિદિ: એમએમ: વાયવાયવાયવાય) અને ટાઇમ સ્ટેમ્પ (એચએચ: એમએમ: એસએસ) ધરાવતું વાંચી શકાય તેવું ફોર્મમાં વોટરમાર્ક મૂકશે.
- E. એમએચએફસીએલની એપ્લિકેશનમાં એવી સુવિધા હશે કે ગ્રાહકનો જીવંત ફોટોગ્રાફ જ લેવામાં આવશે અને ગ્રાહકનો કોઈ પ્રિન્ટેડ કે વીડિયોગ્રાફ ફોટોગ્રાફ લેવામાં આવશે નહીં. જીવંત ફોટોગ્રાફ કેપ્ચર કરતી વખતે ગ્રાહકની પાછળની પૃષ્ઠભૂમિ શક્ય હોય ત્યાં સફેદ રંગની હોવી જોઈએ અને ગ્રાહકનો જીવંત ફોટોગ્રાફ કેપ્ચર કરતી વખતે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ ફ્રેમમાં આવી શકશે નહીં.
- F. તેવી જ રીતે, મૂળ ઓવીડીનો જીવંત ફોટોગ્રાફ અથવા આધારના કબજાનો પુરાવો જ્યાં ઓફલાઇન ચકાસણી હાથ ધરી શકાતી નથી (આડી મૂકવામાં આવી શકાત), ઉપરથી ઊભી રીતે કેપ્ચર કરવામાં આવશે અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ વાંચી શકાય તેવા સ્વરૂપમાં વોટરમાર્કિંગ કરવામાં આવશે. મૂળ દસ્તાવેજોનો જીવંત ફોટોગ્રાફ કેપ્ચર કરતી વખતે મોબાઇલ ઉપકરણમાં કોઈ સ્ક્રુ અથવા ઝુકાવ હોવો જોઈએ નહીં.
- G. ગ્રાહકનો જીવંત ફોટોગ્રાફ અને તેના મૂળ દસ્તાવેજો યોગ્ય પ્રકાશમાં કેપ્ચર કરવામાં આવશે જેથી તે સ્પષ્ટ

રીતે વાંચી શકાય અને ઓળખી શકાય તેવું હોય.

- H. ત્યારબાદ, સીએએફમાં તમામ એન્ટ્રીઓ ગ્રાહક દ્વારા આપવામાં આવેલા દસ્તાવેજો અને માહિતી મુજબ ભરવામાં આવશે. તે દસ્તાવેજો જ્યાં ક્વિક રિસ્પોન્સ (ક્યુઆર) કોડ ઉપલબ્ધ છે, આવી વિગતોને મેન્યુઅલ ફાઇલ કરવાને બદલે ક્યુઆર કોડ સ્કેન કરીને સ્વયં પોપ્યુલેટ કરી શકાય છે. ઉદાહરણ તરીકે, યુઆઈડીએઆઈ પરથી ભૌતિક આધાર/ઈ-આધાર ડાઉનલોડ કરવાના કિસ્સામાં જ્યાં ક્યુઆર કોડ ઉપલબ્ધ છે, નામ, લિંગ, જન્મ તારીખ અને સરનામું જેવી વિગતો આધાર/ઈ-આધાર પર ઉપલબ્ધ ક્યુઆર સ્કેન કરીને આપમેળે વસ્તી મેળવી શકાય છે.
- I. ઉપરોક્ત પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા પછી, 'કૃપા કરીને ઓટીપી શેર કરતા પહેલા ફોર્મમાં ભરેલી વિગતોની ચકાસણી કરો' ટેક્સ્ટ ધરાવતો વન ટાઇમ પાસવર્ડ (ઓટીપી) સંદેશ ગ્રાહકના પોતાના મોબાઇલ નંબર પર મોકલવામાં આવશે. ઓટીપીની સફળ માન્યતા પછી, તેને સીએએફ પર ગ્રાહકની સહી તરીકે ગણવામાં આવશે. જો કે, જો ગ્રાહક પાસે તેનો પોતાનો મોબાઇલ નંબર નથી, તો તેના / તેણીના પરિવાર / સંબંધીઓ / જાણીતા વ્યક્તિઓના મોબાઇલ નંબરનો ઉપયોગ આ હેતુ માટે થઈ શકે છે અને સીએએફમાં સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવી શકે છે. કોઈ પણ સંજોગોમાં, એમએચએફસીએલ સાથે નોંધાયેલા અધિકૃત અધિકારીઓના મોબાઇલ નંબરનો ઉપયોગ ગ્રાહકની સહી માટે કરવામાં આવશે નહીં. એમએચએફસીએલ એ તપાસવું આવશ્યક છે કે ગ્રાહકના હસ્તાક્ષરમાં વપરાયેલ મોબાઇલ નંબર અધિકૃત અધિકારીનો મોબાઇલ નંબર ન હોવો જોઈએ.
- J. અધિકૃત અધિકારીએ ગ્રાહકના જીવંત ફોટોગ્રાફ અને મૂળ દસ્તાવેજ કેપ્ચર કરવા વિશે ઘોષણા પ્રદાન કરવાની રહેશે. આ હેતુ માટે, અધિકૃત અધિકારીને વન ટાઇમ પાસવર્ડ (ઓટીપી) સાથે ચકાસણી કરવામાં આવશે જે એમએચએફસીએલ સાથે નોંધાયેલા તેમના મોબાઇલ નંબર પર મોકલવામાં આવશે. સફળ ઓટીપી માન્યતા પર, તેને ઘોષણા પર અધિકૃત અધિકારીની સહી તરીકે ગણવામાં આવશે. અધિકૃત અધિકારીની ઘોષણાપત્રમાં અધિકૃત અધિકારીનો જીવંત ફોટોગ્રાફ પણ કેપ્ચર કરવામાં આવશે.
- K. આ તમામ પ્રવૃત્તિઓ પછી, એપ્લિકેશન પ્રક્રિયાની પૂર્ણતા અને સક્રિયકરણ વિનંતી એમએચએફસીએલના સક્રિયકરણ અધિકારીને સબમિટ કરવા વિશે માહિતી આપશે, અને પ્રક્રિયાનો ટ્રાન્ઝેક્શન-આઈડી/સંદર્ભ-આઈડી નંબર પણ જનરેટ કરશે. અધિકૃત અધિકારીએ ભવિષ્યના સંદર્ભ માટે ગ્રાહકને ટ્રાન્ઝેક્શન-આઈડી/રેફરન્સ-આઈડી નંબર સંબંધિત વિગતો જણાવવાની રહેશે.
- L. એમએચએફસીએલના અધિકૃત અધિકારી તપાસ કરશે અને ચકાસણી કરશે કે: - (i) દસ્તાવેજના ચિત્રમાં ઉપલબ્ધ માહિતી સીએએફમાં અધિકૃત અધિકારી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી માહિતી સાથે મેળ ખાતી છે.

(ii) ગ્રાહકનો જીવંત ફોટોગ્રાફ દસ્તાવેજમાં ઉપલબ્ધ ફોટા સાથે મેળ ખાય છે.; અને (iii) ફરજિયાત ક્ષેત્ર સહિત સીએએફમાં તમામ જરૂરી વિગતો યોગ્ય રીતે ભરવામાં આવે છે.

M. સફળ ચકાસણી પર, સીએએફ પર એમએચએફસીએલના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા ડિજિટલી હસ્તાક્ષર કરવામાં આવશે જે સીએએફ ની પ્રિન્ટ લેશે, યોગ્ય સ્થળે ગ્રાહકના હસ્તાક્ષર/અંગૂઠાની છાપ મેળવશે, પછી તેને સ્કેન કરશે અને સિસ્ટમમાં અપલોડ કરશે. મૂળ હાર્ડ કોપી ગ્રાહકને પરત કરી શકાય છે.

પરિશિષ્ટ II - જોખમની શ્રેણીઓ

	ઓછા જોખમવાળા ગ્રાહક	મધ્યમ જોખમવાળા ગ્રાહક	ઉચ્ચ જોખમવાળા ગ્રાહક
વ્યાખ્યા	<p>(a) ગ્રાહકો જેવા કે પગારદાર લોકો-</p> <p>(b) ગ્રાહક જેવા કે સમાજના નીચલા આર્થિક વર્ગના સ્વ-રોજગાર ધરાવતા લોકો જેમના ખાતા નાના દેખાય છે.</p> <p>(c) જેમાં ફક્ત ગ્રાહકોની ઓળખ અને સ્થાન ચકાસવાની મૂળભૂત આવશ્યકતાઓ જ પૂરી કરવાની રહેશે.</p>	<p>ઉચ્ચ જોખમ ધરાવતા ગ્રાહકોની તુલનામાં ઓછા જોખમી ગ્રાહકો - મધ્યમ જોખમ તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે.</p>	<p>જે ગ્રાહકો સરેરાશ કરતા વધુ જોખમ ઉભું કરે તેવી સંભાવના છે તેમને ગ્રાહકની પૃષ્ઠભૂમિ, પ્રવૃત્તિની પ્રકૃતિ અને સ્થાન, મૂળ દેશ, ભંડોળના સ્ત્રોતો અને તેમના ગ્રાહક પ્રોફાઇલ વગેરેના આધારે મધ્યમ અથવા ઉચ્ચ જોખમ તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે.</p>

<p>જોખમ કેટેગરી મુજબ ગ્રાહકોની યાદી</p>	<p>(a) પગારદાર કર્મચારીઓ જેમના પગાર માળખા સારી રીતે વ્યાખ્યાયિત છે, (b) પગારદાર રોકડ સાથે કર્મચારીઓ પગાર માળખું (c) સ્વરોજગાર સમાજના નીચલા આર્થિક સ્તરના લોકો જેના ખાતાઓ બતાવે છે ઓછુ બેલેન્સ અને ઓછુ ટર્નઓવર હોય છે (d) સરકારી વિભાગો અને સરકારી માલિકીની કંપનીઓ, નિયમનકારો અને વૈધાનિક સંસ્થાઓ, વગેરે (e) સૂક્ષ્મ/લઘુ/મધ્યમ ઉદ્યોગો નિયમિત આઈટીઆર ફાઇલ કરે છે, સારા બેંકિંગ સંબંધ, કોઈપણ નાણાકીય સંસ્થાઓ સાથે વર્તમાન વેપાર રેકોર્ડ વગેરે.</p>	<p>(a) 50 લાખ રૂપિયાથી વધુ રોકાણ ધરાવતો ગ્રાહક જેની ઓળખ અને સંપત્તિના સ્ત્રોતો જાહેર દસ્તાવેજો જેવા કે આવકના વળતર, રજિસ્ટર્ડ કન્વેયન્સ ડીડ વગેરે દ્વારા સમર્થિત નથી. (b) કોઈ સ્પષ્ટ કારણ વગર વોલ્યુમમાં અચાનક વધારો અથવા રોકાણ ધરાવતા ગ્રાહકો. (c) ગ્રાહકો કે જેઓ ડેરિવેટિવ્સમાં વેપાર કરે છે. (d) સટ્ટાકીય આવક ધરાવતા ગ્રાહકો.. (e) વ્યવસાય/ઉદ્યોગ અથવા વેપાર પ્રવૃત્તિમાં રહેલી વ્યક્તિ જ્યાં ગેરકાયદેસર વેપાર/વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિના વ્યવહારોનો અવકાશ અથવા ઇતિહાસ વધુ હોય, વગેરે.</p>	<p>(a) બિન-નિવાસી ગ્રાહકો, (b) ટ્રસ્ટ, ચેરિટીઝ, એનજીઓ અને દાન મેળવતી સંસ્થાઓ, (c) નજીકના કૌટુંબિક શેરહોલ્ડિંગ અથવા લાભદાયી માલિકી ધરાવતી કંપનીઓ, 'સ્વીપિંગ પાર્ટનર્સ' ધરાવતી કંપનીઓ, (e) વિદેશી મૂળના રાજકીય રીતે ખુલ્લા વ્યક્તિઓ (પીઈપી) (f) સામસામે ન હોય તેવા ગ્રાહકો, અને (g) ઉપલબ્ધ જાહેર માહિતી મુજબ શંકાસ્પદ પ્રતિષ્ઠા ધરાવતા લોકો, વગેરે.</p>
---	--	---	---

પરિશિષ્ટ III: શંકાસ્પદ વ્યવહારોની સૂચક યાદી

A. હાઉસિંગ લોનને લગતા શંકાસ્પદ વ્યવહારોની સચિત્ર યાદી:

1. ગ્રાહકના કાનૂની માળખામાં અસંખ્ય વખત ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે (નામ બદલવું, માલિકી સ્થાનાંતરણ, કોર્પોરેટ બેઠક બદલવી).
2. બિનજરૂરી જટિલ ગ્રાહકનું માળખું.
3. વ્યક્તિગત અથવા વ્યવહારોના વર્ગો કે જે સ્થાપિત વ્યવસાય પ્રોફાઇલની બહાર થાય છે, અને અપેક્ષિત પ્રવૃત્તિઓ / વ્યવહારો અસ્પષ્ટ છે.
4. ગ્રાહક માહિતી, ડેટા, દસ્તાવેજો પ્રદાન કરવાની અનિચ્છા છે;
5. ખોટા દસ્તાવેજો, ડેટા, લોનનો હેતુ, હિસાબોની વિગતો સબમિટ કરવી;
6. ભંડોળના સ્ત્રોતની વિગતો આપવાનો ઇનકાર કરે છે જેના દ્વારા પ્રારંભિક યોગદાન આપવામાં આવે છે, ભંડોળના સ્ત્રોતો શંકાસ્પદ છે વગેરે;
7. રૂબરૂ મળવા માટે અનિચ્છા, પૂરતા કારણો વિના તૃતીય પક્ષ / પાવર ઓફ એટર્ની ધારક દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરે છે;
8. લોન અરજીમાં આપેલા ગ્રાહકના રહેઠાણ અથવા વ્યવસાયના સરનામાથી દૂર આવેલી HFCL ની શાખા/ઓફિસનો સંપર્ક કરે છે, જ્યારે આપેલા સરનામાની નજીક એચએફસી શાખા/ઓફિસ હોય; જો ગ્રાહક જે શાખામાં સંપર્ક કરે છે તે એક જ શહેરમાં હોય અથવા જ્યાં ગ્રાહક અન્ય શહેરની શાખાનો સંપર્ક કરે છે ત્યારે તે આવા શહેરમાં મિલકત હસ્તગત કરે છે તો લાગુ પડતું નથી. એટલે કે કંપની દ્વારા વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવેલી ભૌગોલિક મર્યાદાની અંદર. એફ. એકાઉન્ટ સ્ટેટમેન્ટ/ બહુવિધ એકાઉન્ટ્સના સ્ટેટમેન્ટમાં અસંખ્ય ટ્રાન્સફરને સમજાવવા અથવા સંતોષવામાં અસમર્થ;
9. યોગ્ય કારણ વગર વિના અસંબંધિત તૃતીય પક્ષ એકાઉન્ટ્સ દ્વારા કરવામાં આવેલું પ્રારંભિક યોગદાન;
10. લોનની રકમના અંતિમ ઉપયોગના યોગ્ય ન્યાયીકરણ વિના, ટોપ-અપ લોન અને/અથવા ઇક્વિટી લોન મેળવવી; i. લોનની મંજૂરી માટે શંકાસ્પદ માધ્યમો સૂચવવા;
11. જ્યાં વ્યવહારો આર્થિક રીતે અર્થપૂર્ણ નથી હોતા;
12. લોનના વાસ્તવિક લાભાર્થી અને ખરીદવાના ફ્લેટ પર વાજબી શંકાઓ છે;
13. કાલ્પનિક બેંક ખાતું ખોલાવીને લોનની રકમનું રોકડ;
14. લોન માટે અરજી કરવી એ સંપૂર્ણ રીતે જાણીને કે મિલકત / રહેઠાણ એકમ માટે નાણાં અગાઉ ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવ્યું છે અને તે બાકી છે;
15. વેચાણ કરારમાં જણાવેલ વેચાણ વિચારણા ખરીદીના ક્ષેત્રમાં પ્રચલિત કરતાં અસામાન્ય રીતે ઊંચી / ઓછી છે અને જો બજાર પ્રથા મુજબ વ્યવહાર ગેરવાજબી જણાય છે;
 - એક જ મિલકત / રહેઠાણ એકમનું બહુવિધ ભંડોળ;
16. ટ્રાન્ઝેક્શન સાથે કોઈ સંબંધ ન હોય તેવા તૃતીય પક્ષની તરફેણમાં ચુકવણી માટે વિનંતી;
17. વિકેતા/બિલ્ડર/ડેવલપર/બ્રોકર/એજન્ટ વગેરે સાથે સાંઠગાંઠ કરીને ગ્રાહક દ્વારા લોનની રકમનો ઉપયોગ કરવો અને નિયત કરેલા હેતુ સિવાયના અન્ય હેતુ માટે તેનો ઉપયોગ કરવો.
18. એનજીઓ / ચેરિટેબલ ઓર્ગેનાઇઝેશન / લઘુ / મધ્યમ સંસ્થાઓ (એસએમઇ) / સ્વ સહાય જૂથો (એસએચજી) / માઇક્રો ફાઇનાન્સ ગ્રુપ (એમએફજી) ને સંડોવતા બહુવિધ ભંડોળ / ધિરાણ. સરનામું બદલવા માટેની વારંવાર વિનંતીઓ;
19. વધુ ચુકવેલી રકમ પરત કરવાની વિનંતી સાથે હપ્તાની વધુ ચુકવણી.
20. રીઅલ એસ્ટેટમાં અપેક્ષા કરતા વધુ / ઓછી કિંમતે રોકાણ કરો.
21. ક્લાયંટ એવા દેશોમાં સમાવિષ્ટ છે જે બેરર શેરને પરવાનગી આપે છે.

B. બિલ્ડર/પ્રોજેક્ટ લોનને લગતા શંકાસ્પદ વ્યવહારોની સચિત્ર યાદી:

1. પ્રોજેક્ટના કુલ ખર્ચની સરખામણીમાં નાની લોન માટે એચએફસીનો સંપર્ક કરનાર બિલ્ડર;
2. બિલ્ડર પ્રોજેક્ટ માટે ભંડોળના સ્ત્રોતો સમજાવવામાં અસમર્થ છે;
3. વિવિધ સત્તામંડળો પાસેથી મંજૂરીઓ/પ્રતિબંધો નક્કી સાબિત થાય છે;
4. મેનેજમેન્ટ અજ્ઞાત અથવા અયોગ્ય વ્યક્તિ(ઓ)ની સૂચનાઓ અનુસાર કાર્ય કરે છે.
5. વ્યવસાયના કદ અથવા પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને કર્મચારીની સંખ્યા અથવા માળખું (ઉદાહરણ તરીકે, કંપનીનું ટર્નઓવર કર્મચારીઓ અને ઉપયોગમાં લેવાતી સંપત્તિની સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને ગેરવાજબી રીતે ઊંચું છે).
6. બહુવિધ-અધિકારક્ષેત્ર કામગીરી ધરાવતા ગ્રાહકો કે જેમની પાસે પૂરતી કેન્દ્રિય કોર્પોરેટ દેખરેખ નથી.
7. કાનૂની વ્યવસ્થાઓ સ્થાપવા અંગેની સલાહ, જેનો ઉપયોગ માલિકી અથવા વાસ્તવિક આર્થિક હેતુને અસ્પષ્ટ કરવા માટે થઈ શકે છે (ટ્રસ્ટ, કંપનીઓની સ્થાપના અથવા નામ / કોર્પોરેટ બેઠક અથવા અન્ય જટિલ જૂથ માળખા સહિત).
8. રોકડ અથવા સરળતાથી સ્થાનાંતરિત કરી શકાય તેવી સંપત્તિમાં ઉચ્ચ સ્તરના વ્યવહારો ધરાવતી સંસ્થાઓ, જેમાં ગેરકાયદેસર ભંડોળ અસ્પષ્ટ થઈ શકે છે.

જૂથ-વ્યાપી એએમએલ નીતિ

પીએમએલ નિયમોના સંદર્ભમાં, એએમએલ, તેની આરબીઆઈ-નિયમનકારી જૂથ સંસ્થાઓ સાથે મળીને પીએમએલ એક્ટ, 2002 (2003 ના 15) ના પ્રકરણ IV ની જોગવાઈઓ હેઠળ જવાબદારીઓ નિભાવવાના હેતુથી, મની લોન્ડરિંગ અને આતંકવાદી ધિરાણ સામે જૂથ-વ્યાપી કાર્યક્રમ અમલમાં મૂકશે, જેમાં ક્લાયન્ટની યોગ્ય ખંત અને મની લોન્ડરિંગ અને આતંકવાદી ધિરાણ જોખમ સંચાલનના હેતુઓ માટે જરૂરી માહિતીની વહેંચણી માટેની નીતિઓનો સમાવેશ થાય છે. આવા કાર્યક્રમોમાં માહિતીની ગોપનીયતા અને આદાનપ્રદાન કરાયેલ માહિતીના ઉપયોગ પર પર્યાપ્ત સલામતીનો સમાવેશ થવો જોઈએ, જેમાં ટીપિંગ-ઓફને રોકવા માટેની સલામતીનો સમાવેશ થાય છે.

આ નીતિ હેઠળ, એએમએલ કમિટીને સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (એસઓપી) વ્યાખ્યાયિત કરવા અને દસ્તાવેજીકરણ કરવા માટે બોર્ડ દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવે છે, જે જૂથ-વ્યાપી એએમએલ નીતિના અમલીકરણનું પાલન કરવા માટે આરબીઆઈ દ્વારા સૂચવવામાં આવેલા તમામ પાસાઓને આવરી લેશે.

નીતિની સમીક્ષા

આ નીતિ મેનેજમેન્ટ દ્વારા વાર્ષિક સમીક્ષાને આધિન છે અને જો કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવે તો, બોર્ડની મંજૂરી માટે લેવામાં આવશે. જો નિયમોમાં કોઈ સુધારા કરવામાં આવશે, તો નિયમનકાર દ્વારા સુધારાને સૂચિત કર્યા પછી તરત જ બોર્ડની મંજૂરી માટે નીતિમાં સુધારો કરવામાં આવશે.

*કૃપા કરીને નોંધ કરો કે નીતિમાં ફેરફાર સંદર્ભ નવીનતમ આરબીઆઈ માસ્ટર ડાયરેક્શન- તમારા ગ્રાહકને જાણો (કેવાયસી) દિશાનિર્દેશન, 2016 (12 જૂન, 2025 ના રોજ અપડેટ કરાયેલ) સાથે સંબંધિત છે જે સમયાંતરે અપડેટ થાય છે.

